

Tilinpäätös 2021

Kunnanhallitus 29.3.2022 § 44

Sisällys

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
1 TOIMINTAKERTOMUS	6
1.1 Kunnan hallinto	6
1.2 Valtakunnallinen talouden kehitys	8
1.3 Kunnan toiminnan ja talouden tarkastelu	10
1.3.1 Kunnan väestön ja työllisyyden kehitys	10
1.3.2 Kunnan talous vuonna 2021	12
1.3.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	16
1.3.4 Kunnan henkilöstö.....	16
1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä kunnan muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	17
1.3.6 Ympäristöasiat.....	19
1.3.7 Muut ei-taloudelliset asiat	20
1.4 Kunnanhallituksen selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	20
1.5 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	20
1.5.1 Tuloslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut.....	20
1.5.2 Rahoituslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut.....	22
1.6 Rahoitusasema ja sen muutokset	24
1.6.1 Tase 2021 ja sen tunnusluvut.....	25
1.7 Kokonaistulot ja -menot 2021	26
1.8 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	27
1.8.1 Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt.....	27
1.8.2 Konsernille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	28
1.8.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	32
1.8.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	33
1.8.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	33
1.8.6 Konsernin tuloslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut.....	34
1.8.7 Konsernin rahoituslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut.....	35
1.8.8 Konsernitase 2021 ja sen tunnusluvut	37
1.9 Tilikauden tuloksen käsittely.....	39
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	39
2.1 Strategian seuranta.....	39
2.2 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	41
2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	71

2.4	Investointien toteutuminen	73
2.5	Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu	75
2.6	Yhteenvedo käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, rahoitusosan ja investointiosan toteutumisesta.....	75
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	77
3.1	Tuloslaskelma	77
3.2	Tase.....	78
3.3	Rahoituslaskelma.....	80
3.4	Konsernituloslaskelma.....	81
3.5	Konsernitase	82
3.6	Konsernirahoituslaskelma	84
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	85
4.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	85
4.1.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	85
4.1.2	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	85
4.1.3	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	85
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	86
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	88
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	88
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	92
4.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	94
4.5	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	95
5	PÄLKÄNEEN VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS	97
5.1	Toimintakertomus.....	97
5.1.1	Hallinto ja organisaatio.....	97
5.1.2	Olelliset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa	98
5.1.3	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	99
5.1.4	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesilaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.....	99
5.1.5	Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä 100	
5.1.6	Esitys tilikauden 2021 tuloksen käsittelystä	100
5.2	Talousarvion toteutuminen	100
5.2.1	Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	100
5.3	Tilinpäätöslaskelmat	103
5.3.1	Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma	103

5.3.2	Vesihuoltolaitoksen tase	104
5.3.3	Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma	106
5.4	Vesihuoltolaitoksen liitetiedot	107
5.4.1	Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	107
5.4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	107
5.4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	108
5.4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	112
5.4.5	Henkilöstöä ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	112
6	PÄLKÄNEEN KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	113
7	LUETTELOT JA SELVITYKSET	114

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2021 jäänee mieleemme ennen kaikkea toisena koronavuotena, jolloin elettiin edelleen jatkuvassa suositusten ja rajoitusten sekä epävarmuuden ristiaallokossa. Pandemia liikehti aaltomaisesti vuoden aikana, mikä tarkoitti sitä, että välillä rajoituksia ja suosituksia lievennettiin ja sitten niitä taas kiristettiin. Pälkäneellä koronatilanne pysyi pääosin rauhallisena vuoden viimeisille kuukausille asti, kunnes marras- ja joulukuussa Pälkäneelläkin alkoi olla useita todettuja tautitapauksia viikoittain. Tilanteen muuttuminen näkyi ennen kaikkea varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen arjessa, kun poissaoloja alkoi olla enemmän niin lapsilla kuin henkilöstölläkin.

Vuosi 2021 jää kuntamaailmassa mieleen myös hyvinvointialueiden valmistelutyön kiihtymisenä. Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueille ei toki ole Pälkäneelle niin suuri muutos kuin niille kunnille, jotka edelleen vastaavat itse palveluiden järjestämisestä, mutta hyvinvointialueiden tulo on konkretisoitunut meillekin ja erilaisia valmistelun vaatimia kyselyjä on kuntaan tullut niin talouteen, henkilöstöön kuin kiinteistöihin liittyen.

Valtionvarainministeriön joulukuun 2021 ennusteessa Suomen talouden yleiskuva nähtiin kohtuullisen vakaana epidemian loppuvuoden kiihtymisestä huolimatta. Bruttokansantuotteen odotettiin kasvavan 3,4 %:lla vuonna 2021 ja viennin 4,2 %:lla. Maailmantalouden kasvunäkymiä varjosti kuitenkin kiihtynyt inflaatio sekä erityisesti energian hinnan nousu, joka on yhä enemmän realisoitunut. Työllisyysaste on ollut lievässä nousussa, sen ennakoitaan nousevan edelleen ja sitä myöten työttömyysasteen laskevan. Avointen työpaikkojen määrä kasvoi vuonna 2021, mutta työllisyyden kohtaanto-ongelmat jossain määrin rajoittivat työllisyyden kasvua. Talouden positiivisen kehityksen riskeinä nähtiin mahdollinen epäonnistuminen pandemian hoidossa, inflaation jatkuminen nopeana pitkään sekä kulutuksen ja investointien kärsiminen epävarmuudesta ja mahdollisista uusista rajoituksista.

Julkisen talouden ennustetaan hiljalleen toipuvan kriisistä. Talouden ja työllisyyden kasvu lisäävät vero- ja maksutuloja ja toisaalta vähentävät elvytys- ja tukitoimien tarvetta. Julkisessa taloudessa olevaa rakenteellista epätasapainoa on kuitenkin haastava korjata. Velkasuhteen kasvu taittui vuonna 2021, mutta julkisen talouden alijäämät uhkaavat kääntää sen uudelleen kasvuun vuonna 2023.

Kuntien toimintakulut kasvoivat peräti 7,7 %, mikä on suurin kasvu sitten vuoden 2008. Toisaalta myös toimintatuotot kasvoivat 23,1 %. Kunnat saivat vuonna 2021 koronatukea n. 2,4 miljardia euroa ja verotulot kasvoivat 6,5 %. Vuosikate heikkeni 6,5 %, mutta toisaalta investoinnit laskivat 8,6 %. Kun vuonna 2019 kertynyttä alijäämää oli 56 kunnan taseessa, on sitä vuoden 2021 tilinpäätösten jälkeen enää 15 kunnalla.

Pälkäneen kunnan tilinpäätös kääntyi positiiviseksi talousarviossa ennakoitun negatiivisen tuloksen sijaan. Tilikauden alijäämän arvioitiin olevan n. 1,02 miljoonaa euroa, mutta tilinpäätöksen ylijäämä nouseekin 1,84 miljoonaan euroon, josta poistoeron vähennys on noin 0,6 milj. euroa, näin ollen varsinainen tilikauden tulos on positiivisella n. 1,2 miljoonaa euroa. Kunnan toimintakulut toteutuivat hyvin lähelle muutostalousarviota (99,8 %). Sen sijaan toimintatuotot ylittyivät yli miljoonalla eurolla ja verotulot 1,8 miljoonalla eurolla. Toimintatuotoissa maanmyyntitulot olivat 253 000 euroa ennakoitua suuremmat, mikä johtuu siitä, että vuoden aikana tehtiin maakauppoja yli kaksinkertainen

määrä edelliseen vuoteen nähden. Korona-avutuksia Pälkäneen kunta sai n. 540 000 euroa. Sen sijaan valtionosuudet toteutuivat 174 000 euroa arvioitua heikommin.

Sosiaali- ja terveystaloudessa Pälkäneen ennakoitu kuntaosuus ylittyi yli 0,5 miljoonalla eurolla, josta suurimmat ylitykset terveystaloudessa 321 000 euroa ja sosiaalitilauksissa 160 000 euroa. Myönnettyjen koronatukien ansiosta Pälkäne sai kuitenkin palautusta sosiaali- ja terveystalouksien osalta 37 000 euroa. Toiminnallisesti vuosi oli haastava sosiaali- ja terveystaloudessa mm. vaihtelevan lääkäritilanteen vuoksi. Kaikki lääkärin virat eivät olleet täytettyinä ja palvelutuotannossa jouduttiin turvautumaan vuokratiloihin. Myös kouluterveydenhoitajien ja sosiaalityöntekijöiden pysyvyydessä on ollut haasteita, mikä näkyi käytännössä välillä niin, että palvelua ei ollut lainkaan saatavilla.

Pälkäneen kunnan hallinnossa vuosi 2021 oli muutosten vuosi. Uusi kunnanjohtaja aloitti virassaan huhtikuussa ja sen jälkeen johtoryhmä on vahvistunut uudella talousjohtajalla (1.6. alkaen), elinvoimajohtajalla (9.8. alkaen) ja teknisellä johtajalla (1.11. alkaen). Kunnan hallintosääntö on uudistettu ja vuoden lopussa linjattiin myös organisaatiomuutos, joka astuu voimaan huhtikuussa 2022. Uusi valtuusto aloitti toimintansa poikkeuksellisesti elokuussa kuntavaalien siirryttyä koronapandemian vuoksi. 27 valtuutetusta uusia on 13. Syksyn 2021 aikana uudet valtuutetut perehtyivät kunnan toimintaan ja talouteen.

Uusi valtuusto valmisteli uuden kuntastrategian ”Pälkäne parasta aikaa 2030”, joka hyväksyttiin joulukuussa 2021. Strategian laatimisessa hyödynnettiin kesällä 2021 toteutetun kuntalaiskyselyn ja henkilöstökyselyn tuloksia. Kuntalaiskyselyyn vastasi yhteensä 504 kuntalaista. Strategian tahtotilana on, että vuonna 2030 Pälkäne on elinvoimainen, vetovoimainen, turvallinen ja viihtyisä paikka elää. Pälkäne luo mahdollisuuden jokaisen henkilökohtaiselle onnellisuudelle.

Ilahduttavaa vuodessa 2021 oli erityisesti se, että Pälkäneen kunnan asukasluku kääntyi nousuun ensimmäistä kertaa yli kymmeneen vuoteen. Kunnan asukasluku oli vuoden 2020 lopussa 6 415 ja vuoden 2021 lopussa 6 447. Luonnollinen väestönkehitys oli odotetusti negatiivinen, mutta nettomuutto oli sen sijaan reilusti positiivisen puolella. Tämä näkyi Pälkäneellä niin asuntojen kysynnässä kuin myös kunnan tonttimyynnissäkin. Kunnan palveluiden osalta se näkyi sivistyspalveluissa, jossa asiakasmäärä lisääntyi niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessakin.

Takana on erikoinen, erilainen vuosi, joka on pitänyt sisällään paljon epävarmuutta, muutoksia, mutta myös aimo annoksen eteenpäin menemistä ja uudenlaista, yhteistä tahtotilaa. Pälkäneen kunnan henkilöstö on tehnyt loistavaa työtä ja venynyt vaihtelevissa olosuhteissa erinomaisesti. Pälkäneen talous on vakaalla pohjalla ja vaikka hyvinvointialueiden aloitukseen ja sen jälkeiseen talouden kehitykseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä, olemme kuitenkin Pälkäneellä luottavaisia kunnan tulevaisuuden suhteen ja katsomme avoimin ja odottavin mielin tulevaisuuteen.

Lämmin kiitos vuodesta 2021 kunnan työntekijöille, luottamushenkilöille ja yhteistyökumppaneille sekä tietenkin kaikille kuntalaisille!

Pauliina Pikka
kunnanjohtaja

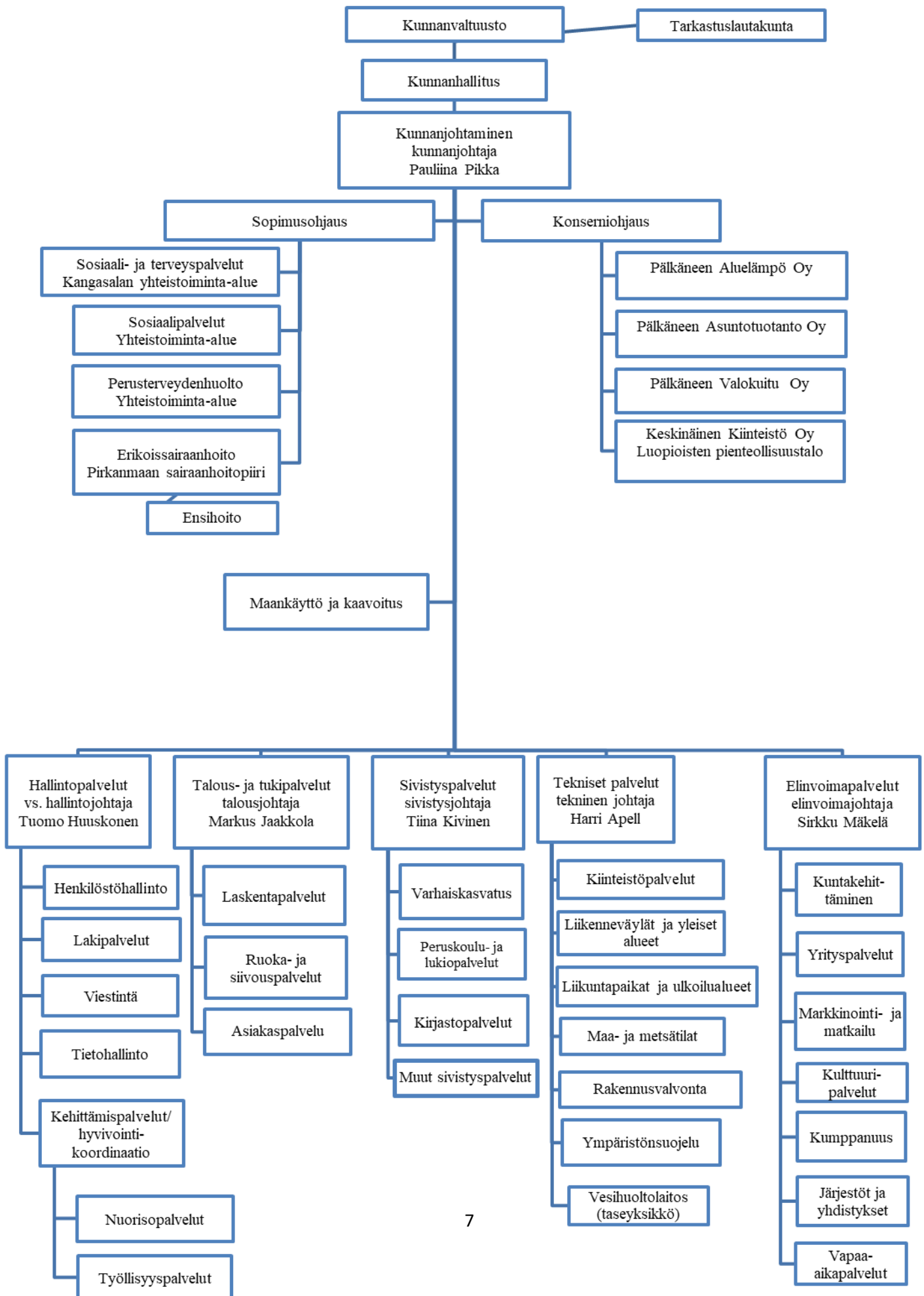
1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnan hallinto

Kunnan ylin päättävä toimielin on kunnanvaltuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Pälkäneen kunnanvaltuustoon kuuluu 27 valtuutettua. Kuntavaalit järjestettiin kesäkuussa 2021 ja uusi kunnanvaltuusto ja muut uudet luottamushenkilöt aloittivat tehtävässään elokuussa 2021.

<p style="text-align: center;">Luottamushenkilöorganisaatio</p> <p style="text-align: center;">vuonna 2021</p>
<p style="text-align: center;">Valtuusto</p> <p style="text-align: center;">27 jäsentä</p>
<p style="text-align: center;">KOK 9, KESK 6, SDP 5, VIHR 3, PS 3, VAS 1</p> <p style="text-align: center;">Valtuuston puheenjohtajisto:</p> <p style="text-align: center;">Puheenjohtaja Mirva Kittilä (KESK), 1. varapuheenjohtaja Kalle Vaismaa (KOK) 2. varapuheenjohtaja Jyri Kankila (VIHR)</p>
<p style="text-align: center;">Kunnanhallitus</p> <p style="text-align: center;">9 jäsentä</p>
<p style="text-align: center;">Kunnanhallituksen puheenjohtajisto:</p> <p style="text-align: center;">Puheenjohtaja Rainer Zeitlin (KOK) 1. varapuheenjohtaja Erkki Hyöki (KESK) 2. varapuheenjohtaja Maria Aho (SDP)</p>
<p style="text-align: center;">Lautakunnat</p>
<p style="text-align: center;">sivistyslautakunta (9 jäsentä) tekninen lautakunta (9) tarkastuslautakunta (7) keskusvaalilautakunta (5) elinvoimalautakunta (9)</p> <p style="text-align: center;">rakennus- ja ympäristöjaosto (5 jäsentä)</p>
<p style="text-align: center;">Kunnanhallituksen esittelijä: kunnanjohtaja Pauliina Pikka Pöytäkirjanpitäjä: vs. hallintojohtaja Tuomo Huuskonen</p>

Kunnan hallinto-organisaatio 31.12.2021

1.2 Valtakunnallinen talouden kehitys

Suomen BKT ylitti pandemiaa edeltäneen tasonsa jo alkuvuonna 2021 ja talouden kasvu jatkui vahvana vuoden 2021 lopulla. Indikaattoritiedot alkuvuoden kehityksestä ja Suomen Pankin lyhyen aikavälin mallit viittaavat siihen, että talouskasvu jatkui myös vuoden 2022 ensimmäisinä kuukausina. Taloudenpitäjien luottamus vahvistui helmikuussa vuoden vaihteen heikentymisen jälkeen takaisin pitkän ajan keskiarvoa korkeammalle tasolle. Kaikkien päätoimialojen liikevaihto on ylittänyt pandemiaa edeltäneen tason ja työllisyys on edelleen kohentunut. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kokonaistuotanto kasvoi vuonna 2021 niukasti Suomen Pankin joulukuun ennustetta vähemmän eli 3,3 % (ennuste 3,5 %). (Suomen Pankki, 11.3.2022.)

Korona-aaltojen talousvaikutukset Suomessa ovat laskeneet ajan mittaan. Vaikka rajoitustoimista aiheutuu aina taloudellisia menetyksiä, rokotteet ja jo hankittu kokemus taudin kanssa elämisestä ovat vähentäneet tuoreimpien korona-aaltojen talousvaikutusta. Kansantalouden kehityksen ei enää arvioidakaan riippuvan niin voimakkaasti koronatartuntojen kehityksestä kuin pandemian alkuhetkinä. (Kuntaliitto, pääekonomistin palsta 27.1.2022.)

Inflaatio on jatkanut kiihtymistään alkuvuonna 2022 myös Suomessa, mutta on edelleen hitaampaa kuin euroalueella keskimäärin. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli helmikuun ennakkotietojen mukaan 4,3 %. Energian hinnat ovat nousseet raakaöljyn ja sähkön hintojen vauhdittamina. Energian hintojen nousu on viime kuukausina selittänyt noin puolet inflaatiosta kotimaassa. Pohjainflaatio on kiihtynyt 1,9 prosenttiin kulutustavaroiden (teollisuustuotteet pl. energia) hintojen nousun laaja-alaisesti viime kuukausina.

Venäjän helmikuun 2022 lopussa aloittama hyökkäyssota Ukrainassa ei vielä näy julkaistuissa inflaatioluvuissa, reaalityalouden indikaattoreissa eikä lyhyen aikavälin ennustemalleissa, mutta sen odotetaan heikentävän talouslukuja selvästi.

Venäjän osuus Suomen tavaraviennin arvosta oli noin 5,5 prosenttia vuonna 2021, eli 3,9 mrd. euroa 70,5 mrd. euron kokonaisviennistä. Osuus on ollut karkeasti samalla tasolla vuodesta 2015. Venäjä oli vuonna 2021 Suomen viidenneksi suurin vientimaa. Venäjän ja Suomen välinen tavarakaupan tase on ollut Suomelle alijäämäinen (-4,9 mrd. euroa vuonna 2021). Skenaariolaskelmien perusteella Suomen BKT:n kasvu hidastuu kuluvana vuonna 0,5–2,0 prosenttiin sodan seurauksena. Vaikutusten lopullinen suuruusluokka riippuu siitä, kuinka kauan sota kestää ja miten se etenee, sekä siitä miten Suomi kykenee vähentämään ulkomaankaupan Venäjä-riippuvuutta ja löytämään uusia markkinoita vientituotteilleen.

Kuntarahoitus arvioi vielä ennen Venäjän hyökkäystä Suomen talouden yltävän 2022 lähes kolmen prosentin kasvuun. Ukrainan kriisin negatiivinen kokonaisvaikutus bkt-kasvuun voi kuluvana vuonna olla noin 1–1,5 prosenttiyksikön luokkaa. Kasvuvauhti olisi näin ollen suunnilleen puolittumassa. Kuntarahoitus arvioi Suomen bkt-kasvun asettuvan kuluvana vuonna 1–2 prosentin haarukkaan ja putoavan vuonna 2023 nollian ja yhden prosentin välille. Arvio ei toistaiseksi sisällä skenaariota, jossa Venäjän energiatoimituksia Eurooppaan ajettaisiin merkittävästi alas. Energiatoimitusten katkeaminen johtaisi taloudessa todennäköisesti merkittävästi heikompaan kehityskulkuun. Nykyisten talouspakotteiden Kuntarahoitus odottaa pysyvän voimassa koko ennustejakson 2022–2023 ajan.

Nykytiedon valossa myös inflaatio on kiihtymässä odotettua enemmän. Kuntarahoitus arvioi kuluttajahintojen nousun kasvavan tänä vuonna 3,7 prosenttiin ja laskevan 2,0 prosenttiin vuonna 2023.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 alkupuolella hurjaa, sillä jo tuolloin saavutettiin koronapandemiaa edeltävä työllisten määrän taso. Vuosikeskiarvioilla mitattuna työllisyys kasvoi vuoden 2021 aikana 60 000 hengellä ja työllisyysaste oli 72,3 prosenttia.

Joulukuussa työllisyysasteen trendi oli jo 73,5 prosentissa. Työllisyyden kasvu on kuitenkin painottunut osa-aikatyötä tekeviin, eli tehdyt työtunnit eivät ole lisääntyneet vastaavassa suhteessa.

Työttömien määrä väheni työvoimatutkimuksen mukaan 16 000 hengellä vuonna 2021. Työttömyysasteen trendi ei kuitenkaan ole saavuttanut vielä pandemiaa edeltävää tasoa. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastoima pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt viime kuukausina pieneen laskuun, mutta pitkäaikaistyöttömyyden kasvu koronapandemiaa edeltäneestä tasosta on huima: noin 44 000 henkeä. (Kuntaliitto, pääekonomistin palsta 27.1.2022.)

Kuntatalouden juuri valmistunut vuoden 2021 ennakkollinen tilinpäätösanalyysi näyttää, että kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulokset säilyivät vahvoina toisenkin koronavuoden jäljiltä. Tilikauden tulos on 1,5 miljardia euroa. Korona kasvatti osaltaan vuonna 2021 kuntien ja kuntayhtymien menoja voimakkaasti, vajaa 8 prosenttia edellisvuoden erityisen maltilliseen kasvuun verrattuna. Tulokehitys pysyi kuitenkin menojen kehityksessä mukana: kuntien verokehitys oli hyvää jo toista vuotta peräjälkeen. Kuntien tuloja lisäsivät myös korona-avustukset, jotka ovat olleet esimerkiksi välittömien koronasta johtuvien sosiaali- ja terveystoimen menojen osalta täysimääräisiä. Kunnat saivat koronatukea noin 2,4 miljardia euroa. Tästä summasta terveydenhuollon kustannusten välittömiin kustannuksiin myönnettiin tukea noin 1,1 miljardia ja yhteisövero-osuuden 10 %-yksikön määräaikainen korotus lisäsi verotuloja noin 0,6 miljardia euroa. Loppu koronatuksi muodostui mm. vuodelta 2020 ajoitustekijöiden vuoksi siirtyneistä tuista. Myös kertaluonteiset myynnit paransivat tulosta sadoilla miljoonilla euroilla.

Valtionosuudet laskivat 8 prosenttia vuonna 2021 eli noin 920 miljoonaa euroa. Kuntien lainakanta kasvoi ennusteen mukaan 0,3 prosentilla vuodesta 2020 ollen yhteensä 19,6 miljardia euroa.

Ennen pandemiaa kuntien verotulojen kasvu on madellut noin kahden prosentin tuntumassa, mutta nyt verotulojen kehitys lähentelee jo 7 prosenttia. Kuntien yhteisövero lisääntyi talouden elpymisen ja kuntien määräaikaisen yhteisöveron jako-osuuskorotuksen vuoksi viime vuonna lähes 45 prosenttia. Kertaluonteiset koronatuot tai muut tulot eivät kuitenkaan ratkaise kuntatalouden rakenteellisia ongelmia, kuten kroonista tulojen ja menojen epätasapainoa tai mittavia investointitarpeita. Kuntien ja kuntakonsernien lainakanta on jo nyt suuri.

Kunnat ja kuntayhtymät käyttivät tulojaan investointeihin, jotka olivat ennakkotietojen mukaan 5,3 miljardia euroa vuonna 2021. Investointien määrä laski vuodesta 2020, mikä näkyi kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran vahvistumisena ja lainanottotarpeen pienentymisenä. Investoinnit huomioiden kuntatalous oli vuonna 2021 lähes tasapainossa. Lainakanta kasvoi maltillisesti, vajaan 800 miljoonaa euroa. Syömävelkaan kunnat olivat joutuneet turvautumaan vain 10 miljoonalla eurolla. 68 kuntaa teki ennakkotietojen perusteella negatiivisen tuloksen, kun edellisvuonna 2020 negatiivisen tuloksen teki ainoastaan 32 kuntaa. 15 kunnalla on kertynyttä alijäämää taseessa, mikä on edellisvuotta vähemmän (31 kuntaa v. 2020). (Kuntaliitto, kuntien tilinpäätösarvot 2021, 7.2.2022.)

1.3 Kunnan toiminnan ja talouden tarkastelu

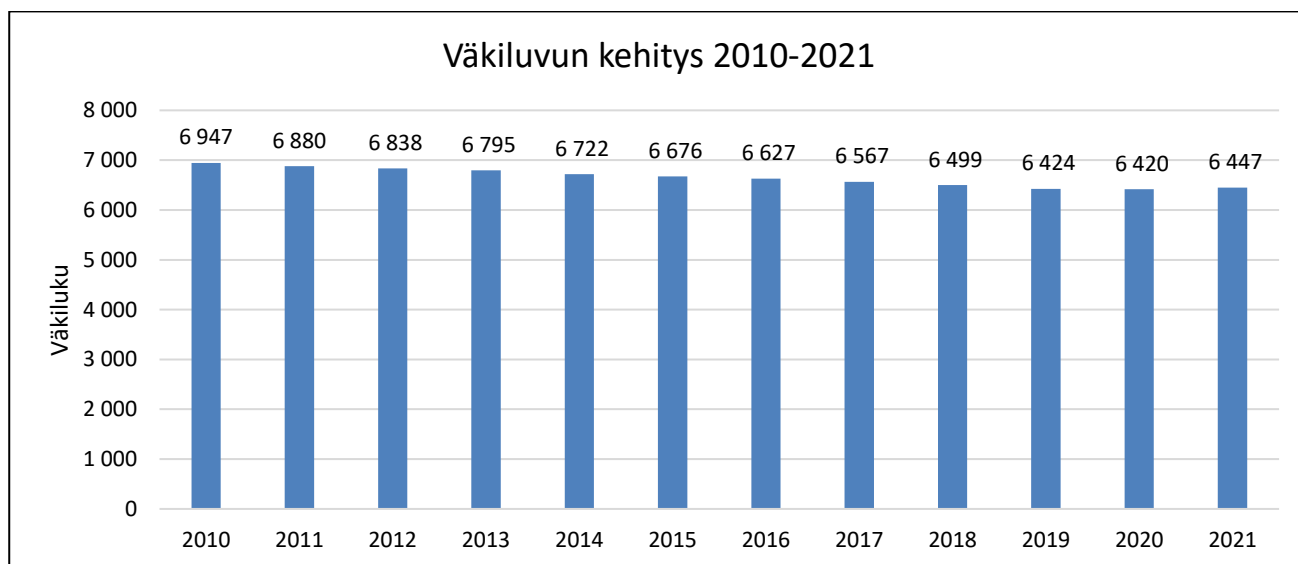
Luopioisten ja Pälkäneen kunnat lakkautettiin 31.12.2006 ja uusi Pälkäneen kunta aloitti toimintansa 1.1.2007. Vuosi 2021 oli uuden Pälkäneen kunnan 15. toimintavuosi.

1.3.1 Kunnan väestön ja työllisyyden kehitys

Pälkäneen kunnan väestökehitys oli vuosina 2007 – 2010 positiivinen ja parhaimmillaan asukasluku kävi vuonna 2009 yli 7 000 asukkaan rajan. Vuodesta 2010 lähtien Pälkäneen kunnan asukasluku on kuitenkin laskenut menneeseen vuoteen 2021 asti, jolloin väkiluku kääntyi jälleen kasvuun.

Pirkanmaan väkiluku on kasvanut hyvin voimakkaasti 2000-luvun kuluessa. Väestönkasvun odotetaan jatkuvan, joskin maltillisemmin kuin 2000-luvun alussa. Pirkanmaalla suurin väestönkasvuun vaikuttanut tekijä on ollut maassamuutto. Puolen miljoonan asukkaan rajapyykin Pirkanmaa ylitti vuonna 2013. Vuoden 2020 lopussa Pirkanmaalla oli asukkaita 522 852. Asukasluku kasvoi maakunnassa 0,6 prosentilla edellisvuodesta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuonna 2021 väkiluku kasvoi maakunnista toiseksi eniten Pirkanmaalla, yli 4 700 hengellä. Väkilukuun suhteutettuna väestönkasvu olisi ollut Pirkanmaalla suurinta. Väestönkasvu on kuitenkin keskittynyt etenkin Tampereen seutukunnalle ja keskittymisen odotetaan jatkuvan. Sen sijaan maakunnan reuna-alueet ovat kärsineet negatiivisesta väestönkehityksestä. Väestörakenne muuttuu eritoten ikääntymisen myötä. (Pirkanmaan liitto, Tilastokeskus.)

Pälkäneen väkiluku kääntyi kasvuun edellisestä vuodesta. Pälkäneläisiä oli 31.12.2021 Facta-kuntarekisterin Väestö-järjestelmän mukaan 6 447. Alla olevissa tarkemmissa väestötaulukoissa on käytetty Factan tietoja.

Taulukko: Pälkäneen kunnan väestökehitys 2010 – 2021, Facta-kuntarekisteri

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Muutos
2014	3 368	3 354	6 722	- 73
2015	3 337	3 339	6 676	- 46
2016	3 315	3 312	6 627	-49
2017	3 288	3 280	6 567	-60
2018	3 257	3 242	6 499	-68
2019	3 227	3 197	6 424	-75
2020	3 218	3 202	6 420	-4
2021	3 246	3 201	6 447	+27

Taulukko: Pälkäneen kunnan väestökehitys 2014 – 2021, Facta-kuntarekisteri

Alue	31.12.2021
Puutikkala	75
Kuohijoki	41
Lammi	18
Salmentaka	200
Raikku	74
Kaivanto	34
Pälkäne	3 338
Iltasmäki	407
Laitikkala	214
Aitoo	538
Luopioinen	789
Rautajärvi	354
Kyynärö	166
Valkeakoski	61
Muu	138
PÄLKÄNE YHTEENSÄ	6 447

Taulukko: Pälkäneen kunnan väestön rakenne alueittain 2021, Facta-kuntarekisteri

Työttömyys

Työmarkkinatuen kuntaosuus aiheuttaa merkittävän menoerän kunnille. Kunnat joutuvat maksamaan työmarkkinatuen kokonaismäärästä 50 prosenttia niiden työmarkkinatuen saajien osalta, joille työmarkkinatukea on maksettu yli 300 päivää sekä 70 prosenttia työmarkkinatuen kokonaismäärästä niiden työmarkkinatuen saajien osalta, joille työmarkkinatukea on maksettu yli 1 000 päivää. Kunnat vapautuvat kuntaosuuden maksamisesta niiden työmarkkinatuen saajien osalta, jotka ovat erilaisten työllistymistä edistävien palveluiden tai toimenpiteiden piirissä.

Työmarkkinatukimenoja koronaepidemian aikana on nostanut merkittävästi yrittäjille väliaikaisesti maksettava työmarkkinatuki. Sen suora kustannus Pälkäneellä vuoden 2021 aikana oli noin 90 000 euroa.

vuosi	Tmt-kuntaosuus/Pirkanmaa	Tmt-menot/asukas/Pirkanmaa	Tmt-kuntaosuus/Pälkäne	Tmt-kuntaosuus/asukas/Pälkäne
2020	41 468 055 €	80,51 €	208 078 €	32,31 €
2021	46 183 055 €	89,66 €	241 752 €	37,53 €

Taulukko: Pirkanmaan ja Pälkäneen kunnan työmarkkinatuesta aiheutuvat menot 2020 ja 2021.

Työllisyyden kuntakokeilut toteutetaan Suomessa 1.3.2021-30.6.2023. Kuntakokeiluun osallistuu Suomessa 118 kuntaa, jotka muodostavat 25 kokeilualueetta. Työllisyyden kuntakokeilut perustuvat lakiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta.

Työllisyyden kuntakokeilussa osa työnhakija-asiakkaista siirtyy kuntien työllisyyspalvelujen asiakkaisiksi ja osan palveluista vastaa TE-toimisto. Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilun asiakkaisiksi siirtyivät työttömät työnhakijat, työllistettynä ja työllistymistä edistävässä palveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kokeilualueella ja jotka eivät täytä ansiopäivärahan saamisen edellytyksiä sekä alle 30-vuotiaat, maahanmuuttajat ja vieraskieliset henkilöt.

Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilussa ovat mukana Akaa, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi.

Kokeilussa kotikunta vastaa TE-palveluiden eli julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisesta asiakkailleen. Työllisyyden kuntakokeilujen tavoitteena on edistää työllistymistä ja nostaa työllisyysastetta Suomessa.

Pälkäneellä työllisyyden kuntakokeilun toteuttamiseen on käytössä 2 henkilötyövuotta. Pälkäneen kuntaan siirtyi yksi työntekijä Pirkanmaan te-toimistosta. Tämän lisäksi kuntakokeilun toteuttamiseen on osoitettu 0,5 henkilötyövuotta työllisyyskoordinaattorin työajasta sekä 0,5 henkilötyövuotta sosiaaliohjaajan/hyvinvointikoordinaattorin työajasta.

Pälkäneellä oli vuoden 2021 lopussa 189 asiakasta kuntakokeilun piirissä. Heistä työttömänä oli 80 henkilöä, lomautettuna 6 henkilöä, koulutuksessa 18 henkilöä, työssäolevia 36 henkilöä, palveluissa olevia 41 henkilöä sekä työelämän ulkopuolella olevia 8 henkilöä. Kokonaisuudessaan työllisyyden kuntakokeilu on Pälkäneellä käynnistynyt suunnitelmien mukaisesti.

1.3.2 Kunnan talous vuonna 2021

Käyttötalous

Pälkäneen kunnanvaltuusto vahvisti 17.12.2020 § 73 vuoden 2021 talousarvion. Talousarviossa tilikauden tuloksen ennakoitiin olevan -1 122 738 euroa tappiollinen ja 686 547 euron poistoeron vähennyksen jälkeen alijäämäksi arvioitiin -436 191 euroa.

Sivistystoimelle myönnettiin lisämäärärahoja (KV 29.6.2021 § 38) oppivelvollisuuden laajenemisesta aiheutuviin lisämenoihin 30 000 euroa sekä alennettiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottoja 40 000 eurolla varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksesta johtuen.

Sosiaali- ja terveyspalveluihin ympäristöterveydenhuoltoon myönnettiin 185 611 euroa lisämäärärahaa (KV 21.9.2021 § 72). Lisämääräraha johtui aikaisempien vuosien laskutusvirheestä, minkä vuoksi vuosina 2017-2020 Pälkänettä oltiin laskutettu liian vähän.

Vesihuoltolaitokselle lisämäärärahaa myönnettiin (KV 7.12.2021 § 91) palveluiden ostoihin yhteensä 160 000 euroa sekä talousarvion myyntituottoja alennettiin 150 000 eurolla.

Tilikauden 2021 tulos on 1 212 538,12 euroa ja 629 214,66 euron poistoeron vähennyksen jälkeen ylijäämäksi muodostui peräti 1 841 752,78 euroa. Tilikauden 2021 tulos oli siis selvästi sekä alkuperäistä että muutettua talousarviota parempi, kuten myöskin vuonna 2020. Valtio jatkoi kuntien tukemista edellisvuoden tapaan vuonna 2021 koronapandemian vuoksi. Tukea ei kuitenkaan annettu vuoden 2020 tapaan ylimääräisinä valtionosuuksina, vaan paremmin todellisiin toteutuneisiin kustannuksiin perustuen valtionavustuksina. Pälkäne sai koronasta johtuvia valtionavustuksia hieman

yli 0,5 miljoonaa euroa, mitkä vähensivät sosiaali- ja terveyspalveluiden Kangasalan yhteistoiminta-alueen laskutusta.

Vuoden 2020 tapaan kunnat saivat määräraikaista yhteisövero-osuuden korotusta vuonna 2021, mikä nosti kuntien yhteisöverokertymää. Lisäksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottojen vähentymisen kompensoimiseksi kuntien yhteisövero-osuutta nostettiin noin kahdella %-yksiköllä. Yhteisöverotuottoa kertyi lähes 440 000 euroa talousarviota enemmän. Verotulot kehittyivät muutenkin positiivisesti ja ylittivät yli 1,8 miljoonalla eurolla talousarvion. Kunnallisveron tuotto ylitti talousarvion 6,6 %:lla ja yli 1,3 miljoonalla eurolla työllisyyden paranemisen ja palkkasumman positiivisen kehityksen myötä. Kiinteistöveron tuotto oli melko vakaata ylittäen talousarvion noin 50 000 eurolla. Verotuloja kertyi yhteensä 25,9 miljoonaa euroa (TA2021 24,1 milj. euroa ja TP2020 23,9 milj. euroa) eli selvästi myös edellisvuotta enemmän.

Valtionosuudet toteutuivat 99 %:sti talousarvioon nähden ollen yhteensä noin 17,5 miljoonaa euroa. Valtionosuudet laskivat vuodesta 2020 lähes 1,3 miljoonalla eurolla valtion koronatuen painoutuessa valtionavustuksiin valtionosuuksien sijaan.

Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat hyvin ollen yhteensä lähes 5,1 miljoonaa euroa eli noin 1,1 miljoonaa euroa muutettua talousarviota korkeammat. Toimintatuottojen toteumaprosentti oli peräti 127,1. Toimintatuotot kasvoivat myös vuodesta 2020 12:lla prosentilla ja noin 550 000 eurolla. Myyntituotot toteutuivat 119,8, maksutuotot 130, muut toimintatuotot 148,2 ja tuet sekä avustukset 111 prosenttisesti.

Myyntituottojen osalta metsän myynnin toteutuminen noin 320 000 euron edestä budjetoidun 250 000 euron sijaan sekä muiden myyntituottojen toteutuminen noin 717 000 euron edestä budjetoidun noin 527 000 euron sijaan edesauttoivat toimintatuottojen isoa ylittymistä. Maksutuotoista erityisesti varhaiskasvatusmaksut toteutuivat noin 70 000 euroa yli muutetun talousarvion. Myös rakennusvalvonnan maksut muodostuivat yli 50 000 euroa budjetoitua suuremmiksi.

Muiden toimintatuottojen toteuma oli noin 1,5 miljoonaa euroa eli 0,5 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Toteumaa nostaa erityisesti maa-alueiden myyntituottojen muodostuminen noin 350 000 euroon talousarvion 100 000 euron sijaan. Myös vuokratuotot ylittivät talousarvion 175 000 eurolla. Erien osalta tulee huomioida, että tuotot vaihtelevat vuosittain. Esimerkiksi osa myyntituloista on kertaluontoista tuloa.

Ulkoiset käyttötalouden toimintakulut toteutuivat 99,8 prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ollen yhteensä noin 44,7 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittivat noin 80 000 eurolla muutetun talousarvion. Vuodesta 2020 toimintakulut kasvoivat peräti 2,1 miljoonaa euroa eli 4,9 prosenttia. Vuosi 2020 ei ole kuitenkaan kovin vertailukelpoinen koronapandemian vuoksi, mutta tästä huolimatta kulujen kasvu oli melko suurta. Suurimmista eristä henkilöstökulut toteutuivat 99,9 ja palvelujen ostot 98,6 prosenttisesti. Henkilöstökulut olivat noin 10,8 miljoonaa euroa, kasvua noin 467 000 euroa (+4,5 %) vuoteen 2020 nähden. Palvelujen ostot kasvoivat niin ikään 4,5 prosenttia reiluun 30,5 miljoonaan euroon (+1,3 M€ vs. 2020). Talousarvio ylittyi aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden (+3,8 %), avustusten (+24,2 %) sekä muiden toimintakulujen osalta (+31,5 %). Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toteuma ylittyi muun muassa kasvomaskien sekä muiden koronasta aiheutuvien hankintojen vuoksi.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelujen ostojen kustannukset toteutuivat noin 455 000 euroa muutettua talousarviota pienempinä. Kasvua vuoteen 2020 tuli kuitenkin yli 1,4 miljoonaa euroa (5,8 prosenttia), mitä voidaan pitää korkeana tasona. Erityisesti erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat kovasti.

Sisäiset toimintatuotot ja –kulut toteutuivat hieman budjetoitua korkeammalla tasolla. Sisäiset toimintatuotot ja –kulut olivat hieman yli 4 miljoonaa euroa eli noin 255 000 euroa yli talousarvion.

Vuoteen 2020 verrattuna sisäiset tuotot ja kulut kasvoivat 4,1 prosenttia ja olivat noin 160 000 euroa suuremmat. Sisäiset erät muodostuvat ict-palveluista, rakennusten pääoma- ja hoitovuokrista, asiakaspalvelusta, monistuspalveluista, vesimaksuista sekä siivous- ja ruokapalveluista.

Rahoitustuottojen ja –kulujen toteumaksi muodostui 71 436 euroa, mikä oli noin 17 000 euroa edellisvuotta vähemmän. Rahoitustuottoihin kirjattiin muun muassa Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä saatu 73 182 euron peruspääoman korko sekä Pirkanmaan jätehuollolta saatu 68 032 euron osinko. Rahoitustuotot olivat yhteensä noin 178 000 euroa. Rahoitustuotot toteutuivat peräti noin 95 000 euroa budjetoitua parempina. Korkokuluja kertyi maksettavaksi noin 104 000 euroa, mikä oli noin 9 000 euroa (-8 %) edellisvuotta vähemmän.

Vuodelle 2021 ei oltu budjetoitu pitkäaikaisen lainan nostamista, eikä sitä myöskään jouduttu nostamaan. Myöskään lyhytaikaista lainaa ei jouduttu nostamaan maksuvalmiuden ja rahavarojen pysyessä hyvällä tasolla edellisvuoden tapaan. Lainamäärän pieneminen näkyi positiivisesti kunnan korkokuluissa.

Poistoeroa purettiin täysimääräisesti koko suunnitelman mukaisten poistojen verran. Kirjanpidolliset poistoerot perustuvat aiemmin tehtyihin investointivarauksiin, joilla laimennetaan pysyvien vastaavien hyödykkeistä aiheutuvien poistojen vaikutusta tilikauden tulokseen. Vuonna 2021 poistoeroa purettiin 629 215 euroa, mikä lisää tilikauden ylijäämää tulokseen nähden. Poistoeron positiivinen vaikutus yli-/alijäämään kuitenkin pienenee joka vuosi ja vuoteen 2020 verrattuna poistoeron vähennys oli jo noin 61 000 euroa vähemmän.

Investoinnit

Kunnanvaltuusto hyväksyi 23.3.2021 (§ 20-21) lisämäärärahoja investointeihin. Tommolan alueen vesi- ja viemärijohtojen rakentamiseen myönnettiin 30 000 euroa, 108 000 euroa kaavateiden rakentamiseen sekä 40 000 euroa Luopioisten vedenottamon saneeraukseen. Kunnanvaltuusto myönsi 20.4.2021 (§ 28) 20 000 euron lisämäärärahan kunnan omistamien huoneistojen kylpyhuoneremontteihin.

Kunnan investointimenojen kokonaismäärä oli talousarviossa 2 233 897 euroa. Lisäksi investoinneille myönnettiin lisämäärärahoja yhteensä 180 000 euroa vuoden aikana. Investointien toteumaksi muodostui menojen osalta 1 452 581 euroa ja tulojen osalta 408 386 euroa, sisältäen 7 040 euroa ulkoapäin saatua rahoitusosuutta investointeihin. Investointimenot toteutuivat 60,2 prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden jääden noin 961 000 euroa myönnettyjä määrärahoja pienemmiksi. Investointien nettototeumaprosentti (investointimenojen ja –tulojen erotus) jäi 43,3 prosenttiin.

Merkittäviä investointeja vuonna 2021 oli Luopioisten vedenottamon saneeraus, yleisesti putkistoihin tehdyt saneeraukset, Tommolan alueen kaavateiden rakentaminen, tievalaistuksen uusimistyöt sekä sijoitetun vapaan oman pääoman muotoinen tuki tytäryhtiö Pälkäneen Valokuidulle.

Kunnanhallituksen investointimenot toteutuivat 346 897 euron suuruisina. Kunnan tytäryhtiö Pälkäneen Valokuituun tehtiin (KH 30.11.2021 § 290) talousarvioon varattu 346 897 euron sijoitus sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon vahvistamaan yhtiön omaa pääomaa ja turvaamaan siten yhtiön liiketoiminta. Kunnanhallitukselle kirjattiin myös maa-alueiden ja rakennusten myynnistä investointituloa noin 400 000 euron edestä.

Teknisen lautakunnan (pl. vesihuoltolaitos) alaisiin investointeihin oli budjetoitu muutetussa talousarviossa 928 000 euroa ja vuoden 2021 investointimenojen toteumaksi muodostui 560 444 euroa. Muutetusta talousarviosta jäi siis käyttämättä 374 596 ja investointimenojen toteumaprosentti

oli 60,4. Peruskorjaushankkeita toteutettiin noin 118 000 eurolla, kaavateiden rakentamishankkeita noin 398 000 eurolla ja liikuntapaikkainvestointeja noin 44 000 eurolla.

Vesihuoltolaitoksen investointimenot toteutuivat 57,3 prosenttisesti ollen noin 545 000 euroa. Muutettuun talousarvioon varatuista määrärahoista jäi käyttämättä noin 407 000 euroa.

Rahoitus

Talousarvion mukaista lainannostotarvetta vuodelle 2021 ei ollut pitkäaikaisten tai lyhytaikaisten lainojen osalta. Kunnan maksuvalmius säilyi hyvänä koko tilikauden ajan ja pitkäaikaista lainaa lyhennettiin talousarvion mukaisesti noin 897 000 eurolla. Hyvää maksuvalmiutta avitti vuosikatteen toteutuminen selvästi talousarviota parempana sekä investointimenojen toteutuminen talousarviota alhaisemmalla tasolla.

Tilinpäätöshetkellä kunnan lainojen määrä oli noin 8,6 miljoonaa euroa ja asukasta kohti laskettu velkamäärä oli 1 339 euroa/asukas. Vuoden 2020 lopussa kunnan lainamäärä oli noin 9,5 miljoonaa euroa ja velka per asukas oli 1 484 euroa. Manner-Suomen kuntien lainakanta oli tilinpäätösarvioiden mukaan vuoden 2021 lopussa asukasta kohden 3 500 euroa. Myös kuntakokoryhmässä 5 000 – 20 000 asukasta kuntien keskimääräinen lainakanta on noin 3 500 euroa asukasta kohden. Pirkanmaalla kuntien lainakanta on tilinpäätösarvioiden 2021 mukaan keskimäärin noin 3 000 euroa/asukas.

Poikkeamat talousarviosta

Pälkäneen kunnan talousarviossa valtuustoon nähden sitova taso on ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli netto. Tuottojen ja kulujen erotuksesta käytetty nimitys on toimintakate.

Toimintakate toteutui talousarviota paremmin maankäytön ja kaavoituksen (toteuma-% 58,2), talous- ja tukipalveluiden (93,6 %), hallintopalveluiden (91,5 %), sosiaali- ja terveyspalveluiden (98,2 %), elinvoimapalveluiden (96 %), sivistyspalveluiden (95,2 %) sekä vesihuoltolaitoksen (113,9 %) toimialoilla.

Hallintopalveluiden toimintakate alitti talousarvion noin 164 000 eurolla. Toimintatuotot ylittivät budjetoidun lähes 0,3 miljoonalla eurolla johtuen pääasiassa maa-alueiden myyntituottojen hyvästä kehityksestä. Kokonaisuudessaan muut toimintatulot ylittivät hallintopalveluissa budjetin noin 254 000 eurolla.

Talous- ja tukipalveluiden toimintakate alittui noin 115 000 eurolla. Toimintakulut toteutuivat kokonaisuudessaan talousarvion mukaisina, mutta toimintatulot ylittivät noin 113 000 eurolla myyntituottojen hyvän toteuman myötä.

Maankäytön ja kaavoituksen toimialan budjetti alittui selkeästi. Sekä henkilöstökulut että palvelujen ostot alittuivat tuntuvasti budjettiin nähden. Henkilöstömenojen alittuminen johtuu siitä, ettei kaavoittajaa ole ollut kunnan palveluksessa syksystä lähtien.

Sivistyspalveluiden toimintakate alittui noin 418 000 eurolla. Toimintakulut alittivat talousarvion noin 165 000 eurolla, kun taas toimintatuotot ylittyivät yli 250 000 eurolla. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot, kotikuntakorvaustulot sekä muut myyntitulot ylittivät erityisesti talousarvion tason.

Elinvoimapalveluissa toimintatuotot jäivät reilut 15 000 euroa talousarviosta, johtuen muun muassa liikuntapalveluiden myyntituottojen alhaisemmasta toteumasta koronasta johtuen. Toimintamenot

toteutuivat noin 30 000 alle talousarvion, minkä johdosta toimintakate jäi noin 14 000 euroa alle budjetoidun.

Sosiaali- ja terveystalouden kustannukset jäivät noin 0,5 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion, ollen yhteensä noin 26 miljoonaa euroa. Ympäristöterveydenhuoltoon haettiin lisämäärärahaa 185 611 euroa aikaisempien vuosien laskutusvirheen vuoksi.

Vesihuoltolaitoksen toimintakate toteutui noin 63 000 euroa muutettua talousarviota parempana. Vesihuoltolaitoksen toimintatuottoja alennettiin vuoden aikana 150 000 eurolla ja toimintamenoihin palvelujen ostoihin lisättiin 160 000 euroa.

Toimintakate ylittyi tarkastustoimen (155,9 %), rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun (100,8 %) sekä teknisten palveluiden (108 %) toimialoilla. Tarkastustoimen ylitys oli noin 9 000 euroa ja aiheutui normaaleista tilintarkastusyhteisön laskuista. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun ylitys oli alle 2 000 euroa. Suurin ylitys tapahtui teknisten palvelujen toimialalla, jonka ylitys oli noin 125 000 euroa. Suurin yksittäinen selitys toimialan ylitykselle on viemärin tukkeutumisesta maksettu korvaus yrittäjälle (85 000 euroa, KH 21.12.2021 § 317). Lisäksi muun muassa yleinen kustannustason nousu nosti kustannuksia kauttaaltaan, mihin ei osattu talousarviossa varautua riittävästi. Esimerkiksi kiinteistöjen lämmityskustannukset ylittivät budjetin yli 40 000 eurolla (+8,1 %). Edellisestä vuodesta lämmityskustannukset kasvoivat peräti noin 120 000 eurolla (+27,9 %).

1.3.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Koronaepidemian vaikutus jatkui kunnan toiminnassa vuonna 2021. Etätyöskentely jatkui perinteisen mallin rinnalla ja osa luottamuselinten kokouksista pidettiin niin sanottuina hybridikokouksina. Vuoden aikana uudistettiin muun muassa kunnan hallintosääntö sekä kuntastrategia. Lainsäädäntö sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtymisestä kuntien järjestämistä vastuulta hyvinvointialueille hyväksyttiin eduskunnassa. Muutoksen myötä kunnan budjetista siirtyy yli puolet hyvinvointialueelle. Vuonna 2021 pidettiin myös kuntavaalit, jotka järjestettiin poikkeuksellisesti koronan vuoksi kesäkuussa. Uusi valtuusto aloitti toimintansa elokuussa.

1.3.4 Kunnan henkilöstö

Vuodenvaihteessa 31.12.2021 palkanmaksun piirissä eli konkreettisesti töissä oli 239 henkilöä. Voimassa olevien palvelussuhteiden kokonaisluvusta on vähennetty pitkät palkattomat poissaolot (vuorotteluvapaa, opintovapaa, kokonaan palkattomaksi mennyt pitkä sairausloma, kuntoutus, äitiysvapaa, vanhempainvapaa ja hoitovapaa sekä toisen tehtävän hoito samassa julkisyhteisössä). Voimassa olevia palvelussuhteita 31.12.2021 oli 243, joka oli 7 hlöä vähemmän kuin vuonna 2020 (250). Luku sisältää kaikki kyseisenä ajankohtana virka- ja työsuhteessa kuntaan olevat mukaan lukien työllistetyt ja oppisopimussuhteiset.

Kunnan henkilöstö on naisvaltaista. Pälkäneen kunnan viranhaltijoista/työntekijöistä on naisia 81,1 %:a, mikä on lähellä koko kunta-alan keskiarvoa (80 %). Alla olevassa taulukossa on esitetty määrälliset tiedot kunnan kokoaikaisista ja osa-aikaisista palvelussuhteista sekä toistaiseksi voimassa olevista ja määräaikaisista palvelussuhteista sukupuolen mukaan jaoteltuina.

Palvelussuhde 31.12.2021	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutos ed. vuodesta, henkilöä
Toistaiseksi voimassa	157	38	195	-6
- joista kokoaikaisia	137	33	170	-3
- joista osa-aikaisia	20	5	25	-3
Määräaikaiset	39	9	48	-1
- joista kokoaikaisia	24	6	30	-1
- joista osa-aikaisia	15	3	18	+4
- joista sijaisia	15	2	17	-1
- joista muita määräaikaisia	2	0	2	-2
- joista työllistettyjä	7	6	13	0
- oppisopimussuhteisia	0	0	0	0
Yhteensä	197	46	243	-7

Kunta laatii henkilöstöraportin, jossa esitetään yksityiskohtaisemmat tiedot henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä kunnan muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Strategiset riskit liittyvät muun muassa toimintaympäristöön, johtamisjärjestelmään, organisaatorakenteeseen sekä yhdyspintatyöskentelyyn. Väestön ikääntymisen mukanaan tuoma palvelutarpeen kasvu voidaan nähdä riskinä huolimatta siitä, että sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Hyvinvointialueen tuomat muutokset yleisesti muodostavat strategisen tason riskin kunnille. Lisäksi toimintaympäristön muutokset, kuten vaikkapa Ukrainan sota vaikuttavat talouden suhdanteisiin ja siten myös esimerkiksi kuntien verotuloihin sekä inflaation kiihtymiseen.

Yhdyspintatyöskentely eri sidosryhmien kanssa voi olla myös strategisen tason riski. Esimerkiksi erilaiset IT-ratkaisut ja –projektit saattavat muodostaa riskejä kunnan tietyille toiminnoille. Johtamisjärjestelmä ja organisaatorakenne vaikuttavat siihen, millainen kulttuuri ja ilmapiiri organisaatiossa vallitsee. Myös organisaation arvot ja eettiset periaatteet ohjaavat organisaation toimintaa. Viestinnän merkitys on myös äärimmäisen tärkeä nykyajan nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä niin organisaation sisällä kuin organisaatiosta ulospäinkin.

Operatiiviset riskit liittyvät henkilöstöön, toimintaan ja tietoturvaluuteen sekä lakien ja säädösten noudattamiseen. Useiden eri henkilöstöryhmien saatavuuteen liittyy yhä kasvavia riskejä, sillä valtakunnallinen työvoimapula pahenee kaiken aikaa. Erilaiset mitoitukset esimerkiksi sosiaali- ja terveystalvet sekä varhaiskasvatuksessa asettavat vaatimuksia henkilöstön määrälle. Samaan aikaan kuntien henkilöstöstä merkittävä määrä eläköityy seuraavan 10 vuoden aikana. Myös henkilöstön vaihtuvuus on riski organisaation toiminnalle, sillä tällöin esimerkiksi paljon hiljaista tietoa siirtyy työntekijän mukana pois organisaatiosta. Erityisesti johdon suuri vaihtuvuus heijastuu organisaation pitkän tähtäimen toimintaan ja suunnitteluun negatiivisesti.

Tietoturva ja –suoja-asiat ovat erittäin ajankohtaisia, sillä myös kaupunkeja on joutunut kyberhyökkäysten kohteiksi viime vuosina. Lisäksi erilaisten sopimusten ja projektien hallintaan voi liittyä tietynlaisia riskejä. Lain ja säädösten mukaisuus pitää sisällään lain ja säädösten mukanaan tuomat velvoitteet, päätöksentekoprosessien hallinnan sekä esimerkiksi hankintoihin ja kilpailutuksiin liittyvät asiat.

Vahinkoriskit liittyvät muun muassa palvelutuotannon turvallisuuteen, toimitiloihin, kalusteisiin ja koneisiin. Palvelutuotannon turvallisuus koskee sekä asiakkaiden että henkilöstön turvallisuutta. Työturvallisuus ja työsuojelu luovat perustan palvelutuotannon turvallisuudelle. Lisäksi puhtaat ja turvalliset toimitilat ovat edellytyksenä palvelutuotannon, asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuudelle. Toimitiloihin liittyvät riskit liittyvät monilta osin sisäilmaongelmiin. Lisäksi toimitilojen käytettävyys, muutot ja remontointitarpeet muodostavat toiminnallisen ja taloudellisen riskin. Vakuutuksilla, turvallisuuskoulutuksella sekä erilaisilla suunnitelmilla hallitaan vahinkoriskejä.

Taloudelliset riskit liittyvät talouden yleisiin reunaehtoihin, kuntatalouden yleiseen kehitykseen sekä palvelutarpeen muutoksen tuomiin haasteisiin.

Kunta on toteuttanut talouden tasapainotusohjelmia vuosina 2010-2013 ja 2014-2016. Vuosien 2017-2018 talousarviokirjoissa esitettiin vuosille 2017-2019 tasapainotustoimenpiteitä. Pälkäneen kunnanvaltuusto teki 28.6.2018 vuosia 2018-2020 koskevia tasapainotuspäätöksiä, joista kaksi sivistyspalveluita koskevaa päätöstä kumottiin kunnanvaltuuston kokouksessa 4.11.2018. Aitoon koulu päätettiin säilyttää kunnanvaltuuston kokouksessa 17.9.2020. Tällä hetkellä kunnalla ei ole erityistä talouden tasapainotussuunnitelmaa menossa.

Merkittävin yksittäinen taloudellinen riski kunnan taloudelle liittyy Pälkäneen Valokuidun lainojen takauksiin (noin 6 miljoonaa euroa). Isoja epävarmuustekijöitä liittyy myös 2023 aloittavien hyvinvointialueiden vaikutukseen kunnan tulorahoitukseen eli verotuloihin ja valtionosuuksiin. Kuntien budjeteista siirtyy noin puolet pois hyvinvointialueille, mutta vastuut ja velat jäävät pääosin kuntiin. Kuntien täytyy siis selviytyä jatkossa esimerkiksi lainoistaan ja korkokuluistaan pienemmällä tulorahoituksella. Lisäksi kunnan omistamiin sosiaali- ja terveystalouksien toiminnassa käytettäviin kiinteistöihin liittyy epävarmuutta kolmen vuoden vuokra-ajan päätyttyä. Mikäli hyvinvointialue ei jatka kiinteistöjen vuokraamista kolmen vuoden jälkeen, kiinteistöt saattavat muodostua kunnalle taloudelliseksi riskiksi. Myös palvelutarpeen ja sen myötä sote-kustannusten jatkuva kasvu hyvinvointialueilla saattaa heijastua kuntien tulevien vuosien rahoitukseen.

Pälkäneen kunnalla on meneillään riita-asia hallinto-oikeudessa kunnan alueella sijaitsevaan vajoavaan rivitaloon liittyen. Pirkanmaan käräjäoikeus kumosi kunnalta vaaditut korvausvaateet (600 000 €) 30.9.2021, mutta rivitalon osakkaat hakivat päätökseen muutosta ja asian käsittely jatkuu hovioikeudessa.

Tällä hetkellä sota Ukrainassa aiheuttaa suurta epävarmuutta yleisen talouskehityksen kannalta, mikä heijastuu myös kuntien taloustilanteeseen. Talouskasvun hidastuminen, energian hinnan nousu sekä yleinen inflaation kiihtyminen vaikuttavat myös kuntatalouteen. Lisäksi tällä hetkellä neuvoteltavat uudet kunnalliset työehtosopimukset nostavat kuntien henkilöstökuluja tulevina vuosina muun kustannustennousun lisäksi.

Taulukko: Riskien kartoitus

1.3.6 Ympäristöasiat

Vuoden 2021 aikana tehtiin ympäristölupavelvollisten laitosten suunnitelmallista valvontaa vuonna 2020 päivitetyn ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Edellisvuosien tapaan ohjelman mukaisista tarkastusmääristä jäätiin.

Ympäristönsuojelu oli myös vuonna 2021 mukana Etelä-Pirkanmaan kuntien ilmasto-ohjelman työryhmässä ja ilmasto-ohjelma ja resurssiviisauden tiekartta 2020-2030 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa keväällä 2021. Pälkäneen kunta on ollut mukana Hiilineutraali Etelä-Pirkanmaa 2030- hankkeessa, jossa ympäristönsuojelulla on myös tehtäviä. Ympäristönsuojelu on ollut myös hanke- ja asiantuntijaryhmän jäsenenä SUVI- hankkeessa, jonka tavoitteena on luoda rannoille paikalliset verkostot, jotka tekevät pitkäjänteistä työtä Pälkäneen puhtaiden vesien puolesta.

Kiinteistöjen omistajat ovat edelleen aktiivisia jätevesiasioissa. Jätevesiin liittyvää neuvontaa annettiin, kuten myös lausuntoja liittyen jätevesijärjestelmien rakentamiseen ja uudistamiseen. Yksityistieavustushakemusten käsittely on edelleen suuri työllistäjä kevään aikana ja sen johdosta tehdään myös neuvontaa. Järvissä tehtiin tarkkailujakson aikana melko vähän sinilevähavainnointia, alkukesän runsaista sinilevähavainnoista huolimatta. Virallisten uimarantojen levätilannetta tarkkailtiin normaalisti vuositarkkailun mukaan.

1.3.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunta huomioi toiminnassaan korruption ja lahjonnan torjunnan sekä ihmisoikeusasiat.

1.4 Kunnanhallituksen selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan on tarkoitus varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Kunnan hallintosäännön 94 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta. Hallintosäännön 96 §:n mukaan kunnanjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta vastuualueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet 22.11.2010 osana kokonaisuutta, joka sisältää sisäisen valvonnan, hanketoiminnan sekä laskutus- ja perintäohjeen. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 18.12.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

1.5 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitus rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa, miten kunnan rahoitus on riittänyt tilikaudella.

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta (2020).

1.5.1 Tuloslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettaviin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Tuloslaskelma (ulkoiset, 1 000 €) ja tunnusluvut

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	5 095	4 550
Toimintakulut	-44 715	-42 613
Toimintakate	-39 619	-38 063
Verotulot	25 908	23 877
Valtionosuudet	17 459	18 725
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)		
Korkotuotot	1	1
Muut rahoitustulot	177	204
Korkokulut	-104	-113
Muut rahoituskulut	-3	-4
Vuosikate	3 820	4 629
Poistot ja arvonalentumiset	-2 607	-2 646
Tilikauden tulos	1 213	1 983
Tilinpäätössiirrot	629	690
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 842	2 672

Toimintakate eli toimintatuottojen ja –kulujen erotus ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate heikkeni vuosien 2021 ja 2020 välillä noin 1 557 000 euroa, mikä tekee 4,1 prosenttia. Toimintatuotot kasvoivat peräti 545 000 eurolla (+12 %), mutta niiden kasvu ei riittänyt kattamaan toimintakulujen 4,9 %:n kasvua. Toimintakulut kasvoivat kokonaisuudessaan noin 2,1 miljoonalla eurolla vuodesta 2020. Henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen kustannukset kasvoivat 4,5 %:a, mikä teki henkilöstökulujen osalta noin 467 000 euroa ja palvelujen ostojen osalta noin 1 327 000 euroa. Palvelujen ostoista sosiaali- ja terveystalouden kustannukset kasvoivat peräti 1,4 miljoonalla eurolla (+5,7 %) vuodesta 2020. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osalta kustannukset kasvoivat 5,3 %:a (n. 105 000 euroa), avustusten 14,3 %:a (noin 94 000 euroa) sekä muiden toimintakulujen peräti 24,5 %:a (n. 108 000 euroa).

Verotulot kasvoivat 25,9 miljoonaan euroon vuoden 2020 23,9 miljoonasta eurosta. Verotulojen kasvu oli siis peräti noin 2 miljoonaa euroa ja 8,5 prosenttia. Verotulot yrittivät myös talousarvion noin 1,8 miljoonalla eurolla. Talousarvioon nähden kunnan tulovero toteutui yli 1,3 miljoonaa euroa parempana, yhteisövero yli 0,4 miljoonaa euroa parempana ja kiinteistöverokin noin 0,05 miljoonaa euroa parempana. Kunnat saivat koronapandemian vuoksi vielä 10 %-yksikön korotettua määräaikaista yhteisöverotuottoa vuonna 2021, mikä nosti yhteisöveron tuottoa. Kunnan tuloveron kasvua selittää puolestaan palkkasumman yleinen kasvu sekä työllisyyden parantuminen.

Valtionosuudet toteutuivat talousarvioon nähden 99 %:sti, mutta laskivat vuoden takaisesta lähes 1,3 miljoonaa euroa (-6,8 %). Valtionosuuksia kertyi yhteensä noin 17,5 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien laskua selittää se, että vuonna 2020 valtion koronatuotet maksettiin pitkälti valtionosuuksien kautta, kun taas vuonna 2021 tuki oli enemmän toteutuneisiin kustannuksiin perustuvaa eli se maksettiin erikseen haettavien valtionavustusten kautta.

Rahoitustuotot ja –kulut toteutuivat yhteensä 71 436 euroa eli noin 138 000 euroa talousarviota parempana. Vuodesta 2020 rahoitustuotot ja –kulut laskivat noin 17 000 eurolla.

Vuosikate osoittaa tulo- ja kulueroa, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja kulueroa riittävyttä.

Vuosikatteeksi muodostui 3 819 543 euroa, mikä oli selvästi talousarviota parempi (MTA2021 862 189 euroa). Vuosikate heikkeni kuitenkin vuodesta 2020 noin 0,8 miljoonalla eurolla (TP2020 4 628 837 euroa). Vuosikate riitti kattamaan noin 2,6 miljoonan euron poistot.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa.

Tilikauden tulokseksi muodostui poistojen ja arvonalentumisten jälkeen noin 1,2 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirroissa poistoeroa purettiin enimmäismäärä, joka kyseisenä vuonna voidaan purkaa. Noin 0,6 miljoonan euron poistoeron muutoksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui reilut 1,8 miljoonaa euroa.

Kunnan tilikauden tulos on 1 212 538,12 euroa ja tilikauden ylijäämä puolestaan 629 214,66 euron poistoeron muutoksen jälkeen 1 841 752,78 euroa.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	11,4	10,7
Vuosikate/Poistot, %	147	175
Vuosikate, euroa/asukas	592	721
Asukasmäärä	6 447	6 420

Toimintatuotot/toimintakulut, % -tunnusluvun arvoon vaikuttavat kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen ja oheiset tekijät selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate/poistot, % -tunnuslukua tulkitaan siten, että jos tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen riittävän. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja rahoitusosuudet.

Vuosikate euroa/asukas -tunnuslukua käytetään yleisesti tulorahoituksen riittävyuden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida asettaa.

1.5.2 Rahoituslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikaudenaikaiset rahan lähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, miten kunnan rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Tuloslaskelman ja taseen tavoin rahoituslaskelmassa esitetään ainoastaan kirjanpidon erät, jotka ovat syntyneet liiketapahtumista kunnan ja kuntaan kuulumattomien toimijoiden välillä.

Toiminnan rahavirta, tulorahoitus, kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Se kertoo siitä, kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja rahoituksellisen aseman muutokseen.

Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja niiden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin.

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavirtoja, jotka on tarvittu varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana.

Rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 820	4 629
Tulorahoituksen korjauserät	-309	-149
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 453	-1 746
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	401	319
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 466	3 053
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys	2	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-897	-897
Muut maksuvalmiuden muutokset	-586	1 625
Rahoituksen rahavirta	-1 481	728
Rahavarojen muutos	986	3 781
Rahavarat 31.12.	5 914	4 928
Rahavarat 1.1.	4 928	1 147
	986	3 781

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Investointien tulorahoitus, %	264,2	265,1
Laskennallinen lainanhoitokate	3,7	3,6
Kassan riittävyys, pv	45,8	39,6
Asukasmäärä	6 447	6 420

Rahoituslaskelman välitulokseksi **toiminnan ja investointien rahavirta** itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulorahoitusprosentti pysyi vuonna 2021 edellisen vuoden tasolla ollessaan 264 prosenttia. Investointien tulorahoitusprosentti on hyvällä tasolla, mutta

osaltaan korkeata arvoa selittää investointien melko alhainen määrä sekä vuosikatteen korkea määrä väliaikaisista koronatuista johtuen.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Lainanhoitokate muodostui hyväksi vuonna 2021 ja pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja korot saatiin maksettua tulorahoituksella, eikä lainaa tarvinnut nostaa lisää.

Kassan riittävyys -tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kassastamaksuina käytetään kuukauden kassastamaksuja ja päiväkertoimena 30 pv. Kassan riittävyys pysyi hyvällä tasolla vuoden 2020 tapaa ja oli vuonna 2021 noin 46 päivää.

1.6 Rahoitusasema ja sen muutokset

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta (2020).

1.6.1 Tase 2021 ja sen tunnusluvut

Tase (1 000 €) ja tunnusluvut

VASTAAVAA	2021 (1 000 €)	2020 (1 000 €)	VASTATTAVAA	2021 (1 000 €)	2020 (1 000 €)
A Pysyvät vastaavat	40 775	42 031	A Oma pääoma	29 001	27 159
I Aineettomat hyödykkeet	564	105	I Peruspääoma	15 061	15 061
1. Aineettomat oikeudet	0	1	IV Edellisten tilikausien ylijäämä	12 098	9 426
2. Muut pitkävaikutteiset menot	564	105	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 842	2 672
II Aineelliset hyödykkeet	32 543	34 602	B Poistoero ja vapaaehtoiset	2 361	2 990
1. Maa- ja vesialueet	5 183	5 213	1. Poistoero	2 361	2 990
2. Rakennukset	15 270	16 588	D Toimeksiantojen pääomat	585	588
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 901	10 661	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	585	588
4. Koneet ja kalusto	110	132	E Vieras pääoma	16 172	17 563
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	79	2 009	I Pitkäaikainen	11 576	12 333
III Sijoitukset	7 668	7 324	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 703	8 583
1. Osakkeet ja osuudet	7 440	7 093	3. Lainat julkisyhteisöiltä	29	47
3. Muut lainasaamiset	192	192	7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	3 843	3 703
4. Muut saamiset	37	40	II Lyhytaikainen	4 596	5 230
B Toimeksiantojen varat	383	386	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	880	880
2. Lahjoitusrahastojen varat	383	386	3. Lainat julkisyhteisöiltä	18	17
C Vaihtuvat vastaavat	6 960	5 882	5. Saadut ennakot	397	102
II Saamiset	1 046	954	6. Ostovelat	1 567	2 494
Lyhytaikaiset saamiset	1 046	954	7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	332	269
1. Myyntisaamiset	391	339	8. Siirtovelat	1 402	1 466
2. Lainasaamiset	30	30	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	48 118	48 300
3. Muut saamiset	204	246			
4. Siirtosaamiset	422	339			
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 914	4 928			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	48 118	48 300			

TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	65,7	62,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	32,6	37,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	13 940	12 098
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 162	1 884
Lainakanta 31.12., 1 000 €	8 630	9 527
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 339	1 484
Lainasaamiset, 1 000 €	192	192
Asukasmäärä	6 447	6 420

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää

kuntatalouden keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta. 50 prosentin tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kunnan lainamäärä laski 897 000 eurolla pitkäaikaisten lainojen vähennyksen seurauksena. Uutta pitkäaikaista lainaa tilikaudella 2021 ei nostettu.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.7 Kokonaistulot ja -menot 2021

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo- ja meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Kokonaistulot ja -menot (1 000 €) 2021

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	5 095	Toimintakulut	44 715
Verotulot	25 908	Korkokulut	104
Valtionosuudet	17 459	Muut rahoituskulut	3
Korkotuotot	1		
Muut rahoitustuotot	177		
Tulorahoituksen korjaukset		Tulorahoituksen korjaukset	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	-353	Pakollisten varausten muutos	
luovutusvoitot		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	-44
		luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7	Investointimenot	1 453
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	401		
luovutustulot			
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	2	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	897
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	48 699	Kokonaismenot yhteensä	47 127

1.8 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Hallintosäännön mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja, sekä toimialajohtajat. Kunnanhallitus vastaa hallintosäännön mukaan mm. omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta valtuustolle. Omistajaohjauksella tarkoitetaan kuntalain 46 §:n mukaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan

1.8.1 Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt

Pälkäneen kunta		
Tytäryhtiöt	Kuntayhtymät	Osakkuusyhtiöt
Pälkäneen Asuntotuotanto Oy Pälkäneen Aluelämpö Oy Pälkäneen Valokuitu Oy Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten pienteollisuustalo	Pirkanmaan sairaanhoitopiiri Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä Pirkanmaan liitto Koulutuskuntayhtymä Tavastia	Luopioisten vesihuolto Oy As Oy Rantakukkaa As Oy Luopioisten Retkitie As Oy Aitoonrivi As Oy Kyläkantola As Oy Tiilivakki As Oy Luopioisten Kokinrivi

Kunnalla on lisäksi sääntöihin perustuva määräysvalta Pälkäneen Tauko osuuskunnassa.

Yhdistely konsernitilinpäätökseen		
	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhtiöt		
Pälkäneen Asuntotuotanto Oy	x	
Pälkäneen Aluelämpö Oy	x	
Pälkäneen Valokuitu Oy	x	
Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten pienteollisuustalo	x	
Kuntayhtymät		
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri	x	
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä	x	
Pirkanmaan liitto	x	
Koulutuskeskus Tavastia	x	
Osakkuusyhtiöt		
Luopioisten vesihuolto Oy	x	
As Oy Rantakukkaa		x
As Oy Luopioisten Retkitie		x
As Oy Aitoonrivi		x
As Oy Kyläkantola		x
As Oy Tiilivakki		x
As Oy Luopioisten Kokinrivi		x
Sääntöihin perustuva määräysvalta		
Pälkäneen Tauko osuuskunta		x

Osakkuusyhteisöistä (omistus vähintään 20 %, mutta alle 50 %) on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen asunto-osakeyhtiöt, koska niiden merkitys on riittävän vähäinen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Pälkäneen Tauko osuuskunta on jätetty yhdistelemättä konserniin samoilla perusteilla.

1.8.2 Konsernille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy

Yhtiön toimialana on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja sekä tässä tarkoituksessa omistaa ja hallita kiinteistöjä Pälkäneen kunnassa.

Tytärtyhtiö: Pälkäneen Asuntotuotanto Oy	Toteutuminen	Tavoite	Toteutuminen
Mittari	2020	2021	2021
Käyttöaste % (Vuokratuotot maksimivuokratuotosta)	88,60 %	92,00 %	88 %
Yhtiö tulo-rahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut	Yhtiö otti lisälainaa Rajalantie 3 maalämmön toteuttamiselle.	Kiinteistön ylläpidon kustannukset toteutuivat budjetin tasolla. Ei kunnan avustuksia.	Tulo-rahoituksella saatiin katettua rahoituskulut, sekä peruskorjaukset. Ei kunnan avustuksia eikä lisälainaa.
Jatkuvuussuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen	Energiatehokkuutta parannettiin. Asuntoja remontoitiin asukasvaihtojen yhteydessä.	Pitkän tähtäimen korjaussuunnitelman toteuttaminen.	Selvitystyöryhmä on laatinut Asuntotuotannolle suunnitelman miten yhtiön hallintoa ja kiinteistöjen peruskorjauksia toteutetaan tulevaisuudessa.
Kiinteistökannan vähentäminen siten, että 1) kanta vastaa väestön muuttoliikkeen ja ikäjakauman muutoksiin ja että 2) uudistuotanto olisi mahdollista	Kiinteistökantaa ei vähennetty tilikauden 2020 aikana.	Asuntokannan optimointi; Pälkäneentien talojen kunnostaminen vai uudisrakentaminen?	Alustavat suunnitelmat laadittu miten huonokuntoista kiinteistökantaa vähennetään, sekä mihin uudiskohteen rakentaminen olisi mahdollista toteuttaa.
Selvityksen tekeminen kiinteistöjen energiatehokkuuden lisäämiseksi	Aluelämpöön liittyminen Uutanantie 6 ja maalämmön toteuttaminen alkoi.	Rajalantien maalämmön toteuttaminen	Rajalantie 3 maalämpöprojekti valmistui.
Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	Yhtiön toimintakertomus on osana tilinpäätöstä.		Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä.
Yhtiön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelu	Yhtiön hallinto siirtyi kesken vuoden KiinteistöTahkolalle ja kehityskeskustelua ei käyty tilikaudella 2020.	Järjestetään tarvittaessa omistajaohjauspalaveri erikseen sovittavana ajankohtana.	Kunnanhallitus perusti selvitystyöryhmän, joka laati suunnitelman yhtiön toiminnasta tulevaisuudessa.
Yhtiön tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Liikevaihto	1 296 151	1 310 000	1 279 374
Materiaalit ja palvelut	-11 536	-1 200 000	-794
Henkilöstökulut	-3 577	-6 080	-835
Poistot ja arvonalentumiset	-117 246	-100 000	-118 347
Liiketoiminnan muut kulut	-845 073	0	-964 176
Liikevoitto (-tappio)	318 720	3 920	195 222
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 571		-14 480
Tilinpäätössiirrot	-307 149		-180 742
Tuloverot	0	0	0
Tilikauden voitto/tappio	0	0	0
Lainat rahoituslaitoksilta	1 085 429	880 044	899 348
Lainat kunnalta	91 648	91 648	91 648
Omavaraisuusaste	23 %		23 %
Tot. vuokra/m ² keskimäärin		9,95	10,02
Lainavastuut, euroa/asm ²	106	88	89

Pälkäneen Aluelämpö Oy

Yhtiön toimialana on lämmön kehittäminen ja hankkiminen sekä jakelu liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti kohtuullista hintatasoa noudattaen. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Tytäryhtiö: Pälkäneen Aluelämpö Oy	Toteutuminen	Tavoite	Toteutuminen
Mittari	2020	2021	2021
Kaukolämmön myynti MWh/vuosi	7 147	7 781	8 261
Kaukolämpöt. hyötysuhde (myyty/tuotettu MWh)	83 %	84 %	85 %
Kaukolämmön kokonaishinta €/MWh	111	110	113
Yhtiö kattaa liiketoimintatuloilla käyttömenot sekä ylläpitoinvestoinnit ilman konserniemon avustuksia	toteutui	toteutuu	toteutui
Osinkotuottotavoite	0	0	0
Yhtiön tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Liikevaihto	639 046	692 111	749 609
Liiketoiminnan muut tuotot	1 006	1 006	1 006
Materiaalit ja palvelut	-329 427	-319 352	-301 822
Henkilöstökulut	-32 273	-37 000	-30 740
Poistot ja arvonalentumiset	-83 653	-82 500	-87 818
Liiketoiminnan muut kulut	-78 640	-153 100	-157 955
Liikevoitto (-tappio)	116 059	101 165	172 280
Rahoitustuotot ja -kulut	-26 196	-29 076	-21 649
Tilinpäätössiirrot	0	0	0
Tilikauden verot	-22 478	-22 450	-30 599
Tilikauden voitto/tappio	67 385	49 639	120 032
Lainat rahoituslaitoksilta	833 333	694 444	694 444
Lainat kunnalta	0	0	0
Omavaraisuusaste	42 %		48 %

Pälkäneen Valokuitu Oy

Yhtiön tavoitteena on pyrkiä toiminnassaan taloudelliseen tasapainoon. Yhtiön tarkoituksena on valokuituyhteyksien rakentaminen ja ylläpitäminen Pälkäneen kunnan alueella. Yhtiön toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille.

Tytäryhtiö: Pälkäneen Valokuitu Oy	Toteutuminen	Tavoite	Toteutuminen
Mittari	2020	2021	2021
Viestintäviraston laajakaistatuen piiriin kuuluva valokuituverkon loppulaskutusten valmistelu projekteittain etenee		100 %	100 %
Vakituisten asuntojen liittymäpenetraatio %	22 %	30 %	25 %
Yhtiön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelu	toteutui	toteutuu	toteutui
Yhtiö toteuttaa voimassa olevaa liiketoimintasuunnitelmaa	kyllä	kyllä	kyllä
Yhtiön tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Liikevaihto	115 483	490 920	243 977
Liiketoiminnan muut tuotot	1 323	0	6 492
Materiaalit ja palvelut	-8 122	0	-14 396
Henkilöstökulut	-54 190	-110 200	-91 160
Toimituskulut		-243 200	-217 881
Poistot ja arvonalentumiset	-45 505	-106 493	-127 622
Liiketoiminnan muut kulut	-96 108	-74 000	-110 869
Liikevoitto (-tappio)	-87 120	-42 973	-311 459
Rahoitustuotot ja -kulut	-89 120	-111 200	-108 941
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-176 241	-154 173	-420 400
Tuloverot	0	0	0
Tilikauden voitto (tappio)	-176 241	-154 173	-420 400
Liittymismaksut	252 193	390 000	200 901
Viestintäviraston tuki			340 386
Kunnan tuki	96 501	0	0
SVOP-sijoitukset		346 897	346 897
Vieras pääoma	6 075 000	6 075 000	6 075 000

Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten pienteollisuustalo

Kunnan omistamat osakkeet oikeuttavat tilojen hallintaan Luopioisissa sijaitsevassa hallirakennuksessa. Tiloissa on vuokralainen.

Tytäryhtiö: Keskinäinen Kiinteistö Oy Luopioisten pienteollisuustalo	Toteutuminen	Tavoite	Toteutuminen
Mittari	2020	2021	2021
Yhtiön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelu	ei toteutunut	toteutunut	Ei käyty erikseen, mutta yhtiökokouksessa keskusteltu yhtiön asioista.
Yhtiön tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Liikevaihto	6 131	5 038	6 591
Poistot ja arvonalentumiset			-160
Liiketoiminnan muut kulut	-6 856	-6 805	-6 186
Luottotappiot ja oikaisuerät	0	0	
Liikevoitto (-tappio)	-726	-1 767	245
Tilikauden voitto/tappio		-1 767	245
Omavaraisuusaste	100		100

1.8.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnan hallintosäännön 96 §:n mukaan konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Pälkäneellä kuntakonsernia ohjaava asiakirja on konserniohje, joka on hyväksytty vuonna 2009 ja jota on täydennetty ja tarkistettu kunnanvaltuuston päätöksillä 10.12.2012 ja 13.2.2014. Konsernin sisäistä valvontaa koskevat ohjeet on esitetty kunnanvaltuuston 18.12.2014 hyväksymässä Pälkäneen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjassa.

Kunnanvaltuusto määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapoliittiset linjaukset, päättää pääsääntöisesti talousarvion yhteydessä kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Konserniohjeen mukaan konserniyhteisön johto vastaa siitä, että sillä toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen on riittävä riskienhallintasuunnitelma. Kunnan konserniohje päivitetään vuoden 2022 aikana.

1.8.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuosi 2021 piti sisällään monia toimenpiteitä Pälkäneen Valokuitu Oy:n suhteen. Jo vuoden 2020 puolella alkanut yhtiön hallinnon ja toiminnan selvittely jatkui alkuvuodesta 2021 hallituksen puheenjohtaja Pauliina Jaakkolan sekä yhtiön liiketoimintajohtaja Sanna Hämäläisen toimesta. Kesän 2021 aikana kunnanhallituksen asettama ryhmä työsti yhtiön omistajaohjausstrategian ja tarkensi yhtiön toimintaperiaatteita sekä teki toimenpide-ehdotuksia. Vaalikauden vaihduttua, yhtiön hallitus uudistui ja hallituksen jäsenten nimittämisessä pyrittiin entistä enemmän saamaan hallitukseen liiketoiminnallista osaamista. Uusi hallitus valmisteli puheenjohtajansa Otto Norokorven johdolla strategian pohjalta liiketoimintasuunnitelman, joka ohjaa yhtiön operatiivista johtamista ja toimintaa.

Pälkäneen Valokuitu Oy:n taloudellisen tilanteen parantamiseksi ja vakauttamiseksi tehtiin muutoksia lainojen järjestelyissä. Myyntiä myös tehostettiin loppuvuoden kampanjalla ja uusia, kassavirtaa lisääviä toimia kehiteltiin aktiivisesti. Kunta joutui vielä pääomittamaan yhtiöitä, mutta yhtiön kassan tilanne pysyi kuitenkin vakaana. Viestintävirastolta alkuvuonna 2022 vastaanotettu tuki on huomioitu Valokuidun vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Pälkäneen Asuntotuotannon kanssa kunnanhallitus kävi kaksi erillistä omistajaohjauskeskustelua, joiden johdosta annettiin toimeksianto Asuntotuotannon tarkoituksen, tilanteen ja tulevaisuuden selvittämiseksi. Selvitys valmistuu alkuvuodesta 2022. Asuntotuotannon ensisijaiset haasteet kohdistuvat vanhenevaan asuntokantaan, jonka osalta on tehtävä selkeä salkutus ja toimenpideohjelma tuleville vuosille. Myös Asuntotuotannon hallitus uudistui kuntavaalien jälkeen ja uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Esa Hirvojärvi.

Pälkäneen Aluelämmön osalta vuosi oli vakaa, eikä isompia muutoksia aiempaan toimintaan ollut. Yhtiön hallituksen puheenjohtajana jatkoi myös vaalien jälkeen Markku Koskelo. Samoin Kiinteistö Oy Luopioisten pienteollisuustalon toiminta jatkui entisellään.

Kunta tiivistä ja vahvisti omistajaohjaustaan päättämällä hallintosäännön uudistuksen yhteydessä, että kunnan konsernijohtoon kuuluu koko johtoryhmä. Kunnan omistajaohjauksen vahvistamiseksi sekä tiedonkulun parantamiseksi yhtiöiden ja emon välillä, nimettiin Pälkäneen Valokuitu Oy:n, Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n ja Pälkäneen Aluelämpö Oy:n hallituksiin konsernijohtoon edustajat läsnäolo- ja puheoikeudella. Pälkäneen Valokuidun hallituksessa konsernijohtoa edustaa kunnanjohtaja. Lisäksi kokouksissa on edellisten vuosien tapaan läsnäolo- ja puheoikeus myös hallituksen ja valtuuston puheenjohtajistolla. Pälkäneen Asuntotuotannon hallituksessa konsernijohtoa edustaa tekninen johtaja ja Aluelämmön hallituksessa talousjohtaja.

1.8.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin rakenteeseen ei ennakoida muutoksia lähivuosina. Eniten haasteita sisältyy Pälkäneen Valokuitu Oy:n tulevaisuuteen yhtiön maksukyvyyn takaamisen näkökulmasta. Mikäli aktiiviset toimet, joita tällä hetkellä tehdään yhtiön tulevaisuuden vakauttamiseksi, eivät tuota tulosta, on arvioitava yhtiön tulevaisuuden vaihtoehdot.

Pälkäneen Asuntotuotannolla on edessään mittavia perusparannuksia olemassa oleviin kiinteistöihin ja tämän lisäksi yhtiö harkitsee uudiskohteen rakentamista vastatakseen vuokra-asuntojen kysyntään Pälkäneellä. Tämä tulee tarkoittamaan yhtiön lainakannan kasvua. Yhtiö on kuitenkin saanut hoidettua lainan lyhennyksiään hyvin ja vuokra-asumisen kysyntä näyttää vakaalta tulevillekin vuosille.

Kunta on tiivistänyt ja tehostanut omistajaohjaustaan. Yhteydenpitoa yhtiöiden kanssa jatketaan ja kehitetään edelleen. Kunnan konserniohje päivitetään vuoden 2022 aikana.

1.8.6 Konsernin tuloslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut

KONSERNIN TULOSLASKELMA, 1 000 €

	2021	2020
Toimintatuotot	29 740	26 573
Toimintakulut	-66 834	-63 293
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	36	53
TOIMINTAKATE	-37 057	-36 667
Verotulot	25 888	23 838
Valtionosuudet	17 689	18 961
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4	10
Muut rahoitustuotot	177	204
Korkokulut	-251	-254
Muut rahoituskulut	-153	-134
VUOSIKATE	6 297	5 959
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 916	-3 912
Omistuksen eliminointierot	0	8
Arvonalentumiset	-10	-4
TILIKAUDEN TULOS	2 370	2 050
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot	-184	-149
Laskennalliset verot	-116	21
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-295	-198
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 776	1 725

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	44,5 %	42,0 %
Vuosikate/Poistot, %	160,4 %	152,1 %
Vuosikate, €/asukas	977	928
Asukasmäärä	6 447	6 420

1.8.7 Konsernin rahoituslaskelma 2021 ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA, 1 000 €

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 297	5 959
Tilikauden verot	-184	-149
Tulorahoituksen korjaukset	-286	-229
Yhteensä	5 826	5 581
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 481	-4 853
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	783	322
Yhteensä	-2 690	-4 531
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 136	1 051
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	5	5
Yhteensä	5	5
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 380	4 200
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 263	-1 856
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-12	59
Yhteensä	-895	2 403
Oman pääoman muutokset	-190	-1
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-3	36
Vaihto-omaisuuden muutos	-18	-35
Saamisten muutos	-391	-592
Korottomien velkojen muutos	-130	1 439
Yhteensä	-541	848
Rahoituksen rahavirta	-1 621	3 255
Rahavarojen muutos	1 514	4 305
Rahavarat 31.12.	10 106	8 592
Rahavarat 1.1.	8 592	4 287
Rahavarojen muutos	1 514	4 305

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Investointien tulorahoitus, %	181,3 %	122,8 %
Lainanhoitokate	1,0	2,9
Laskennallinen lainanhoitokate	1,9	1,7
Kassan riittävyys, pv	47,8	44,5

1.8.8 Konsernitase 2021 ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE, 1 000 €	2021	2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	75	53
Muut pitkävaikutteiset menot	633	554
Ennakkomaksut ja keskener. hyödykkeet	88	66
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	796	673
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 747	5 774
Rakennukset	26 270	27 954
Kiinteät rakenteet ja laitteet	19 956	11 752
Koneet ja kalusto	2 042	2 181
Muut aineelliset hyödykkeet	12	5 068
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	1 211	3 571
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	55 238	56 300
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 580	1 554
Muut osakkeet ja osuudet	489	482
Muut lainasaamiset	113	115
Muut saamiset	27	29
Sijoitukset yhteensä	2 209	2 180
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	58 243	59 152
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	122	119
Lahjoitusrahastojen varat	384	386
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	506	506
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	306	288
Vaihto-omaisuus yhteensä	306	288
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Laskennalliset verosaamiset	2	3
Muut saamiset	4	4
Siirtosaamiset	18	29
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	23	36
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 708	2 479
Lainasaamiset	31	31
Laskennalliset verosaamiset	2	22
Muut saamiset	798	714
Siirtosaamiset	617	529
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 156	3 774
Saamiset yhteensä	4 179	3 810
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	5	2
Joukkovelkakirjalainasaamiset	26	39
Muut arvopaperit	5	0
Rahoitusarvopaperit yhteensä	37	42
Rahat ja pankkisaamiset	10 069	8 550
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	14 591	12 689
VASTAAVAA YHTEENSÄ	73 340	72 348

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	15 061	15 061
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	4	4
Arvonkorotusrahoisto	7	7
Muut omat rahastot	20	20
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 250	13 525
Tilikauden yli-/alijäämä	1 776	1 725
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	32 118	30 343
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	680	575
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	568	523
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	568	523
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	122	119
Lahjoitusrahastojen pääomat	632	637
Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	754	757
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 890	20 334
Lainat julkisyhteisöiltä	382	727
Lainat muilta luotonantajilta	3 341	3 505
Muut velat	5 237	4 959
Laskennalliset verovelat	4	6
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	28 854	29 530
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 578	1 508
Lainat julkisyhteisöiltä	107	142
Lainat muilta luotonantajilta	224	202
Saadut ennakot	429	137
Ostovelat	3 018	3 858
Muut velat	727	642
Siirtovelat	3 911	3 856
Laskennalliset verovelat	371	276
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	10 365	10 621
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	39 219	40 150
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	73 340	72 348

Konsernitaseen tunnusluvut	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	45,0 %	42,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	52,9 %	57,7 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	17 025 892	15 250 347 *
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 641	2 375 *
Lainat ja vuokravastuut	33 101 875	28 982 057 *
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 134	4 514 *
Lainasaamiset	112 807	114 999

*Vuoden 2020 vertailutietojen tunnuslukuihin on tullut muutos vuoden 2020 tilinpäätöskirjaan verrattuna. Kertynyttä alijäämää ja vuokravastuita on tarkennettu vertailutietoihin.

1.9 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kunnan tilikauden tulos muodostui 1 212 538,12 euroa ylijäämäiseksi. Kunnanhallitus esittää valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelyä seuraavasti:

- tuloutetaan poistoeroja 629 214,66 euroa
- tilikauden ylijäämä 1 841 752,78 euroa siirretään tilikauden yli-/alijäämätilille.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Strategian seuranta

Pälkäneen kunnanvaltuusto hyväksyi 3.5.2018 Pälkäneen kuntastrategian vuosille 2018 - 2028. Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian *Pälkäne parasta aikaa 2030* 7.12.2021. Alla olevat tekstit ja taulukot ovat vielä vanhan strategian mukaisia (3.5.2018 hyväksytyt).

Visio

Vuoteen 2028 mennessä Pälkäneen asukasluku on kasvanut tuhannella uudella tyytyväisellä asukkaalla.

Visio

Vuoteen 2028 mennessä Pälkäneen asukasluku on kasvanut tuhannella uudella tyytyväisellä asukkaalla.

Tavoite

Pälkäne on vuonna 2028 menestyvä 8 000 asukkaan kunta.

Vuonna 2028 kunnan talous on vahva ja se mahdollistaa palveluiden järjestämisen asukkaiden tarpeita tyydyttävällä tavalla.

Tavoite

Pälkäne on vuonna 2028 menestyvä 8 000 asukkaan kunta. Kunnan kasvusta suurin osa nojautuu Tampereen lähimpään vaikutusalueeseen ja parhaiden liikenneyhteyksien risteyskohtiin Onkkaalaan. Kunnan sydän, Onkkaala, on riittävän voimakas pumppaamaan elinvoimaa koko kuntaan. Kylien väkiluvun lasku on saatu pysäytettyä, koska kylien elämänmeno ja tonttitarjonta on ollut uusia asukkaita houkutteleva. Näin myös palveluiden määrää on voitu alueilla kasvattaa. Vuonna 2028 kunnan talous on vahva ja se mahdollistaa palveluiden järjestämisen asukkaiden tarpeita tyydyttävällä tavalla. Väestömäärän kasvulla on saavutettu paikallisille yrityksille paremmat toimintaedellytykset.

Näin onnistumme

1. Kyläidentiteettien kehittäminen omille kohderyhmilleen houkuttelevaksi
2. Onnistunut maankäyttö, kaavoitus ja omistajapolitiikka
3. Asiakaslähtöiset palvelut
4. Markkinointi

Näin onnistumme

Pälkäneelle saadaan tuhat uutta asukasta rakentamalla kunnan ja kylien vahvuuksiin ja kehittämismahdollisuuksiin perustuva palveluohjelma, joka houkuttelee uusia asukkaita puoleensa. Menestyksemme avaimista johdetuissa palveluissa onnistuminen ratkaisee sen, saavuttaako kunta kasvutavoitteensa.

Menestyksemme avaimet:

1. Kyläidentiteettien kehittäminen omille kohderyhmilleen houkuttelevaksi.
2. Onnistunut maankäyttö, kaavoitus ja omistajapolitiikka
3. Asiakaslähtöiset palvelut
4. Markkinointi

Miksi Pälkäne?

**Parasta aikaa,
aika sopiva,
aika lähellä**

Parasta aikaa, aika sopiva, aika lähellä

Pälkäne on juuri sopivan kokoinen kunta, jotta se voi palvella asiakkaita nopeasti ja notkeasti. Täällä ihmiset tulevat tutuiksi. Pälkäne kuuluu Etelä- ja Lounais-Suomen suuralueeseen, jossa Tampereen n. 50 km kehän vaikutusalueella asuu n. 1,2 miljoonaa asukasta. Sijaitsemme siis pääliikenneväylä VT 12 varrella ja kasvukäytävän vaikutusalueella. Palvelut ja työpaikat sijaitsevat lähellä Pälkänettä.

**Käydään
kylässä**

Käydään kylässä

Pälkäneellä voi jäädä kylään asumaan. Kylät ovat persoonallisia ja niiden identiteetti on vahvaa. Luopioisissa ollaan luovia, Aitoossa aitoja, Laitikkalassa ruoka on lähellä.

**Kunnon
Pälkäne**

Kunnon Pälkäne

Pälkäne tarjoaa mahdollisuuden huolehtia kunnosta vauvasta vaariin. Se haluaa tarjota parhaat mahdolliset puitteet omaehtoiseen liikkumiseen ja ohjattuun liikuntaan.

Kotonakin lomalla

Ole mökillä kuin kotonasi, kotona kuin mökilläsi. Pälkäne on erinomainen vapaa-ajanasukaskunta. Täällä saa olla omassa rauhassa luonnon keskellä ja järvien sylissä, mutta pienellä käden liikkeellä ylettää tarttumaan paikkakunnan palveluihin.

Luonnostaan ylpeä

Ihaninta Pälkäneellä on luonto. Se on hyvinvoinnin ja rentoutumisen tankkauspiste. Vedet, metsät, pellot ja harjut, niistä pälkäneläinen on ylpeä.

Tule kirjoittamaan uutta ABC-kirjaa

Pälkäneen historian vaiheet limittyvät osaksi maailmanhistoriaa ja yksittäisiä ihmiskohtaloita. Se kulkee rautakauden, taisteluiden ja sivistyksen historian kautta tähän päivään. Tule kirjoittamaan kanssamme aapiseen uutta sivua!

2.2 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseksi määrätyn tehtävän suorittamiseksi tai hankkeen toteuttamiseksi. Talousarviossa osoitetaan myös suoraan tuloslaskelma- ja rahoitusosaan merkittäviin menoihin määrärahat.

Toteutusvertailuissa esitetään määrärahat ja tuloarviot sekä niihin talousarviovuonna tehdyt muutokset, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus.

Valtuustoon nähden sitova taso on ulkoisten **tuottojen ja kulujen erotus eli netto**. Tuottojen ja kulujen erotuksesta käytetty nimitys on **toimintakate**.

TOIMIELIN: Tarkastuslautakunta
TOIMIALA: Tarkastustoimi
TILIVELVOLLINEN: -

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovat valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tavoitteet kuntalain mukaan.

Tarkastustoimi	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Tuloarviot ja määrärahat							
Muut toimintatulot	9				0		
Toimintatulot	9				0		
Henkilöstömenot	-3 666	-4 068		-4 068	-3 282	786	-19,33%
Palvelujen ostot	-7 037	-11 300		-11 300	-20 894	-9 594	84,91%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-50		-50	-2	48	-96,12%
Toimintamenot	-10 702	-15 418		-15 418	-24 178	-8 760	56,82%
<i>josta sisäiset</i>	-29				-147		
Toimintakate	-10 694	-15 418		-15 418	-24 178	-8 760	56,82%
<i>josta sisäiset</i>	-29				-147		
Tehtävän kokonaiskustannukset	-10 694	-15 418	0	-15 418	-24 178	-8 760	56,82%

TOIMIELIN: Kunnanhallitus
TOIMIALA: Hallintopalvelut
TILIVELVOLLINEN: Kunnanjohtaja ja hallintojohtaja

Hallintopalveluiden toimialue sisältää vaalien, luottamushenkilöjohdon, kunnanjohtajan, henkilöstöhallinnon, lakipalveluiden, viestinnän, kehittämispalveluiden ja hyvinvointikoordinoinnin, tietohallinnon, nuorisopalveluiden ja työllisyyspalveluiden määrärahat.

Hallintopalveluiden tehtävänä on tuottaa kunnanjohtajan sekä toimialojen tueksi kuntakonsernin hallinto-, henkilöstö-, hyvinvointi-, nuoriso-, työllisyys-, laki- sekä tietohallinnon palvelut. Edelleen keskeinen tehtävä on luottamushenkilöiden ja toimielinten päätöksenteon valmistelu ja täytäntönnäköjen koordinointi.

Tavoitteet

Tavoite 4	Strategian ajanmukaistaminen	
	Mittari Strategia on hyväksytty.	Tavoitetaso Kunnan strategia on päivitetty.
Toteutuminen	Toteutunut. Valtuusto hyväksyi uuden kuntastrategian kokouksessaan 7.12.2021.	

Tavoite 2	Konserni- ja omistajaohjauksen päivittäminen	
	Mittari Kunnan konserni- ja omistajaohjauksen tavoitteet on määritetty. Tytäryhtiöiden toiminta on kytketty kunnan muuhun kehittämiseen ja elinvoiman kasvuun.	Tavoitetaso Konserni- ja omistajaohjauksen tavoitteet on asetettu ja johdettu kuntastrategiasta. Tytäryhtiöiden tehtävät on määritetty tarkasti strategian toteuttamiseksi.
Toteutuminen	Toteutunut osittain. Konserni- ja omistajaohjausta on tiivistetty vuoden 2021 aikana ja kunnanhallituksen kokouksissa hyväksyttiin 24.8.2021 Pälkäneen Valokuitu Oy:n omistajastrategia 2021-2022 ja käsiteltiin Pälkäneen Asuntotuotanto Oy:n omistajaohjausta 9.11.2021 Uudessa 21.9.2021 hyväksytyssä hallintosäännössä konsernijohtoa laajennettiin toimialajohtajilla ja kunnanhallitus valtuutti keskeisempien konserniyhtiöiden hallituksen nimeämisen yhteydessä kunnanjohtajan nimeämälle konsernijohtoon kuuluvalle viranhaltijalle läsnäolo- ja puheoikeuden yhtiön hallituksen kokouksissa.	

Tavoite 3	Tiedonohjaussuunnitelman (TOS) ja –järjestelmän (TOJ) tekeminen sekä tiedonhallintamallin laatiminen.	
	Mittari Tiedonohjaussuunnitelmaan on määritetty kaikkien kunnassa syntyvien asiakirjojen säilytysajat, julkisuus ja muut metatiedot. Kunnan prosessit on kuvattu asianhallintajärjestelmään. Tiedon linkaarenhallinta on kuvannettu ja julkistettu yhtenäisenä kokonaisuutena.	Tavoitetaso Tiedonohjaussuunnitelma on laadittu mahdollistaen kunnan siirtyminen asianhallinnan osalta sähköiseen arkistointiin. Tiedonhallintamalli on käytössä sisäisesti ja asiakkaiden käytössä.
Toteutuminen	Toteutunut osittain. Tiedonohjaussuunnitelma on osa Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmän versionvaihtoprojektia, jonka aloituspalaveri pidettiin 14.9.2021. TOS:n tekeminen jatkuu vielä kevään 2022 aikana ennen Dynasty 10 käyttöönottoa. Tiedonhallintamallin ja asiakirjajulkisuuskuvauksen osalta tavoitteet toteutuivat.	

Tavoite 4	Organisaation uudistaminen	
	Mittari Uusi organisaatio on toiminnassa.	Tavoitetaso Kunnalla on tarkoituksenmukainen ja ketterä organisaatio, joka on optimoitu huolehtimaan kunnan palvelutuotannosta

Toteutuminen	<p>Toteutunut osittain.</p> <p>Uuteen hallintosääntöön otettiin määräys nuorisovaltuustosta ja ajantasaistettiin johtavat virat.</p> <p>Hallintosäännön valmistelun yhteydessä jo keskusteltiin mahdollisista organisaation muutoksista ja niiden valmistelu aloitettiin vuoden lopussa ja saadaan käytäntöön 1.4.2022 alkaen.</p>
---------------------	--

Tavoite 5	Hallintosäännön päivittäminen	
	<p>Mittari</p> <p>Kunnan hallintosääntö on hyväksytty.</p>	<p>Tavoitetaso</p> <p>Kunnalla on uutta strategiaa sekä organisaatiota vastaava ja ketterää toimintaa tukeva hallintosääntö, jossa vastuut on määritelty riittävällä tasolla.</p>
Toteutuminen	Toteutunut. Uusi hallintosääntö hyväksyttiin valtuustossa 21.9.2021.	

Tavoite 6	Digitaaliset ratkaisut päätöksenteossa, kuntatyössä, asiakaspalvelussa ja kuntalaisdemokratiassa (digitalisaation kannustinjärjestelmähanke)	
	<p>Mittari</p> <p>Kunnassa on suunniteltuna kuntalaisten digitaaliseen asiointiin liittyvä infra ja kehitysmahdollisuudet. Lisäksi kunnassa otetaan käyttöön muita hankkeessa suunniteltavia toimintamalleja ja ratkaisuja.</p>	<p>Tavoitetaso</p> <p>Kunta on edelläkävijä digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisessä kaikilla kunnan tasoilla.</p>
Toteutuminen	<p>Toteutunut osittain.</p> <p>Digitek-hankkeen puitteissa kesäkuusta alkaen tehtiin kuntalais- ja henkilöstökyselyt ja valittiin toteutettavat digitaaliset palvelut, joista ehdittiin toteuttamaan sähköisten palveluiden koostesivu sekä aloittamaan karttapohjaisen palautekanavan ja sähköisen allekirjoituksen valmistelu.</p>	

Hallintopalvelut	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Tuloarviot ja määrärahat							
Myyntitulot	179 591	177 874		177 874	292 509	114 635	64,45%
Maksutulot					-2	-2	
Tuet ja avustukset	172 336	261 820		261 820	267 939	6 118	2,34%
Muut toimintatulot	166 933	100 000		100 000	354 019	254 019	254,02%
Toimintatulot	518 861	539 695		539 695	914 464	374 770	69,44%
<i>josta sisäiset</i>	<i>164 515</i>	<i>156 590</i>		<i>156 590</i>	<i>238 548</i>	<i>81 958</i>	<i>52,34%</i>
Henkilöstömenot	-944 742	-1 243 362		-1 243 362	-1 167 797	75 565	-6,08%
Palvelujen ostot	-545 377	-735 907		-735 907	-787 447	-51 540	7,00%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-124 979	-46 070		-46 070	-135 364	-89 294	193,82%
Avustukset	-218 188	-194 050		-194 050	-274 404	-80 354	41,41%
Muut toimintamenot	-191 789	-211 087		-211 087	-168 143	42 945	-20,34%
Toimintamenot	-2 025 076	-2 430 476		-2 430 476	-2 533 154	-102 678	4,22%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-115 684</i>	<i>-121 774</i>		<i>-121 774</i>	<i>-95 958</i>	<i>25 816</i>	<i>-21,20%</i>
Toimintakate	-1 506 215	-1 890 781		-1 890 781	-1 618 690	272 091	-14,39%
<i>josta sisäiset</i>	<i>48 831</i>	<i>34 816</i>		<i>34 816</i>	<i>142 590</i>	<i>107 774</i>	<i>309,55%</i>
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-54 767	-54 767		-54 767	-54 767	0	0,00%
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 560 982	-1 945 549		0 -1 945 549	-1 673 457	272 091	-13,99%

TOIMIELIN: Kunnanhallitus
TOIMIALA: Talous- ja tukipalvelut
TILIVELVOLLINEN: Talousjohtaja

Talous- ja tukipalveluiden toimiala sisältää laskentapalveluiden, keskitettyjen hankintapalveluiden, ruoka- ja siivouspalveluiden ja asiakaspalvelun määrärahat.

Tavoitteet

Tavoite 1	Kunnilta ja kuntayhtymiltä edellytetään vuoden 2021 alusta lähtien asteittaista automaattista taloustietojen raportointia Valtiokonttorin ylläpitämään palveluun.	
	Mittari Taloustraportoinnin automatisaatio valmiina ja raportointi etenee asteittain Valtiokonttorin määrittämiin sisällöihin ja aikatauluihin.	Tavoitetaso Automaattiset taloustiedot Valtiokonttorille.
Toteutuminen	Lakisäätäinen taloustietojen raportointi palveluluokkakohtaisesti on suoritettu onnistuneesti kunnan sekä vesilaitoksen osalta. Taloustietojen raportointi on tapahtunut neljännesvuosittain ja lisäksi Valtiokonttorille on raportoitu muun muassa talousarvio- ja tilinpäätösnäytteet.	

Tavoite 2	Talousraportoinnista saatavan tiedon hyödyntäminen tehokkaasti läpi organisaation, sisäisen laskennan kehittäminen ja taloustietämyksen ylläpito organisaatiossa.	
	Mittari Haahtela-ohjelmiston käyttöönotto kunnan kiinteistöjen sisäisen vuokralaskutuksen laskutusväylänä. Sisäisen laskennan kehittäminen: ruoka- ja siivouspalvelut. Kustannuslaskennan kehittäminen: ruoka- ja siivouspalvelut.	Tavoitetaso Sisäinen hoito- ja pääomavuokralaskutus Haahtela-ohjelman kautta. Sisäiset erät ovat kustannusten mukaisia ja kohdentuvat oikein. Tietoisuus toiminnan kustannuksista lisääntyy.
Toteutuminen	Kunnan talousjärjestelmät vaihtuivat 1.5.2021 alkaen. Uusien talousjärjestelmien käyttöä on harjoiteltu ja niihin liittyen on järjestetty koulutusta henkilöstölle. Taloustietämyksen parantamiseen on kiinnitetty huomiota erityisesti talouden seurannan osalta. Uusien järjestelmien tarjoamia mahdollisuuksia erityisesti raportoinnin osalta tarkastellaan edelleen. Pyrkimyksenä manuaalisen työn vähentäminen ja olennaisen tiedon esiintuominen päätöksenteon tueksi. Suunniteltua Haahtela-ohjelmistoa ei ole otettu käyttöön sisäisissä hoito- ja pääomavuokrien laskutuksessa talousjärjestelmän vaihdoksesta ja sen aiheuttamasta resurssihaasteesta johtuen. Ruoka- ja siivouspalveluiden sisäiset erät on kohdennettu oikein. Kustannusten kohdennus on tehty kuukausittain. Toiminnan kustannustietoisuuteen ja –tehokkuuteen on kiinnitetty huomioita.	

Tavoite 3	Henkilöstömitoitus	
	Mittari Ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstö on mitoitettu palveluverkon mukaiseksi ja toiminta optimoitu.	Tavoitetaso Henkilöstömitoitus kouluverk-kouudistuksen mukainen. Tavoitetasoon pääsemisen edellytyksenä on uusien siivousmitoitusten toteutus ja vuosikiertoiset perussiivoukset.
Toteutuminen	Henkilöstömitoitus on toteutunut uuden kouluverkon ja uusien siivousmitoitusten mukaisesti.	

Kunnan talousjärjestelmät uudistettiin kokonaisvaltaisesti vuoden 2021 aikana. Uudistamisprojekti aiheutti merkittävästi lisätyötä ja vaikeutti muun muassa ajantasaista talousraportointia kesän ja alkusyksyn aikana. Käyttöönottoprojekti toteutettiin yhteistyössä Sarastia Oy:n kanssa.

Talous- ja tukipalvelut	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama -%
Tuloarviot ja määrärahat							
Myyntitulot	1 856 861	1 784 328		1 784 328	1 979 674	195 346	10,95%
Tuet ja avustukset	15 009	18 052		18 052	36 181	18 129	100,43%
Muut toimintatulot	3 025				8 800	8 800	
Toimintatulot	1 874 895	1 802 380		1 802 380	2 024 655	222 275	12,33%
<i>josta sisäiset</i>	<i>1 495 018</i>	<i>1 474 424</i>		<i>1 474 424</i>	<i>1 583 430</i>	<i>109 006</i>	<i>7,39%</i>
Henkilöstömenot	-1 185 529	-1 184 250		-1 184 250	-1 246 233	-61 983	5,23%
Palvelujen ostot	-423 307	-470 884		-470 884	-457 224	13 660	-2,90%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-363 044	-487 526		-487 526	-433 879	53 647	-11,00%
Muut toimintamenot	-66 933	-107 542		-107 542	-53 984	53 558	-49,80%
Toimintamenot	-2 038 813	-2 250 203		-2 250 203	-2 191 320	58 883	-2,62%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-107 504</i>	<i>-130 528</i>		<i>-130 528</i>	<i>-73 519</i>	<i>57 010</i>	<i>-43,68%</i>
Toimintakate	-163 918	-447 823		-447 823	-166 665	281 158	-62,78%
<i>josta sisäiset</i>	<i>1 387 514</i>	<i>1 343 896</i>		<i>1 343 896</i>	<i>1 509 912</i>	<i>166 016</i>	<i>12,35%</i>
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-10 600	-6 477		-6 477	-6 477	0	0,00%
Tehtävän kokonaiskustannukset	-174 518	-454 299	0	-454 299	-173 141	281 158	-61,89%

TOIMIELIN: Kunnanhallitus
TOIMIALA: Maankäyttö ja kaavoitus
TILIVELVOLLINEN: Kunnanjohtaja

Toimiala sisältää kunnan maankäytön ja kaavoituksen määrärahat.

Tavoitteet

Tavoite 1	Onkkaalan kehityskuva	
	Mittari Nähtävilläolo toteutunut.	Tavoitetaso Nähtävilläolo ja kuntalaiskysely vuoden 2021 aikana.
Toteutuminen	Ei ole toteutunut.	

Tavoite 2	Onkkaalan asemakaavamuutokset	
	Mittari Vireilletulokuulutukset	Tavoitetaso Strategian toteuttamiseen tähtäviä asemakaavamuutoksia tekeillä 2 kpl.
Toteutuminen	Toteutunut. Onkkaalantien ja Keskustien perusparannuksen suunnittelu on aloitettu ja asemakaavamuutokset on asetettu vireille sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmat nähtäville kunnanhallituksen kokouksessa 21.12.2021. Samassa kokouksessa on myös laitettu vireille ja asetettu nähtäville osallistumis- ja arviointisuunnitelma korttelin 89 asemakaavamuutoksesta yhteisöalo-hankkeen johdosta.	

Tavoite 3	Hirvonkärjen asemakaava	
	Mittari Kaavaehdotuksen nähtävilläolo.	Tavoitetaso Kaava edennyt hyväksymisvaiheeseen vuonna 2021.
Toteutuminen	Ei ole toteutunut.	

Tavoite 4	Pälkänevedentien yritysalueen asemakaava	
	Mittari Kaavaehdotuksen nähtävilläolo.	Tavoitetaso Kaava edennyt hyväksymisvaiheeseen vuonna 2021.
Toteutuminen	Ei ole toteutunut. Kaavan käsittelyä ei ole jatkettu ehdotusvaiheen jälkeen.	

Maankäyttö ja kaavoitus	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA-muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama -%
Tuloarviot ja määrärahat							
Myyntitulot					317	317	
Maksutulot	4 097	2 500		2 500	795	-1 705	-68,20%
Tuet ja avustukset	94					0	
Muut toimintatulot	94				1 120	1 120	
Toimintatulot	4 284	2 500		2 500	2 232	-269	-10,74%
Henkilöstömenot	-44 532	-62 252		-62 252	-42 000	20 252	-32,53%
Palvelujen ostot	-60 150	-57 423		-57 423	-32 264	25 159	-43,81%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 404	-850		-850	-13	837	-98,42%
Muut toimintamenot	-2 276	-3 821		-3 821	-2 327	1 494	-39,09%
Toimintamenot	-108 361	-124 346		-124 346	-76 605	47 741	-38,39%
<i>josta sisäiset</i>	-8 159	-7 804		-7 804	-7 953	-148	1,90%
Toimintakate	-104 077	-121 846		-121 846	-74 374	47 472	-38,96%
<i>josta sisäiset</i>	-8 159	-7 804		-7 804	-7 953	-148	1,90%
Laskennalliset kustannukset							
Tehtävän kokonaiskustannukset	-104 077	-121 846	0	-121 846	-74 374	47 472	-38,96%

TOIMIELIN: Kunnanhallitus
TOIMIALA: Sosiaali- ja terveystoimi
TILIVELVOLLINEN: Kunnanjohtaja

Kangasala toimii vastuukuntana Kangasalan ja Pälkäneen sosiaali- ja terveystoimien yhteistoiminta-alueella, joka järjestää toimialueen palvelut Kangasalan kaupungin ja Pälkäneen kunnan asukkaille. Yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystoimi muodostuvat sosiaali- ja perhepalveluiden, terveystoimien sekä vanhustalouden palvelualueista. Tampere toimii

vastuukuntana yhteistoiminta-alueella (Tampere, Orivesi, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Urjala ja Akaa), joka järjestää ympäristöterveydenhuollon palvelut. Lisäksi Tampere hoitaa Pirkanmaan kuntien sosiaalipäivystyksen ja lastensuojelun sijaishuoltopaikkojen hankinnan, myös sosiaali- ja potilasasiamiespalvelut ostetaan Tampereen kaupungilta. Perusterveydenhuollon yö- ja viikonloppupäivystys järjestetään TAYS Valkeakosken aluesairaалassa yli 16-vuotiaiden sekä kaiken ikäisten tapaturmatapausten osalta ja TAYS Keskussairaалassa Tampereella alle 16-vuotiaiden osalta. Kunnan järjestämistä vastuulle kuuluvat työterveyshuoltopalvelut tuottaa Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy.

Pälkäneen kunnan sosiaali- ja terveystalveluiden ennakkolaskutus oli yhteistoiminta-alueen palveluiden osalta yhteensä 14 129 000 euroa. Tilinpäätöksen toteuma ylitti ennakkolaskituksen 506 000 eurolla. Ylityksestä 321 000 kohdistui terveystalveluihin, 160 000 sosiaalitalveluihin ja 25 000 euroa kehitysvammatalveluihin. Pälkäneelle kohdistettujen koronatukien johdosta Pälkäne sai kuitenkin 37 000 euroa palautusta Kangasalta. Erikoissairaanhoidossa talousarvio ylittyi 426 000 eurolla.

Sosiaali- ja terveystalveluiden kustannukset olivat Pälkäneellä 3 917 euroa asukasta kohden. Nousua vuoden 2020 tasoon on 211 euroa/asukas. Pälkäneen sosiaali- ja terveystalveluiden kustannukset olivat yhteistoiminta-alueella asukasta kohden yli 1000 euroa suuremmat kuin Kangasalla. Tämä johtuu ennen kaikkea kuntien väestömäärän erosta ja tästä johtuvasta Pälkäneen suhteellisesti suuremmasta resursoinnista henkilöstön ja palveluverkon suhteen. Jonkin verran asiaan vaikuttaa myös kuntien erilainen ikärakenne, jonka mukaan Pälkäneen väestö on selkeästi iäkkäämpää kuin Kangasalan.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalveluiden tavoitteena on edistää vanhusten ja heidän omaistensa toimintakykyä, itsenäistä elämää ja aktiivista osallistumista. Talveluiden järjestämistä ohjaavat mm. vanhuspalvelulaki, sosiaalihuoltolaki, omaishoidon tuesta annettu laki, perhehoitolaki sekä terveydenhuoltolaki. Iäkkäiden ihmisten pitkäaikainen huolenpito toteutetaan pääosin kotona tai kodinomaisessa asumisympäristössä kotihoidon, tukitalveluiden sekä omaisten avun turvin.

Vuonna 2021 yli 75-vuotiaita oli Pälkäneellä 917 henkilöä eli n. 14,5 % väestöstä. Yli 75-vuotiaita oli 856 (13,34 %) vuonna 2020, joten määrä kasvoi selvästi edellisestä vuodesta. Vanhuspalveluiden toimintamuotoja ovat kuntouttavat toiminnot kuten päivä- ja ryhmätoiminnot, kotona asumisen tuki ja pitkäaikainen asuminen. Kotona asumista tukevia talveluja ovat kotihoito tukitalveluineen, perhehoito, päiväkeskustoiminta ja lyhytaikaishoito. Omaishoidon tukea myönnettiin 65- vuotta täyttäneille tukeen oikeutetuille omaishoitajille.

Pälkäneellä päivätoimintaa järjestettiin Kanervassa, jossa asiakkaita oli noin 35/vk. Asumistalveluja ovat lyhytaikaishoito, palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen ja laitushoito. Kukkiakoto tuottaa pälkäneellä tehostettua palveluasumista. Paikkoja siellä on 31. Kukkiakotoon lisättiin vuoden aikana yksi lähihoitaja.

Tunnusluvut ja mittarit (lähde: Kangasalan sosiaali- ja terveystalouden toimintakertomus 2021)

INFORMATIIVISET TUNNUSLUVUT	TP 2020	MTA 2021	TP 2021
Kotona asuvia % 75-vuotta täyttäneistä 31.12.	93,1	93,5	92,4
Kotihoitoa saa enintään % 75-vuotiaista 31.12.	10,3	9,8	9,7
Omaishoidon tuen saajia % 75-vuotta täyttäneistä vuoden aikana	4,8	5	4,9
Kotihoidon nettokustannukset: kotihoito, tehostettu kotihoito ja tukipalvelut €/asukas	265	280	262
Säännöllisen/tilapäisen kotihoidon asiakkaat	219/148	265/128	210/171
Ympärivuorokautinen pikäaikaishoiva, nettokustannukset €/asukast	396	396	496

TEHOKKUUSMITTARIT	TP 2020	MTA 2021	TP 2021
Kotihoito, palkat euroa/toteutuneet käynnit	26,4	26,4	28,5
Kuntouttavan arviointijakson asiakasmäärä	39	40	43
Kuntouttavat arviointijakson jälkeen palvelutarpeen vähentyminen % asiakkaalla	62	65	74
Välitön työaika %, sairaanhoitajat (arviointi otantana)	34	36	34
Välitön työaika %, lähihoitajat (arviointi otantana)	49,5	50	49,6
Lyhytaikaishoito/hoitoaika	8 vrk		9 vrk
Tehostettu palveluasuminen/hoitoaika (mediaani)	1 v 8 kk	1 v 2 kk	1 v 3 kk

Terveyspalvelut

Terveyspalveluiden toimialaan kuuluvat kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät terveyden- ja sairaanhoidon palvelut sekä vastaaminen erikoissairanhoidon palvelujen hankinnasta yhteistyössä kehyskuntien tilaajarenkain kanssa. Terveystalouden toimintaa ohjaavat terveydenhuoltolaki sekä useat sitä täydentävät asetukset.

Yhteistoiminta-alueella terveyspalveluiden palveluverkkoon kuuluvat Kangasalla pääterveysasema, Vatjalan, Ruutanen, Sahalahden terveysasemat, Suoraman neuvola-hammashoitola ja Kuhmalahdella hoitajavastaanotto sekä Pälkäneellä Luopioisten ja Pälkäneen terveysasemat. Terveystalouksella toimivat lääkärin ja hoitajien vastaanotot, neuvolat ja suun terveydenhuolto. Pääterveysasemalla toimii lisäksi terveyskeskuspäivystys, röntgen, laboratorio, kuntoutus, kaupunginsairaala sekä erityispalveluita. Mielenterveys- ja päihdepalvelut koostuvat Aikuisspoliklinikasta, Nuorisopoliklinikasta, Kuntoutus Kangasalasta ja Pälkäneestä, Haaparinteen kuntoutumiskodeista sekä matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdeyksikkö Pilkkeestä. Pälkäneen ja Luopioisten terveysasemilla toimii Aikuisspoliklinikan sivuvastaanotto.

Pälkäneen OmaAsemalla käynnistettiin huhtikuussa 2021 Kiva-kiirevastaanotto toiminta. Kiireellistä arviota tarvitsevat potilaat tulevat hoitajan tai fysioterapeutin vastaanotolle sähköisen tai puhelinyhteydenoton perusteella. Lääkäri toimii hoitajan tai fysioterapeutin konsulttina tilanteissa, joissa tämä näkee lääkärin avun tarpeelliseksi. Tuki- ja liikuntaelinvaikeudet pääsevät suoraan fysioterapeutille ja muut sairaanhoitajalle. Toimintamallilla on saatu kiirepotilaita hoidon ja

kuntoutuksen piiriin ilman viiveitä. Valtakunnallisen Omaolo-palvelun sähköisten oirearviolomakkeiden käyttöä on laajennettu vuoden 2021 aikana. Informatiiviset tunnusluvut ja tehokkuusmittarit (lähde: Kangasalan sosiaali- ja terveystalouden toimintakertomus 2021)

INFORMATIIVISET TUNNUSLUVUT	TP 2020	MTA 2021	TP 2021
Terveystalouden nettokustannus €/asukas	819	767	817
Suun terveystalouden nettokustannus €/asukas	70	112	95
Mielenterveys- ja päihdepalvelut €/asukas	193	173	158
Erikoissairaanhoidon PSHP €/asukas	1 276	1 300	1 457
Kiireettömään hoitoon pääsy lääkäreiden vastaanotolle T3 aika vrk	1-76	7-14	7-48
Suun terveydenhuollon yli 3 kk jonottaneiden osuus %	6	0	25
Laadittujen terveys- ja hoitosuunnitelmien määrä	150	150	316

TEHOKKUUSMITTARIT	TP 2020	MTA 2021	TP 2021
Avosairaanhoidon palkat ja palkkiot, €/toteutuneet käynnit	76	65	90
Kaupungin sairaalan hoitojakson pituus, päiviä	13,3	8	13,8
Kaupungin sairaala nettokustannus €/hoitopäivä	234	235	272
Terveystalouden peittävyys %	75	74	97
Lääkärin palveluiden peittävyys %	58	55	56
Suun terveystalouden peittävyys %	39	39	37

Sosiaali- ja perhepalvelut

Sosiaali- ja perhepalvelujen keskeisenä tehtävänä on edistää ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta sekä sosiaalista, henkistä ja fyysistä turvallisuutta. Palveluiden painopisteenä tulisi olla ennaltaehkäisevä työ. Sosiaali- ja perhepalvelujen palvelualueeseen kuuluvat lapsiperheiden ja aikuisten sosiaalipalvelut, perheneuvola, perhetyö sekä vammais- ja kehitysvamma- ja palvelut.

Lapsiperheiden sosiaalityö on eriytetty lapsiperheiden sosiaalipalveluihin sekä lastensuojelun sosiaalityöhön. Lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön rooli palvelutuotannossa on korjaavissa palveluissa. Palveluiden piirissä on n. 10 % alueen lapsiväestöstä. Lapsiperheiden sosiaalipalveluihin kuuluvat näiden lisäksi perhetyön, perheneuvolan ja lapsiperheiden kotipalvelun palvelut, joiden avulla pyritään tukemaan ja auttamaan perheitä haastavissa tilanteissa sekä ehkäisemään perhetilanteiden kriisiytymistä. Perheneuvolan palveluiden piiriin kuuluvat yhteistoiminta-alueen perheet, joissa on alle 13-vuotiaita lapsia.

Vammais- ja palveluiden perusta on sosiaalihuolto-, vammais- ja kehitysvamma- ja palvelut. Vammais- ja palveluiden tarkoituksena on taata vammaisen henkilön yhdenmukainen oikeus osallistua yhteiskunnan toimintaan. Vammais- ja palveluissa kaikki palvelut, myös asumis- ja palvelut, ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta.

Vuonna 2021 kehitettiin perhekeskustoimintaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulun, huoltajien, järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Perhekeskuksen sivustolle on tuotettu laaja-alaisesti materiaalia ja tietoa neuropsykiatrisista (nepsy) haasteista sekä arjen taidoista. Nepsy -nappula on tullut käyttöön toukokuussa 2021. Se mahdollistaa matalan kynnyksen yhteydenoton. Lastensuojelussa käynnistettiin systeemisen lastensuojelumallin kehittämistyö vuonna 2021. Mallissa lastensuojelua toteutetaan tiimityönä uudella tavalla.

Informatiiviset tunnusluvut ja tehokkuusmittarit (lähde: Kangasalan sosiaali- ja terveystieteiden toimintakertomus 2021)

INFORMATIIVISET TUNNUSLUVUT	TP 2020	MTA 2021	TP 2021
Perhetyö – lapsiperheiden kotipalvelu/ perheiden lukumäärä	8	15	7
Perhetyö – perhetyön asiakkuus/ lasten lukumäärä	22	20	19
Perhetyö – lapsiperheiden asiakkuuden kautta perhetyöhön ohjautuneet/ lasten lukumäärä	7	65	13
Perhetyö – lastensuojelun tehostettu perhetyö/ lasten lukumäärä	38	25	30
Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset lukumäärä	8	7	7
Kiireellisiä sijoituksia, lasten lukumäärä/ päätösten lukumäärä	3/3	2/2	4/4
Avohuollon sijoituksia, lasten lukumäärä/ päätösten lukumäärä	5/6	4/4	1/1
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä	136	50	107
Yhteydenotot tuen tarpeen arvioimiseksi	16	60	20
Hakemus tuen tarpeen arvioimiseksi lukumäärä	9	25	8
Kehitysvammahuolto, asiakkaiden lukumäärä	44	55	43
Vammaispalvelut, asiakkaiden lukumäärä	140	160	160
Omaishoidontuki, alle 65-v., asiakkaista lukumäärä	22	22	20
Perheneuvolan uusien asiakkuuksien määrä	17	17	45

TEHOKKUUSMITTARIT	TP 2020	MTA 2021	TP 2021
Kehitysvammahuollon yksiköt – Kuussalonki palkat ja palkkiot €/toteutuneet suoritteet	77	71	81
Kaarinankodit palkat ja palkkiot €/toteutuneet suoritteet	83	85	78
Juhanankartano palkat ja palkkiot €/toteutuneet suoritteet	153	150	142
Pähkinäkallio palkat ja palkkiot €/toteutuneet suoritteet	26	24	23
SiniWilla palkat ja palkkiot €/toteutuneet suoritteet	91	80	85
TupasWilla palkat ja palkkiot €/toteutuneet suoritteet	78	63	50
Tuetun asumisen ohjaus palkat ja palkkiot €/toteutuneet suoritteet	41	43	45

Kuntoutusohjaus palkat ja palkkiot €/toteutuneet suoritteet	115	64	149
Perheneuvolan palkat ja palkkiot €/toteutuneet käynnit	194	150	161

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin tuottamat palvelut

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin palvelujen ostoihin oli varattu vuoden 2021 talousarviossa 9 934 764 euroa. PSHP:lta ostettujen palvelujen kustannukset ylittyivät 434 379 eurolla talousarvioon nähden ja olivat kokonaisuudessaan 10 369 143 euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kaikkien ulkoisten sosiaali- ja terveystalveluiden toimintakulujen toteutuminen:

	TP 2020	TA 2021	TA- muutok- set	MTA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Sosiaalipalvelut	10 109 977	11 049 350		11 049 350	12 769 924 *	-1 720 574	-15,6 %
Perusterveydenhuolto	5 762 893	5 676 997		5 676 997	3 053 042 *	2 623 955	46,2 %
Ympäristöterveydenhuolto	108 539	101 747	185 611	287 358	287 357	1	0,0 %
Erikoissairaanhoito	8 692 401	9 474 764		9 474 764	9 900 913	-426 149	-4,5 %
Yhteensä	24 673 810	26 302 858	185 611	26 488 469	26 011 236	477 233	1,8 %

*Kunnat raportoivat Valtiokonttorille taloustiedot palveluluokakohtaisesti, minkä johdosta sosiaali- ja terveystalveluiden kustannukset on jaettu eri lailla kuin vertailutiedoissa.

Taulukko: toimintakulujen toteutuminen sosiaali- ja terveystalveluissa

Henkilöstömenot muodostuvat pääosin eläkemenoperusteisista maksuista. Eläkemenoperusteisia maksuja maksetaan niistä maksussa olevista eläkkeistä, jotka ovat kertyneet yhteisön palveluksessa ennen vuotta 2005. Yllä olevan taulukon summa pitää sisällään Pirkanmaan sairaanhoitopiirin palvelujen ostojen lisäksi myös eläkemenoperusteisia maksuja.

Sosiaali- ja terveystoimenpiteet	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Tuloarviot ja määrärahat							
Myyntitulot	63 577	35 000		35 000	105 751	70 751	202,14%
Tuet ja avustukset					383	383	
Muut toimintatulot	11					0	
Toimintatulot	63 588	35 000		35 000	106 134	71 134	203,24%
Henkilöstömenot	-449 733	-460 743		-460 743	-445 619	15 124	-3,28%
Palvelujen ostot	-24 162 849	-25 842 065	-185 611	-26 027 676	-25 572 870	454 807	-1,75%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-198	-50		-50		50	-100,00%
Avustukset	-61 078	-35 000		-35 000	-98 834	-63 834	182,38%
Muut toimintamenot					-47	-47	
Toimintamenot	-24 673 858	-26 337 858	-185 611	-26 523 469	-26 117 370	406 099	-1,53%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-48</i>						
Toimintakate	-24 610 271	-26 302 858	-185 611	-26 488 469	-26 011 236	477 233	-1,80%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-48</i>						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-24 610 271	-26 302 858	-185 611	-26 488 469	-26 011 251	477 233	-1,80%

TOIMIELIN: Elinvoimalautakunta
TOIMIALA: Elinvoimapalvelut
TILIVELVOLLINEN: Elinvoimajohtaja

Toimiala sisältää elinkeinopalveluiden, kulttuuripalveluiden sekä liikunta- ja vapaa-aikapalveluiden määrärahat. Toimiala vastaa kuntakehittämisestä, yrityspalveluista, markkinoinnista ja matkailusta, kulttuuripalveluista, kumppanuuksista, järjestö- ja yhdistysyhteistyöstä ja vapaa-aikapalveluista.

Tavoitteet

<p>Tavoite 1</p>	<p>Tehokas kunnan yleis- ja matkailumarkkinointi, viestintävälineet</p> <table border="1" data-bbox="568 327 1460 1142"> <thead> <tr> <th data-bbox="568 327 1007 383">Mittari</th> <th data-bbox="1007 327 1460 383">Tavoitetaso</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="568 383 1007 439">Tonttimarkkinoinnin toimenpiteet</td> <td data-bbox="1007 383 1460 439">Markkinointi/viestinnän suunnitelma vuodelle 2021</td> </tr> <tr> <td data-bbox="568 439 1007 495">Matkailumarkkinoinnin toimenpiteet</td> <td data-bbox="1007 439 1460 495">Markkinoinnin kehittäminen paikkakuntalähtöisesti.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="568 495 1007 551">Nettisivujen ja verkkopalveluiden saavutettavuus ja ajantasaisuus</td> <td data-bbox="1007 495 1460 551">Tonttimarkkinoinnin asiakaskunnan tunnistaminen</td> </tr> <tr> <td data-bbox="568 551 1007 696">Etsitään yhteistyökumppaneita, yritykset yhdistykset muut toimijat ja sitoutetaan heitä yhteiseen markkinointiin.</td> <td data-bbox="1007 551 1460 696">Kehitetään kunnan nettisivuja ja verkkopalveluita</td> </tr> <tr> <td data-bbox="568 696 1007 752">Täsmämarkkinointi potentiaalisille uusille asukkaille.</td> <td data-bbox="1007 696 1460 752">Somen hyödyntäminen kunnan markkinoinnissa.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="568 752 1007 965">Some/markkinointitiimin perustaminen kuntaan, yhteistyö myös muiden tahojen kanssa, yhteiset päämäärät ja painopisteet kuntamarkkinoinnille (brändin vahvistaminen).</td> <td data-bbox="1007 752 1460 965">Nettisivut ja some ajantasalla.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="568 965 1007 1066">Tapahtumat ja toimijaesittelyt someen, myös tapahtumat ja muut tempaukset huomioiden.</td> <td></td> </tr> <tr> <td data-bbox="568 1066 1007 1142">Tarkastellaan kunnan sometilien aktiivisuutta ja niiden seuraajia.</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Mittari	Tavoitetaso	Tonttimarkkinoinnin toimenpiteet	Markkinointi/viestinnän suunnitelma vuodelle 2021	Matkailumarkkinoinnin toimenpiteet	Markkinoinnin kehittäminen paikkakuntalähtöisesti.	Nettisivujen ja verkkopalveluiden saavutettavuus ja ajantasaisuus	Tonttimarkkinoinnin asiakaskunnan tunnistaminen	Etsitään yhteistyökumppaneita, yritykset yhdistykset muut toimijat ja sitoutetaan heitä yhteiseen markkinointiin.	Kehitetään kunnan nettisivuja ja verkkopalveluita	Täsmämarkkinointi potentiaalisille uusille asukkaille.	Somen hyödyntäminen kunnan markkinoinnissa.	Some/markkinointitiimin perustaminen kuntaan, yhteistyö myös muiden tahojen kanssa, yhteiset päämäärät ja painopisteet kuntamarkkinoinnille (brändin vahvistaminen).	Nettisivut ja some ajantasalla.	Tapahtumat ja toimijaesittelyt someen, myös tapahtumat ja muut tempaukset huomioiden.		Tarkastellaan kunnan sometilien aktiivisuutta ja niiden seuraajia.	
Mittari	Tavoitetaso																		
Tonttimarkkinoinnin toimenpiteet	Markkinointi/viestinnän suunnitelma vuodelle 2021																		
Matkailumarkkinoinnin toimenpiteet	Markkinoinnin kehittäminen paikkakuntalähtöisesti.																		
Nettisivujen ja verkkopalveluiden saavutettavuus ja ajantasaisuus	Tonttimarkkinoinnin asiakaskunnan tunnistaminen																		
Etsitään yhteistyökumppaneita, yritykset yhdistykset muut toimijat ja sitoutetaan heitä yhteiseen markkinointiin.	Kehitetään kunnan nettisivuja ja verkkopalveluita																		
Täsmämarkkinointi potentiaalisille uusille asukkaille.	Somen hyödyntäminen kunnan markkinoinnissa.																		
Some/markkinointitiimin perustaminen kuntaan, yhteistyö myös muiden tahojen kanssa, yhteiset päämäärät ja painopisteet kuntamarkkinoinnille (brändin vahvistaminen).	Nettisivut ja some ajantasalla.																		
Tapahtumat ja toimijaesittelyt someen, myös tapahtumat ja muut tempaukset huomioiden.																			
Tarkastellaan kunnan sometilien aktiivisuutta ja niiden seuraajia.																			
<p>Toteutuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koronan vaikutus toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseen on ollut huomattava. • Matkailu- ja yleismarkkinointia toteutettiin sosiaalisessa mediassa ja markkinointisuunnittelua toteutettiin yhdessä yrittäjien kanssa. • Pälkäneen elinkeinopalvelut on mukana Leader Pirkan Helmen -hankkeessa. Hankkeen nimi on Yhteistyöstä voimaa. • Kulttuurireitti –hankkeen markkinointitoimet: <ul style="list-style-type: none"> • SUN-radion (sunnuntai retki) ja YLE Tampere • Kulttuurireittien esitteet • Kulttuuriympäristön tarinallistamispäivä-webinaari, kulttuuritoimijoiden tapaaminen • Nettisivut • Visit Pälkäne – instagram ja nettisivujen päivitys. • ”Matkalla Pälkäneen kylissä”, toteutettiin yhteistyössä kyläyhdistysten kanssa. (12 videota, katsottu Facebookissa 13 844 kertaa) • Markkinointisuunnitelma tonttikampanjaan 																		

Tavoite 2	Yrittäjyyden edistäminen	
	Mittari Yrittäjyyskasvatuksen tukeminen Alkavien yrittäjien aktivointi Toimivien yrittäjien kehittämistyön tukeminen Yritystonttien määrä ja toteutuneet kaupat tonteista Palveluneuvonnan kehittäminen yhdessä kuntakumppanien kanssa Elinkeinoseminaariin osallistuneet luottamushenkilöt ja yrittäjät Elinvoimainen kunta yhdessä Tiedonjakaminen eri toimijoiden kesken, uutiskirjeet.	Tavoitetaso Tuetaan yrittäjyyskasvatukseen liittyviä hankkeita Yritysneuvontapalveluiden tehostaminen, aloittavien yritysten neuvonta, toimivien yritysten sparraus ja omistajanvaihdosneuvonta Elinkeinoseminaari 1-2 krt vuodessa (kunta ja yrittäjät yhdessä) Yritysten toimintaedellytysten parantaminen. Viestinnän kehittäminen ja sen mittaaminen.
Toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Luontomatkailun ”Ikkunat auki metsään” –webinaari. Tapahtuma tuki luontoyrittäjyyden edistämistä sekä loi mahdollisuuksia Pälkäneen yrittäjille verkostoitumiseen. • Yrittäjyyttä edistettiin kunnan tilojen kehittämisellä. • Aloittavien yrittäjien neuvontapalvelut toteutetaan elinkeinopalvelun omalla henkilöresurssilla. • Elinkeinopalvelut osallistuivat yrittäjien ja lukion yhdessä järjestämään yrittäjyyskasvatushankkeeseen. • Yrittäjähdistysten kanssa järjestettiin yrittäjille tilaisuuksia koronan sallimissa rajoissa. Yhteistyö yrittäjähdistysten kanssa oli tiivistä. 	

Tavoite 3	Kulttuurin matkailullinen tuotteistaminen	
	Mittari Kulttuurimatkailun kehittäminen Säännöllinen seuranta, määrällinen ja laadullinen (tapahtumien kävijämäärät ja median huomiot, palaute ja muut kyselyt). Matkailupaketteja yhdessä tarjoavien yritysten ja yhdistysten määrä. Matkailijamäärien kasvu Pälkäneellä. Koordinoidaan ja ideoidaan yhteistapahtumia ja markkinoita.	Tavoitetaso Toteutetaan suunnitelman mukaisesti kulttuurimatkailun kehittämisen Leader-hankeen jatkosuunnitelmaa ja tarkastellaan meneillään olevan hankkeen tuloksia. Niiden perusteella varmistetaan toimenpiteet sekä uuden matkailuhankkeen valmistelu. Matkailuyrittäjien kontaktoiminen ja paikallisten kulttuurikohteiden markkinointi yhdessä yritysten ja yhdistyksien sekä muiden toimijoiden kanssa. Kehitetään ja syvennetään yhteistyötä alueen yritysten ja yhdistysten kanssa.

Toteutuminen	<p>Kulttuurireitit ovat valmistuneet. Ne sijaitsevat Luopioisissa, Laitikkalassa, Laipanmaassa ja Onkkaalassa. Reittien opastus ja tarinallistaminen on toteutettu maastossa sekä netti- ja selainversiona saavutettavuus huomioiden.</p> <p>Keväällä toteutettiin luontomatkaileuseminaari teamsissa.</p> <p>Koronan vuoksi kulttuuripalvelut panostivat kuluneena vuonna videoihin sosiaalisessa mediassa. Näitä ovat mm.</p> <p>”Matkalla Pälkäneen kylissä” (12 videota, katsottu Facebookissa 13 844 kertaa)</p> <p>”Pälkäneen talviurheilukoulu” (4 videota, katsottu yhteensä 8042 kertaa).</p> <p>Nälkäpäiväkeräyksen 40-vuotisjuhlan kunniaksi tehty video, jolla Kostian koulun oppilaat kertovat ajatuksiaan Nälkäpäivästä (161 reagoitua ja yli 19 000 näyttökertaa).</p> <p>Kutsu Avoimet kirjahyllyt –tapahtumaan (5,9 tuhatta katselua. Lukijakunnan sivuilla esitetty Avoimet kirjahyllyt –virtuaalitapahtuma keräsi parhaimmillaan yli 500 seuraajaa).</p> <p>Syksyllä toteutettu viisiosainen Kurkistus kotien historiaan sarja (yli 20 000 katselua).</p> <p>Nettoseuraajien määrä on aiempaan verrattuna kasvanut 73,1%.</p>
---------------------	--

Tavoite 4	Liikuntaa aktivoivan ympäristön ja olosuhteiden kehittäminen	
	Mittari Liikuntapalvelut toimivat asiantuntijaroolissa ja yhteistyössä eri sektoreiden kanssa, kun maankäyttöä suunnitellaan.	Tavoitetaso Liikuntapalvelut on mukana maankäytön suunnittelutiimissä.
Toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Laipanmaan ulkoilureittien peruskorjaus. Opastussuunnitelma on valmistunut ja opasteet uusitaan ja asennetaan keväällä 2022. • Pakanrannan rantareitti. Reitti valmis, viimeistelytöt ja reitin lanseeraus tehdään keväällä 2022. • Melontareitin taukopaikkojen varustaminen ja reittikartta. Toteutus siirtyy vuodelle 2022. • Syrjänharjun frisbeegolfrata. Rata opasteita vaille valmis. Opasteet asennetaan keväällä 2022. • Syrjänharjun maisemaportaat. Portaiden ensimmäinen osa valmistunut syksyllä 2021, toinen osa ja viimeistely keväällä 2022. • Liikuntapalvelut on mukana maankäytön suunnittelutiimissä – suunnittelutiimi ei ole kokoontunut. 	

Tavoite 5	Liikuntapalvelut toimii kumppanina kunnan elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämisessä.
------------------	---

	Mittari	Tavoitetaso
	Pälkäneen monipuoliset ja laadukkaat liikuntamahdollisuudet tukevat nykyistä paremmin kuntamarkkinointia sekä kunnan vetovoimaa.	Nostetaan liikuntapalvelut entistä näkyvämpään rooliin kunnan markkinoinnissa kehittämällä mm. verkkosivuja, sosiaalisen median näkyvyyttä ja liikuntaan liittyviä konsepteja.
Toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite: Tarkistetaan ja päivitetään verkkosivun tiedot ennen kesäkautta. Tiedot ajan tasalla ja sivut palvelevat käyttäjiä optimaalisesti. Tavoite: Parannetaan liikuntapalvelujen some-tiedotusta, 1-2 päivitystä kuukaudessa. Arvioidaan liikuntapalvelujen oman fb-sivun luomista, jossa tiedotetaan kunnassa tarjolla olevista liikuntapalveluista. Liikuntapalvelujen oma Facebook-sivu luodaan keväällä 2022. Tavoite: Käyttäjäkysely ja osallistava suunnittelu, vähintään 1. Kesä 2021: Frisbee golfradan suunnittelussa oli mukana paikalliset toimijat. 	

	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA-muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Elinvoimapalvelut							
Tuloarviot ja määrärahat							
Myyntitulot	90 428	76 700		76 700	46 583	-30 117	-39,27%
Tuet ja avustukset	23 435	16 767		16 767	24 367	7 600	45,32%
Muut toimintatulot	9 338				6 839	6 839	
Toimintatulot	123 202	93 467		93 467	77 789	-15 678	-16,77%
<i>josta sisäiset</i>	<i>1 184</i>						
Henkilöstömenot	-245 817	-221 775		-221 775	-215 123	6 652	-3,00%
Palvelujen ostot	-298 897	-268 160		-268 160	-224 238	43 922	-16,38%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 606	-17 002		-17 002	-15 185	1 817	-10,69%
Avustukset	-51 820	-38 950		-38 950	-46 640	-7 690	19,74%
Muut toimintamenot	-602 094	-515 640		-515 640	-570 017	-54 377	10,55%
Toimintamenot	-1 213 234	-1 061 527		-1 061 527	-1 071 202	-9 676	0,91%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-700 407</i>	<i>-614 771</i>		<i>-614 771</i>	<i>-654 470</i>	<i>-39 698</i>	<i>6,46%</i>
Toimintakate	-1 090 032	-968 060		-968 060	-993 414	-25 354	2,62%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-699 223</i>	<i>-614 771</i>		<i>-614 771</i>	<i>-654 470</i>	<i>-39 698</i>	<i>6,46%</i>
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-3 060	-3 060		-3 060	-3 060	0	0,00%
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 093 092	-971 119	0	-971 119	-996 474	-25 354	2,61%

TOIMIELIN:	Sivistyslautakunta
TOIMIALA:	Sivistyspalvelut
TILIVELVOLLINEN:	Sivistysjohtaja

Toimiala sisältää varhaiskasvatuksen, peruskoulu- ja lukiopalveluiden ja kirjastopalveluiden määrärahat. Kansalaisopistopalvelut ostetaan Valkeakoski-opistolta.

Keskittetyt osastopalvelut ja peruskoulupalvelut

Tavoitteena on järjestää perusopetuksen palvelut uuden kuntastrategian mukaisesti niin, että palveluverkko on tuottava, taloudellinen, tehokas ja vaikuttava. Kaikille lapsille taataan opetukselliset ja sivistykselliset perusoikeudet. Pälkäneellä kasvatetaan vastuuntuntoisia, rehellisiä, tasapainoisia ja muita ihmisiä kunnioittavia lapsia ja nuoria, jotka käyttäytyvät hyvin, ovat suvaitsevaisia ja yhteistyökykyisiä. Opetus järjestetään siten, että se tukee oppilaan kulloistakin oppimis- ja kehitysvaihetta.

Lukuvuonna 2016 - 2017 käyttöön otettu uusi perusopetuksen opetussuunnitelma on vuonna 2021 käytössä kaikilla vuosiluokilla. Uudessa opetussuunnitelmassa halutaan vahvistaa oppilaan aktiivisuutta ja osallisuutta. Uudistuksen myötä oppimisympäristöjä uudistetaan ja otetaan aiempaa enemmän teknologia avuksi. Perusopetuksen tuntimäärä on Pälkäneen kunnassa 1.8.2016 alkaen 226 tuntia.

Kevätlukukaudella oli voimassa poikkeukselliset opetusjärjestelyt mahdollistava laki perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta (1191/2020). Lait olivat voimassa 1.1.2021-31.7.2021. Lakien tarkoituksena oli ehkäistä koronaviruksen (COVID-19) leviämistä, lieventää siitä koituvia haittoja, turvata perusopetuslain mukaisen opetuksen turvallinen järjestäminen sekä varmistaa oppilaan oikeus saada opetusta. Opetus järjestettiin kevätlukukaudella lähiopetuksena. Syksyllä uuden lukuvuoden alkaessa opetus aloitettiin normaalisti myös lähiopetuksena. Loppu vuodesta koronatilanteeseen liittyvät kokoontumisrajoitukset asettivat haasteita monenlaiselle kehitystyölle ja opetukselle. Kun korona tilanne paheni edelleen, jouduttiin luopumaan mm. perinteisistä joulujuhlista.

Kunnan talouden tervehdyttämistarve ja oppilasmäärän voimakas pieneneminen edellyttävät palveluverkkoon tehtäviä muutoksia. Kustannusvaikutusten lisäksi palveluverkkotarkastelussa tulee huomioida yksiköiden toiminnallisuus ja laadukkaan perusopetuksen edellytykset. Harhalan koulun lakkauttaminen alkaen 1.8.2020 toi vuodelle 2021 säästöä n. 160 000 euroa. Rautajärven koulun lakkauttaminen alkaen 1.8.2021 puolestaan n. 80 000€ kustannussäästön.

Pälkäneen kunnanvaltuuston 19.12.2019/§49 hyväksymään talousarvioon 2020 ja taloussuunnitelmaan 2021 - 2022 sisältyi sivistystoimen osalta nykyistä yhtenäisemmän perusopetuksen toimintakulttuurin luominen sekä toiminnallisena muutoksena yhtenäiskoulun muodostaminen Onkkaalaan. Toimintakulttuurin muutoksella yhteisöllisempään suuntaan luomme lapsille ja heidän perheilleen sekä opetuksen henkilökunnalle oivallisen maaperän opetussuunnitelman kokonaisvaltaiseen toteuttamiseen.

Kunnanvaltuusto kokouksessaan 4.2.2021 hyväksyi yhtenäiskouluselvitystyöryhmän raportin. Kostian koulusta ja Pälkäneen yhteiskoulusta muodostettiin yhtenäiskoulu. Molemmat koulut ensin lakkautettiin ja sitten perustettiin uusi koulu, joka nimettiin äänestystuloksen mukaisesti sivistyslautakunnan päätöksellä Kostianvirran yhtenäiskouluksi. Koska Pälkäneen lukio ei toisen asteen oppilaitoksena voi olla osa yhtenäistä peruskoulua, lukion osalta oppilaitoksen lakkauttamista ja uudelleen perustamista ei tehty. Lukio ja yhtenäiskoulu ovat hallinnollisesti samaa kokonaisuutta ja esiopetus kuuluu toiminnalliseen kokonaisuuteen, vaikka se kuuluu edelleenkin hallinnollisesti

varhaiskasvatukseen. Yhtenäiskoulu aloitti toimintansa 1.8.2021. Samalla luovuttiin Vpk:n tiloista, josta kertyy kustannussäästöä 35 000 euroa/vuosi. Myös hallinnon tiivistäminen lakkauttamalla yksi rehtorin virka toi säästöä 50 000 euroa.

Pälkäneen kunta kilpailutti koulukuljetukset vuosille 2021-2023 sekä optiona lukuvuodelle 2023-2024. Hankinta (450 000 euroa) ylitti EU-kynnysarvon, joten hankinnasta tiedotettiin kansallisen hankintailmoituskanavan lisäksi EU:n virallisessa lehdessä.

Oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Tasavallan presidentti vahvisti oppivelvollisuuslain ja siihen liittyvät muut lakimuutokset 30.12.2020. Oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla, kaventaa oppimiseroja sekä kasvattaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja lasten ja nuorten hyvinvointia. Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon.

Toisen asteen koulutuksen muuttuessa maksuttomaksi 1.8.2021 lisää se Pälkäneen lukiokoulutuksen oppimateriaalikustannuksia vuositasolla noin 70 000 euroa. Vaikutus vuodelle 2021 on n. 30 000 euroa (1000 euroa / oppilas) Muutoksen seurauksena opetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu lisääntyy. Tällä on vaikutusta oppilaanohjaajan tehtävänvaativuuteen ja siten hänen palkkaansa. Tämä lisäkustannus sisältyi sivistystoimen vuoden 2021 käyttömenoihin. Valtio kompensoi kustannuksia valtionosuuksien muutosten kautta n. 205 €/oppilas.

Sivistyspalveluissa painotetaan lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin merkitystä tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksenä. Lukuvuonna 2019-2020 yhteisöllisen oppilashuollon pääteemana oli mielen hyvinvoinnin tukeminen positiivisen pedagogiikan teemalla ”huomaa hyvä”. Vastaavaksi teemaksi vuodelle 2021 nostettiin ”tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen.” Vuonna 2021 jatkettiin myös lukutaidon painotuksella. Lukemisen ja lukutaidon merkitystä syrjäytymistä ehkäisevänä ja terveyttä sekä hyvinvointia lisäävänä tekijänä painotetaan. Perusopetuksessa kehitetään edelleen opetussuunnitelman mukaista yhtenäisempää perusopetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoittelemisen on nyt aikaisempaa vahvempaa, koska uusi yhtenäiskoulu on synnytetty.

Yksikköhintaiset menot, euroa/oppilas. Oppilastilanteen ja -ennusteen 20.9.2021 mukaan. Mukana kunnassa nyt asuvat, muuttoliikettä ei ole ennakoitu.

Yksikkö	TP 2021	TA 2021	Oppilaita 20.9.2021	Oppilaita 2022-2023	Oppilaita 2023-2024
Aitoon koulu	11 295	11 530	49	42	39
Kirkonkylän koulu	9 679	9 379	57	50	47
Kostian koulu	8 904	8 915	297	293	284
Rautajärven koulu *)	9074	14 334			
Pälkäneen yhteiskoulu	10 365	10 474	178	167	171
Oppilaita yhteensä			581	552	541

* Rautajärven koulu lakkautettiin 1.8.2021 alkaen, joten TA 2021 luvun luku perustuu alkuvuoden todelliseen budjettiin (8 445 €/oppilas) ja loppuvuoden arvioituihin kustannuksiin.

Koulukohtaiset henkilöstö- ja toimintakulut

Yksikkö	TP 2020 henkilöstö- kulut	TP 2020 toiminta- kulut	TA 2021 henkilöstö- kulut	TA 2021 toiminta- kulut	TP 2021 henkilöstö- kulut	TP 2021 toiminta- kulut	TA 2022 henkilöstö- kulut	TA 2022 toiminta- kulut
Aitoon koulu	254 067	505 413	282 316	552 200	285 782	555 414	280 725	572 587
Kirkonkylän koulu	272 299	493 992	266 989	545 482	263 960	554 310	260 599	579 984
Kostian koulu	1 300 723	2 327 962	1 418 280	2 560 202	1 456 254	2 644 377	1 468 489	2 644 627
Rautajärven koulu *)	189 971	281 434	189 871	281 434	125 520	190 553		
Pälkäneen yhteiskoulu	1 199 313	1 788 220	1 262 162	1 878 154	1 222 823	1 845 023	1 271 750	1 923 390

*)Rautajärven koulu lakkautettiin 1.8.2021 alkaen, joten TA 2021 toiminta- ja henkilöstökulut 1-8/2021.

Tavoitteet

Tavoite 1	Laadukas perusopetus	
	Mittari Jatko-opintopaikan saaneiden 9.lk määrä% / peruskoulunsa päättäneet	Tavoitetaso 100%
Toteutuminen	Kaikki nuoret saivat jatko-opintopaikan.	

Tavoite 2	Aktiivinen kehittämistyö ja oman toiminnan arviointi. Kehittämistyö jatkuu edelleen, koska koronatilanteen vuoksi se on jäänyt keskeneräiseksi.	
	Mittari KuntaKesu	Tavoitetaso Valmis vuoden 2021 aikana
Toteutuminen	Kehittämistyö on edelleen kesken vallinneen koronatilanteen vuoksi. Työ jatkuu edelleen.	

Tavoite 3	Perusopetuspalvelun tuottaminen nykyistä taloudellisemmin	
	Mittari €/oppilas/vuosi – seutuvertailun tiedot	Tavoitetaso Kustannustason laskeminen lähelle seudullista keskiarvoa
Toteutuminen	Seutuvertailun tietoa ei ole saatavilla vuodelta 2021. Peruskoulupalvelujen toimintakate oli edelliseen vuoteen verrattuna 20 000 euroa parempi. Toimintakuluja osaltaan nostivat oppivelvollisuuden laajentumiseen liittyvät menot ja henkilöstömenot. Oppilasmäärän väheneminen aiheutti oppilaskohtaisen hinnan nousua lukuunottamatta Kirkonkylän koulua, jossa koulujen yhdistymisen vuoksi oppilaskohtainen hinta laski.	

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on ollut viime vuoden aikana nousussa. Harjun ryhmäperhepäiväkodin muuttaminen päiväkodiksi alkaen 1.8.2020 toi säästöä vuodelle 2021 25 000 euroa. Säästö tuli henkilöstörakenteen muuttamisesta. Muutos lisäsi myös varhaiskasvatuksen paikkamäärää viidellä. Osallistumisasteen nousun vuoksi varhaiskasvatukseen perustettiin viime keväänä Harjun päiväkodin yhteyteen lisäryhmä palvelemaan kaikkia varhaiskasvatukseen hakeneita. Tämä lisäsi henkilöstökuluja n. 40 000 eurolla.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin 1.8.2021 alkaen korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia (nykyisen 50:n sijaan) nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Tämä muutos vähensi huomattavasti budjetoituja asiakasmaksutuloja. Kunnan maksettavaksi tuleva kotihoidontuen määrä väheni arvioitua (n. 5 %) vähemmän, 2,5 %. Tukea maksettiin vuonna 2021 214951 euroa (vuonna 2020 220554 euroa).

Pälkäneen kunnan varhaiskasvatusmaksujen alenema vuositasolla on n. 79 000 euroa (kuntaliiton laskelma) Vuodelle 2021 kohdistuva asiakasmaksutuottojen alenema oli siten n. 40 000 euroa. Tämä summa kompensoitiin vastaavan suuruisella lisämäärärahalla. Valtio tulee kompensoimaan menetettyjä asiakasmaksutuloja 69 000 eurolla/vuodessa kuntaliiton arvion mukaan. Maksutuottomenetykset korvataan kunnille kohdistamalla aiempaa suurempi osuus (+2 prosenttiyksikköä) yhteisöveron tuotosta kunnille.

Varhaiskasvatuslakiin (540/2018) tuli muutoksia 1.8.2021 alkaen. Muutos tarkentaa 36 § päiväkodin henkilöstön mitoituksista poikkeamista. Lisäksi laissa säädetään 57 a ja b § varhaiskasvatushenkilöstöön kuuluvan velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta sekä ilmoituksen johdosta tehtävistä toimenpiteistä epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Toiminnan järjestäjän kannalta tämä tarkoittaa entistä tarkempia sijaisjärjestelyjä, koska henkilöstön poissaolot eivät saa vaikuttaa suhdeluukuun alittavasti. Muutos nostanee jatkossa sijaiskuluja. Varhaiskasvatuksen järjestäjän kannalta uusi lain kohta edellyttää, että henkilöstöä koulutetaan ja tiedotetaan riittävästi, jotta henkilöstö ymmärtää ilmoitusvelvollisuuden ja siihen liittyvän salassapitosääntelyn oikein. Hyvässä toimintakulttuurissa avoimen keskustelun merkitys on suuri. Uusi lain kohta saattaa näin ollen lisätä varhaiskasvatuksen hallinnon työtä, koulutusten, ohjausten, ilmoitusten jatkotoimenpiteiden ja vaikutusten arvioinnin osalta.

Pälkäneen kunnan varhaiskasvatus valittiin mukaan Opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttamaan maksuttoman kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun vuosille 2021–2024. Tähän kokeiluun osallistuvat kunnat ja toimipaikat valittiin otantana. Kokeilun aikana tehdään tutkimusta kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista muun muassa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostumiseen. Kokeiluun kuuluvien lasten toiminta on täten osittain maksutonta (4h/pv). Tämä vähentää edelleenkin asiakasmaksutulokertymää. Lisäksi kustannuksia lisäävät erilaiset materiaalihankinnat ko. toimintaan. Valtio myöntää avustusta toiminnoista aiheutuviin kuluihin ja Pälkäneellä sen suuruus oli vuosille 2021-2023 33 500 euroa.

Pälkäneen kunnan varhaiskasvatus selvitti vuosien 2021-2022 vaihteessa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakkaiden tyytyväisyyttä toimintaansa sähköisellä kyselyllä. Kysely on ensi vuoden talousarvion toiminnallisissa tavoitteissa. Nyt jo voidaan saaduista tuloksista nähdä, että asiakasperheemme ovat toimintaamme erittäin tyytyväisiä ja oma sisäinen toiminnan arviointityömme on ollut onnistunutta.

Vallitseva korona tilanne on ollut osittain esteenä toiminnan kehittämiseksi. Suunniteltuja pedagogisia kasvattajakahviloita ei olla voitu järjestää. Sähköinen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma oli ensimmäisen kerran käytössä koko toimintavuoden ajan. Se on saanut sekä positiivista että negatiivista palautetta. Nähtäväksi jää, jatkammeko tällä sähköisellä mallilla vai siirrymmekö takaisin paperiseen versioon.

Yksikkökohtaiset henkilöstö- ja toimintakulut

Yksikkö	TP 2019 henkilöstö- kulut	TP 2019 toiminta- kulut	TP 2020 henkilöstö- kulut	TP 2020 toiminta- kulut	TP 2021 henkilöstö- kulut	TP 2021 toiminta- kulut
Varhaiskasvatuksen keskitetty	331 522	396 890	341 507	398 517	301 265	358 835
Hermannin päiväkoti	449 199	674 229	478 279	707 687	475 889	714 977
Viirikukon päiväkoti	386 950	552 624	359 272	547 831	399 373	593 460
Harjun päiväkoti	133 716	179 702	135 152	232 252	183 576	294 506
Harjun esiopetus					22 429	40 155
Aitoon päiväkoti	122 499	220 851	108 016	202 025	150 939	286 308
Lumpeennupun pk.	146 275	217 460	134 943	203 761	126 935	199 670
Laitikkalan ryhmis	108 232	151 498	116 473	171 640	117 035	176 620
Kostian esiopetus	118 140	208 233	122 980	220 986	136 028	248 106
-täydentävä varh.kasv.	141 659	142 799	131 421	132 653	139 227	139 747
Luopioisten esiopetus	40 502	84 302	49 885	95 882	65 733	126 317
-täydentävä varh.kasv.	33 146	33 653	37 839	37 941	63 756	63 939
Perhepäivähoito	65 934	73 884	47 988	53 397	72 143	79 148

Esiopetus

Esiopetusta järjestettiin Kostian esiopetuksessa, Harjun päiväkodissa sekä Luopioisten esiopetuksessa. Esioppilaita oli vuoden 2021 lopussa 61. Esiopetusta annetaan 700 h/lukuvuosi. Syksyllä 2021 aloitti Viirikukon päiväkodissa ja Luopioisten esiopetuksen yhteydessä kaksivuotinen esiopetuskokeilu. Siihen osallistuivat 2016 syntyneet lapset. Kokeilu kestää vuoteen 2024 saakka. Kaksivuotisen esiopetuskokeilun aloittavat seuraavaksi syksyllä 2021 vuonna 2017 syntyneet lapset.

Tavoitteet

Tavoite 1	Varhaiskasvatuspalvelujen tuottaminen taloudellisemmin, laadusta tinkimättä	
	Mittari Rakenteelliset muutokset	Tavoitetaso kustannustason lasku 2 %
Toteutuminen	Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut, minkä vuoksi perustimme lisäryhmän saadaksemme paikat kaikille hakijoillemme. Harjun ryhmäperhepäiväkodin muuttaminen päiväkodiksi lisäsi varhaiskasvatuspaikkoja ja näin myös toiminnan taloudellisuutta. Lisäryhmän perustaminen osaltaan aiheutti sen, että kustannukset nousivat.	

Tavoite 2	Pedagoginen kehittäminen ja siihen liittyvä arviointi	
	Mittari Uusi arviointitaulukko	Tavoitetaso Hoitohenkilökunta osaa käyttää arviointitaulukkoa arjen työvälineenään.
Toteutuminen	Henkilökunnan kehittämistyötä on pystytty täsmentämään oman työn arvioinnin kautta. Vuoden 2021-2022 vaihteessa järjestettiin asiakastyytyväisyys- ja palvelukykykysely varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakkaillemme. Kyselyn tuloksista voimme jo nyt nähdä, että varhaiskasvatus on onnistunut erittäin hyvin toiminnassaan.	

Kirjastopalvelut

Kunnalla on pääkirjasto Onkkaalassa, lähikirjasto Luopioisissa ja lainausasemat Aitoossa, Laitikkalassa ja Sappeessa. Kirjastoautopalvelua ostamme Hämeenlinnan kaupungilta Kuohijoelle. Pälkäneen kirjasto kuuluu Pirkanmaan kirjastojen PIKI-yhteisjärjestelmään. Pirkanmaan kirjastoilla on mm. yhteinen kirjasto-ohjelma, yhteiset verkkosivut ja yhteistä sähköistä aineistoa.

Viimeisimmät valmiit tunnusluvut:

2020	Pälkäne	Maaseutumaiset kunnat	Koko maa
Kirjaston palkkaamat htv:t / 1000 asukasta	0,67	0,79	0,69
Kokonaislainaus / asukasluku	14,07	11,85	12,8
Toimintakulut / kokonaislainaus	4,03	5,5	4,49
Toimintakulut / asukas	56,67	65,13	57,47
Lainaus / aukiolotunti	26,68	32,5	29,14

Hankkeet

- Valkeakosken kirjaston hallinnoima yhteishanke Alle kouluikäisten lasten ja perheiden lukemaan innostamista Etelä-Pirkanmaan kirjastoissa
- Valkeakosken kirjaston hallinnoima yhteishanke Osallistamassa – yhdistysten ja kirjastojen kumppanuus

Toimipaikka	Lainat 2020	Lainat 2021	Lainat/palvelutunti 2021	Fyysiset käynnit 2021 yhteensä ja käynnit/palvelutunti
Pääkirjasto	72 893	84 056	47,2	42 867 ja 24,1
Luopioinen	14 162	14 170	28,3	7 667 ja 15,3
Aitoo	2 206	2 789	15,8	2 866 ja 16,2
Laitikkala	632	672	6,6	279 ja 2,7
Sappee	516	551	6,9	178 ja 2,2

Kirjastoauton pysäkki	116	218	28,4	92 ja 12
yhteensä	90 525 + 14 kaukolainaa	102 456 + 16 kaukolainaa		53 949

Lisäksi Pälkäneen laskennallinen osuus PIKI-kirjastojen yhteisten e-kirjojen lainoista oli 2 392, e-lehtien käyttökerroista 3 695 ja e-kuvatallenteiden käyttökerroista 306.

Tavoitteet

Tavoite 1	Taloudellisesti tuotetut ja käyttäjien tarpeisiin vastaavat kirjastopalvelut	
	Mittari -toimintakulut ja käytön määrä -aineiston hankinta	Tavoitetaso -käyttö ja toimintakulut maaseutumaisten kuntien keskiarvon tuntumassa tai paremmat
Toteutuminen	Vuoden 2020 toteutuneissa tilastoissa Pälkäneen kirjaston toimintakulut kokonaislainaukseen suhteutettuina olivat maaseutumaisten kuntien ja koko maan keskiarvojen alapuolella, samoin toimintakulut asukasta kohti. Kokonaislainaus oli keskiarvojen yläpuolella. Kirjastoaineiston hankintakulut olivat Pälkäneellä maaseutumaisten kuntien keskiarvon alapuolella, mutta koko maan keskiarvon yläpuolella. Vuoden 2021 tilastot eivät ole vielä käytettävissä.	

Tavoite 2	Suunnitelmallinen lukemisen edistäminen	
	Mittari -kouluyhteistyö -yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa -muut edistämistoimet	Tavoitetaso -kouluyhteistyö edelleen OPS:n liitteen mukaisesti -yhteistyösuunnitelma varhaiskasvatuksen kanssa
Toteutuminen	Koronataudista johtuvat rajoitukset ovat vaikuttaneet vielä vuonna 2021 lukemisen edistämistoimien toteuttamiseen. Kuitenkin syksyllä 2021 on voitu jonkin verran järjestää kirjastonkäytön opetusta ja myös tapahtumia. Yhteistyösuunnitelma varhaiskasvatuksen kanssa on vasta alkuluonnosteluvaiheessa. Etelä-Pirkanmaan kirjastojen yhteinen hanke lasten ja perheiden lukemisen edistämiseksi on aloitettu.	

Sivistyspalvelut	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Tuloarviot ja määrärahat							
Myyntitulot	321 084	253 333		253 333	430 453	177 120	69,92%
Maksutulot	304 633	304 050	-40 000	264 050	324 631	60 581	22,94%
Tuet ja avustukset	112 942	75 085		75 085	83 315	8 230	10,96%
Muut toimintatulot	52 726	5 390		5 390	12 247	6 857	127,22%
Toimintatulot	791 384	637 858	-40 000	597 858	850 646	252 788	42,28%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-5 880</i>				<i>-347</i>	<i>-347</i>	
Henkilöstömenot	-6 686 138	-6 849 210		-6 849 210	-6 964 106	-114 896	1,68%
Palvelujen ostot	-2 958 981	-3 159 092		-3 159 092	-3 178 026	-18 933	0,60%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-274 349	-278 870	-30 000	-308 870	-272 503	36 367	-11,77%
Avustukset	-220 550	-220 000		-220 000	-214 951	5 049	-2,29%
Muut toimintamenot	-1 565 048	-1 529 117		-1 529 117	-1 593 251	-64 135	4,19%
Toimintamenot	-11 705 065	-12 036 289	-30 000	-12 066 289	-12 222 837	-156 548	1,30%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-2 760 506</i>	<i>-2 719 088</i>		<i>-2 719 088</i>	<i>-3 040 267</i>	<i>-321 179</i>	<i>11,81%</i>
Toimintakate	-10 913 681	-11 398 431	-70 000	-11 468 431	-11 372 191	96 240	-0,84%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-2 766 386</i>	<i>-2 719 088</i>		<i>-2 719 088</i>	<i>-3 040 614</i>	<i>-321 526</i>	<i>11,82%</i>
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-8 060	-1 551		-1 551	-1 551	0	0,00%
Tehtävän kokonaiskustannukset	-10 921 740	-11 399 982	-70 000	-11 469 982	-11 373 743	96 240	-0,84%

TOIMIELIN: Tekninen lautakunta
TOIMIALA: Tekniset palvelut
TILIVELVOLLINEN: Tekninen johtaja

Tekninen lautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen.

Toimiala sisältää yhdyskuntatekniikan, kiinteistöpalvelujen ja vapaa-aikapalvelujen kiinteistöjen määrärahat.

Tavoitteet

Tavoite 1	Liikenneväylien ja yleisten alueiden hoidon laadukas ja tasainen taso	
	Mittari	Tavoitetaso
	Kaavateiden talvikunnossapito on huolella suoritettua ja tehokasta; kesäaikainen pölynsidonta tehdään ajallaan. Viheralueiden, puistojen ja leikkikenttien hoito on korkealaatuista. Katuvalaistuksen parantaminen ja energian käytön vähentäminen.	Hyvä hoitotaso, negatiivisen palautteen määrän väheneminen. Positiivinen kuntalaispalaute. LED- valaistus

Toteutuminen	Arviointia ei voi suorittaa puuttuvien parametrien vuoksi. Tästä ei ole saatavilla mittaroitua tietoa. Toteutunut. Katuvalaistuksen investointi toteutui.
---------------------	---

Tavoite 2	Turvalliset ja energiatehokkaat kiinteistöt	
	Mittari Kiinteistöjen käyttäjät ovat tyytyväisiä työskentelytiloihin ja olosuhteisiin. Kiinteistöt ovat turvallisia. Kiinteistöjen energian kulutuksen vähentäminen.	Tavoitetaso Vikojen korjaus nopeata, palvelutaso hyvä. Taloautomaation tehokas ja oikeaoppinen käyttö. Uudet laitteet, valistus, neuvonta.
Toteutuminen	Korjaustyöt toteutuivat resurssien puitteissa. Taloautomaation hyödyntäminen on tapahtunut alemmalla tasolla. Energian kulutuksen vähentyminen toteutunut osittain. Energian kulutus on huomioitu tehtyjen kunnostustöiden toteutuksessa.	

Tavoite 3	Omaisuuksien hallinta	
	Mittari Salkutus, kiinteistöjen ylläpidon ja korjauksen PTS (pitkän tähtäimen suunnitelma).	Tavoitetaso Selvä näkemys siitä mihin keskitytään ja mitkä kohteet myydään.
Toteutuminen	Toteutunut osittain. Viiden kiinteistön osalta käyttöselvitys ja myynti aloitettu. PTS-selvitystä ei ole aloitettu.	

Tavoite 4	Yhteistyön lisääminen eri kylien kanssa.	
	Mittari Yhteisten intressien luomien ja toteuttaminen.	Tavoitetaso Kylien voimavarojen ja osaamisen mukaan ottaminen alueiden kehittämisessä ja ylläpidossa.
Toteutuminen	Toteutunut. Yhteistyötä kylien kanssa on tehty. Kylät ovat olleet aktiivisia kunnan suuntaan.	

Tekniset palvelut	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Tuloarviot ja määrärahat							
Myyntitulot	319 500	265 650		265 650	338 370	72 720	27,37%
Tuet ja avustukset	3 212	140		140	793	653	466,27%
Muut toimintatulot	3 254 535	2 991 644		2 991 644	3 286 410	294 766	9,85%
Toimintatulot	3 577 247	3 257 434		3 257 434	3 625 573	368 138	11,30%
<i>josta sisäiset</i>	<i>2 194 505</i>	<i>2 090 419</i>		<i>2 090 419</i>	<i>2 179 563</i>	<i>89 143</i>	<i>4,26%</i>
Henkilöstömenot	-348 674	-368 158		-368 158	-310 153	58 005	-15,76%
Palvelujen ostot	-1 999 390	-1 427 217	-20 000	-1 447 217	-1 621 788	-174 570	12,06%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-998 593	-986 490		-986 490	-1 052 119	-65 629	6,65%
Muut toimintamenot	-177 016	-118 758		-118 758	-311 169	-192 411	162,02%
Toimintamenot	-3 523 672	-2 900 624	-20 000	-2 920 624	-3 295 229	-374 605	12,83%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-159 979</i>	<i>-180 769</i>		<i>-180 769</i>	<i>-150 977</i>	<i>29 793</i>	<i>-16,48%</i>
Toimintakate	53 575	356 810	-20 000	336 810	330 344	-6 466	-1,92%
<i>josta sisäiset</i>	<i>2 034 526</i>	<i>1 909 650</i>		<i>1 909 650</i>	<i>2 028 586</i>	<i>118 936</i>	<i>6,23%</i>
Laskennalliset kustannukset							
Poistot ja arvonalentumiset	-1 997 902	-1 942 757		-1 942 757	-1 964 087	-21 330	1,10%
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 944 327	-1 585 947	-20 000	-1 605 947	-1 633 743	-27 796	1,73%

TOIMIELIN: Rakennus- ja ympäristöjaosto
TOIMIALA: Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu
TILIVELVOLLINEN: Tekninen johtaja

Toimiala sisältää rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävät.

Tavoitteet

Tavoite 1	Lupa-asioiden käsittelyn sujuvuus ja tasapuolisen kohtelun varmistaminen	
	Mittari Poikkeamisluvat, rakennusluvut, toimenpideluvat	Tavoitetaso Hakemusten nopea käsittely, tehokas asiakaspalvelu.
Toteutuminen	Viranhaltijapäätösten osalta rakennusvalvonnassa tilanne on erinomainen. Hakemukset pystytään käsittelemään nopeasti ja tehokkaasti. Syksyn aikana käsittelyajat saattoivat väliaikaisesti hieman venyä, koska toinen rakennustarkastajista toimi teknisen johtajan sijaisena. Muina aikoina viranhaltijapäätöksen käsittelyaika on noin 2-3 viikkoa, kun hakemuksen käsittelemiseksi tarvittavat liitteet ovat rakennusvalvonnan käytettävissä. Poikkeamislupien määrä on edelleen suuri, johtuen rantaosayleiskaavan puuttuessa kunnan alueelta. Käsittelyaika poikkeamisluvissa on 4-6 viikkoa, riippuen hieman hakemuksen jättöajasta ja kokousaikataulusta. Maanomistajien tasapuolinen kohtelu rantavyöhykkeelle rakentamisessa varmistetaan emätilatarkastelun kautta.	

Tavoite 2	Tehokas ja tasapuolinen valvonta	
	Mittari Lupalaitosten tarkistukset	Tavoitetaso Tarkastussuunnitelman mukaisten tarkastusten tekeminen.
Toteutuminen	Tarkastuksia on suoritettu ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja –ohjelman mukaisesti. Kaikkia ohjelman mukaisia tarkastuksia ei saatu toteutettua ja ohjelman mukaisista tarkastusmääristä on jääty edellisten vuosien tapaan.	

Tavoite 3	Lupahakemusten vastaanottaminen	
	Mittari Lupapisteeseen jätetyt hakemukset	Tavoitetaso 95 % hakemuksista tulee lupapisteen kautta.
Toteutuminen	Lupapiste on käytössä ja lähes kaikki hakemukset tulevat sieltä kautta. 95%:n tavoitetaso on saavutettu. Hakijoita pyritään auttamaan hakemusten kanssa, mikäli niiden kanssa on hankaluuksia.	

Tavoite 4	Lupapisteen neuvontapyyntö	
	Mittari Neuvontapyynnot vastaanotetaan lupapisteen neuvontapyyntö osioon	Tavoitetaso Neuvontapyyntöjen ohjaaminen lupapisteen kautta. Vastaaminen 2 päivän sisällä neuvontapyynnön saapumisesta.
Toteutuminen	Neuvontapyynnot tulee ohjata pääsääntöisesti lupapisteseen jäljitettävyyden ja väärinkäsityksien välttämiseksi. Puhelimessa annettu neuvonta aiheuttaa väärinkäsityksiä ja siitä ei jää merkintää annetuista neuvoista. Kirjallisesti annettu oheistus ja neuvonta ovat helposti todennettavissa jälkeenpäin ja asian käsittely on luontevaa tehdä lupapisteestä, josta käsittely etenee mahdollisesti myöhemmin lupahakemuksen jättämiseen. Vastausaika on pystytty pitämään kohtuullisessa 1-3 päivässä. Vastaus pyritään antamaan mahdollisimman pian, jotta hankkeiden eteneminen ei hidastuisi ja samalla todettaisiin lupapiste nopeaksi tavaksi saada vastauksia.	

Lupatilasto 01.01.2021-31.12.2021

Lupatyyppi		Saapunut	Myönnetty	Muu päätös
R	Rakennuslupa	112	119	0
RJ	Rakennusluvan jatko	11	11	0
RM	Rakennusaikainen muutos	3	3	0
T	Toimenpide	71	73	0
TJ	Toimenpiteen jatko	1	0	1
I	Ilmoitus	22	22	0
P	Purkamislupa	7	7	0
POI	Poikkeamispäätös	40	33	4
MAI	Maisematyöluva	25	26	0
SUU	Suunnittelutarveratkaisu	1	1	0
TJO	Vastuullinen työnjohtaja	175	174	0
L	Lupien ulkopuoliset laskuasiat	18	0	0
KMK	Kehotus	16	0	0
Yhteensä		502	469	5

Taulukko: rakennusvalvonnan lupatilasto

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA-muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama-%
Tuloarviot ja määrärahat							
Myyntitulot	23 199	18 000		18 000	1 486	-16 514	-91,74%
Maksutulot	123 215	125 000		125 000	183 223	58 223	46,58%
Tuet ja avustukset	593	334		334	205	-129	-38,52%
Muut toimintatulot	444					0	
Toimintatulot	147 451	143 334		143 334	184 915	41 581	29,01%
<i>josta sisäiset</i>	4 390				330	330	
Henkilöstömenot	-218 575	-206 909		-206 909	-218 621	-11 712	5,66%
Palvelujen ostot	-82 754	-38 287		-38 287	-68 473	-30 186	78,84%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 040	-2 150		-2 150	-1 653	497	-23,13%
Avustukset	-109 117	-120 000		-120 000	-120 245	-245	0,20%
Muut toimintamenot	-16 413	-18 769		-18 769	-15 403	3 366	-17,93%
Toimintamenot	-432 899	-386 115		-386 115	-424 394	-38 279	9,91%
<i>josta sisäiset</i>	-18 109	-19 527		-19 527	-14 799	4 727	-24,21%
Toimintakate	-285 448	-242 781		-242 781	-239 480	3 301	-1,36%
<i>josta sisäiset</i>	-13 719	-19 527		-19 527	-14 469	5 057	-25,90%
Laskennalliset kustannukset							
Tehtävän kokonaiskustannukset	-285 448	-242 781	0	-242 781	-239 480	3 301	-1,36%

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot sekä satunnaiset erät.

	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatulot	8 002 684,69	-190 000,00	7 812 684,69	9 152 855,93	1 340 171,24	17,15%
Myyntitulot	4 101 739,74	-150 000,00	3 951 739,74	4 561 040,08	609 300,34	15,42%
Maksutulot	431 550,00	-40 000,00	391 550,00	508 646,32	117 096,32	29,91%
Tuet ja avustukset	372 360,79		372 360,79	413 365,92	41 005,13	11,01%
Muut toimintatulot	3 097 034,16		3 097 034,16	3 669 803,61	572 769,45	18,49%
<i>Sisäiset tuotot</i>	<i>3 802 813,46</i>		<i>3 802 813,46</i>	<i>4 057 375,14</i>	<i>254 561,68</i>	<i>6,69%</i>
Toimintamenot	-48 199 785,06	-395 611,00	-48 595 396,06	-48 772 017,48	-176 621,42	0,36%
Henkilöstömenot	-10 796 439,03		-10 796 439,03	-10 781 994,11	14 444,92	-0,13%
Palvelujen ostot	-32 276 798,77	-365 611,00	-32 642 409,77	-32 400 180,00	242 229,77	-0,74%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 010 318,19	-30 000,00	-2 040 318,19	-2 105 784,12	-65 465,93	3,21%
Avustukset	-608 000,00		-608 000,00	-755 074,08	-147 074,08	24,19%
Muut toimintamenot	-2 508 229,07		-2 508 229,07	-2 728 985,17	-220 756,10	8,80%
<i>Sisäiset menot</i>	<i>-3 802 814,01</i>		<i>-3 802 814,01</i>	<i>-4 057 375,14</i>	<i>-254 561,13</i>	<i>6,69%</i>
Toimintakate	-40 197 100,37	-585 611,00	-40 782 711,37	-39 619 161,55	1 163 549,82	-2,85%
Verotulot	24 078 000,00		24 078 000,00	25 908 000,63	1 830 000,63	7,60%
Valtionosuudet	17 633 000,00		17 633 000,00	17 459 268,00	-173 732,00	-0,99%
Rahoitustulot ja menot	-66 100,00		-66 100,00	71 435,99	137 535,99	-208,07%
Korkotulot	66 000,00		66 000,00	50 786,88	-15 213,12	-23,05%
Muut rahoitustulot	97 400,00		97 400,00	184 868,91	87 468,91	89,80%
Korkomenot	-209 000,00		-209 000,00	-153 297,81	55 702,19	-26,65%
Muut rahoitusmenot	-20 500,00		-20 500,00	-10 921,99	9 578,01	-46,72%
Vuosikate	1 447 799,63	-585 611,00	862 188,63	3 819 543,07	2 957 354,44	343,01%
Poistot ja arvonalentumiset	-2 570 538,59		-2 570 538,59	-2 607 004,95	-36 466,36	1,42%
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 570 538,59		-2 570 538,59	-2 596 908,70	-26 370,11	1,03%
Arvonalentumiset				-10 096,25	-10 096,25	
Tilikauden tulos	-1 122 738,96	-585 611,00	-1 708 349,96	1 212 538,12	2 920 888,08	-170,98%
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	686 547,12		686 547,12	629 214,66	-57 332,46	-8,35 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-436 191,84	-585 611,00	-1 021 802,84	1 841 752,78	2 863 555,62	-280,25%

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen TA 2021	TA muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Verotulot	24 078 000	0	24 078 000	25 908 001	1 830 001
Kunnan tulovero	20 147 000		20 147 000	21 484 636	1 337 636
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 589 000		1 589 000	2 028 082	439 082
Kiinteistövero	2 342 000		2 342 000	2 395 282	53 282

Tuloveron määräytyminen	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Tuloveroprosentti	21,50	21,50	21,50	21,00	21,00	21,00
Verotettava tulo, € / as *	15 619	15 015	14 533	14 141	13 570	13 924
Muutosprosentti	4,00	2,84	2,76	4,21	-2,54	1,38

Taulukko: tuloveroprosentti, verotettava tulo/asukas (eur) * Maksuunpantua kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot.

Kiinteistöveroprosentit			
Vuosi	Yleinen	Vakituinen asuinrakennus	Muut asuinrakennukset
2021	1,10	0,48	1,10
2020	1,10	0,48	1,10
2019	1,10	0,48	1,10
2018	1,00	0,45	1,05
2017	1,00	0,45	1,05
2016	1,00	0,45	1,05
2015	1,00	0,45	1,05

Taulukko: kiinteistöveroprosentit

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen TA 2021	TA muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Valtionosuudet	14 071 000	0	14 071 000	13 902 129	-168 871
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	14 787 000		14 787 000	14 804 412	17 412
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-716 000		-716 000	-902 283	-186 283
Verotulomenetyksen korvaus	3 562 000		3 562 000	3 557 139	-4 861
Yhteensä	17 633 000		17 633 000	17 459 268	-173 732

2.4 Investointien toteutuminen

Investointimenojen toteutumisaste oli 60,2 prosenttia (vuonna 2020 45,6 prosenttia). Investointien toteutumisasteen netto oli 43,3 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli 39,3 prosenttia.

Valtuustoon nähden sitova taso on esitetty sinisellä korostuksella.

Kunnanhallitus				Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Jäljellä MTA	Toteuma -% MTA
Maa- ja vesialueet									
	Menot			-100 000		-100 000	0	-100 000	0,0 %
	Tulot						382 890	-382 890	
	Netto			-100 000		-100 000	382 890	-482 890	-382,9 %
Kunnan tukiosuus valokuituverkon rakentamisesta									
	Menot			-346 897		-346 897	-346 897	0	100,0 %
	Tulot								
	Netto			-346 897		-346 897	-346 897	0	100,0 %
*Ruokahuollon kaluste- ja laitehankinnat (erittely jäljempänä)									
	Menot			-87 000		-87 000	0	-87 000	0,0 %
	Tulot								
	Netto			-87 000		-87 000	0	-87 000	0,0 %
Muut pysyvät vastaavat									
	Menot								
	Tulot						18 457	-18 457	
	Netto						18 457	-18 457	
	Menot yhteensä			-533 897		-533 897	-346 897	-187 000	65,0 %
	Tulot yhteensä						401 346	-401 346	
	Netto yhteensä			-533 897		-533 897	54 449	-588 346	-10,2 %
*Ruokahuollon kaluste- ja laitehankinnat				Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Jäljellä MTA	Toteuma -% MTA
				-87 000		-87 000	0	-87 000	0,0 %
Yhteensä				-87 000		-87 000	0	-87 000	0,0 %

Tekninen lautakunta				Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Jäljellä MTA	Toteuma -% MTA
Kiinteistöhankeet									
**Peruskorjaushankkeet (erittely jäljempänä)									
	Menot			-370 000		-370 000	-118 036	-251 964	31,9 %
	Tulot								
	Netto			-370 000		-370 000	-118 036	-251 964	31,9 %
***Kaavateiden rakentamiskohteet (erittely jäljempänä)									
	Menot			-355 000	-108 000	-463 000	-398 494	-64 506	86,1 %
	Tulot								
	Netto			-355 000		-355 000	-398 494	-64 506	86,1 %
****Liikuntapaikat									
	Menot			-95 000		-95 000	-43 913	-58 127	46,2 %
	Tulot						7 040	-7 040	
	Netto			-95 000		-95 000	-36 873	-65 167	38,8 %
	Menot yhteensä			-820 000	-108 000	-928 000	-560 444	-374 596	60,4 %
	Tulot yhteensä						7 040	-7 040	
	Netto yhteensä			-820 000	-108 000	-928 000	-553 404	-374 596	60,4 %

	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Jäljellä MTA	Toteuma -% MTA
**Peruskorjaushankkeet						
Luopioisten päiväkotiki Lumeennappu, lämmityksen muutos	-35 000		-35 000	0	-35 000	0,0 %
Kostian koulu, kivikoulun sisäpihanpuoleisten ikkunoiden uusiminen	-70 000		-70 000	-41 263	-28 737	58,9 %
Kostian koulun salaoja- ja sadevesiviemärinti	-80 000		-80 000	-485	-79 515	0,6 %
Mikkolan navetan ja as. rak. lämmitysjärjestelmän muutos	-45 000		-45 000	-11 445	-33 555	25,4 %
Koulujen PTS:n mukaiset työt	-90 000		-90 000	-13 500	-76 500	15,0 %
Luopioisten kunnanviraston pihapiirin asuinrakennuksen (Pakari) katon uusiminen	-20 000		-20 000	0	-20 000	0,0 %
Harjun päiväkodin aidan uusiminen	-10 000		-10 000	-14 827	4 827	148,3 %
Harjun päiväkodin energiatehokkuuden parantaminen	-10 000		-10 000	-4 758	-5 242	47,6 %
Kostian esikoulun aita	-10 000		-10 000	-4 323	-5 677	43,2 %
Kiinteistöjen viemärisaneeraukset				-27 435	27 435	
Yhteensä	-370 000		-370 000	-118 036	-251 964	31,9 %

	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Jäljellä MTA	Toteuma -% MTA
***Kaavateiden rakentamiskohteet						
Yleisten alueiden ja puistojen rakentaminen ja perustaminen	-70 000		-70 000	-72 827	2 827	104,0 %
Tievalaistuksen uusiminen ja rakentaminen	-200 000		-200 000	-165 686	-34 314	82,8 %
Lastenlinnan alue	-35 000		-35 000	0	-35 000	0,0 %
Vohlisaari	-20 000		-20 000	0	-20 000	0,0 %
Onkkaalantien, Keskustien ja Keskitien peruskorjaus	-30 000		-30 000	-5 292	-24 708	17,6 %
Tommolalan alueen kaavateiden rakentaminen		-108 000	-108 000	-154 689	46 689	143,2 %
Yhteensä	-355 000	-108 000	-463 000	-398 494	-64 506	86,1 %

	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Jäljellä MTA	Toteuma -% MTA
****Liikuntapaikat						
Laipanmaan hanke	-15 000		-15 000	-1 532	-13 468	10,2 %
Haanloukkaan pukeutumistilat	-10 000		-10 000	0	-10 000	0,0 %
Syrjänharjun maisemaportaat	-50 000		-50 000	-24 764	-25 236	49,5 %
Ulkoilualueet	-20 000		-20 000	-10 577	-9 423	52,9 %
Yhteensä	-95 000		-95 000	-36 873	-58 127	38,8 %

VESIHUOLTOLAITOS						
	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Jäljellä MTA	Toteuma -% MTA
Epaalan viemäriin jatko	-180 000		-180 000	-5 425	-174 575	3,0 %
Pälkäneveden yritysalueen kunnallistekniikka	-30 000		-30 000	0	-30 000	0,0 %
Putkistosaneeraukset	-200 000		-200 000	-122 838	-77 162	61,4 %
Luopioisten vedenottamon saneeraus	-350 000	-40 000	-390 000	-377 958	-12 042	96,9 %
Vohlisaaren vesi- ja viemäriinjat	-20 000		-20 000	0	-20 000	0,0 %
Taka-Vaijalan ja Kuulialan vanhankylän ja Kuulialan viemäriinjat	-30 000		-30 000	0	-30 000	0,0 %
Pappilan kunnallistekniikka	-20 000		-20 000	0	-20 000	0,0 %
Vesimittareiden vaihdot	-50 000		-50 000	-4 749	-45 251	9,5 %
Tommolalan alueen vesi- ja viemärijohtojen rakentaminen		-32 000	-32 000	-20 631	-11 369	64,5 %
Muikkutie				-33 822	33 822	
Vesitorin saneeraus				28 524	-28 524	
Pienet hankkeet				-8 341	8 341	
Menot yhteensä	-880 000	-72 000	-952 000	-545 240	-406 760	57,3 %
Tulot yhteensä						
Netto yhteensä	-880 000	-72 000	-952 000	-545 240	-406 760	57,3 %

INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Jäljellä MTA	Toteuma -% MTA
MENOT YHTEENSÄ	-2 233 897	-180 000	-2 413 897	-1 452 581	-961 316	60,2 %
TULOT YHTEENSÄ				408 386	-408 386	
NETTO YHTEENSÄ	-2 233 897	-180 000	-2 413 897	-1 044 195	-1 369 702	43,3 %

2.5 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

Ulkoinen TP talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio -muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama - %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	1 447 800,18	-585 611,00	862 189,18	3 819 543,07	2 957 353,89	343,01%
Tulorahoituksen korjauserät	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-308 879,31	-208 879,31	208,88%
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-2 233 897,00	-180 000,00	-2 413 897,00	-1 452 580,50	961 316,50	-39,82%
Rahoitusosuudet		0,00		7 040,00	7 040,00	
investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100 000,00	0,00	100 000,00	401 346,00	301 346,00	301,35%
Toiminta ja investoinnit, netto	-786 096,82	-765 611,00	-1 551 707,82	2 466 469,26	4 018 177,08	-258,95%
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00	0,00	2 350,00	-2 350,00	
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-897 000,00	0,00	-897 000,00	-897 022,80	-22,80	0,00 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 683 096,82	-765 611,00	-2 448 707,82	1 571 796,46	4 015 804,28	-164,00 %

2.6 Yhteenvedo käyttötalousosan, tuloslaskelmaosan, rahoitusosan ja investointiosan toteutumisesta

Käyttötalousosassa valtuustoon nähden sitova taso on ulkoisten tuottojen ja kulujen erotus eli netto.

Toimiala	TA2021	TA- muutokset	MTA2021	TP2021	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Tekniset palvelut	-1 552 839	-20 000	-1 572 839	-1 698 242	-125 403	+8 %
Elinvoimapaalvelut	-353 288		-353 288	-338 944	14 344	-4,1 %
Tarkastustoimi	-15 418		-15 418	-24 032	-8 614	+55,9 %
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	-223 254		-223 254	-225 010	-1 756	+0,8 %
Maankäyttö ja kaavoitus	-114 042		-114 042	-66 421	47 621	-41,8 %
Hallintopalvelut	-1 925 597		-1 925 597	-1 761 279	164 318	-8,5 %

Talous- ja tukipalvelut	-1 791 718		-1 791 718	-1 676 576	115 142	-6,4 %
Sivistyspalvelut	-8 679 342	-70 000	-8 749 342	-8 331 577	417 765	-4,8 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	-26 302 858	-185 611	-26 488 469	-26 011 236	477 233	-1,8 %
Vesihuoltolaitos	761 258	-310 000	451 258	514 156	62 899	+13,9 %

Taulukko: käyttötalouden ulkoisen toimintakateen (toimintatuottojen ja -kuluerojen erotus) toteutuminen toimialoittain. Luvut euroina.

Kunnanvaltuustoon nähden sitova toimintakate ylittyy teknisten palveluiden, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun sekä tarkastustoimen osalta yllä olevan taulukon mukaisesti.

	TA2021	TA-muutokset	MTA2021	TP2021	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Rahoitustulot ja -menot (netto)	-66 100		-66 100	71 436	137 536	-208,1 %

Taulukko: tuloslaskelmaosan rahoitustulojen ja -menojen (netto) toteutuminen. Luvut euroina.

	TA2021	TA-muutokset	MTA2021	TP2021	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Antolainat (brutto)	0		0	0	0	0,0 %
Lainanlyhennykset (brutto)	-897 000		-897 000	-897 023	-23	0,0 %
Lainojen lisäykset (brutto)	0		0	0	0	0,0 %

Taulukko: rahoitusosan antolainojen (brutto), lainanlyhennysten (brutto) ja lainojen lisäysten (brutto) toteutuminen. Luvut euroina.

Toimiala	TA2021	TA-muutokset	MTA2021	TP2021	Poikkeama (€)	Poikkeama (%)
Kunnanhallitus	-533 897		-533 897	54 449	588 346	-110,2%
Tekninen lautakunta (tekniset palvelut)	-820 000	-108 000	-928 000	-553 403	374 597	-40,4 %
Vesihuoltolaitos	-880 000	-72 000	-952 000	-545 240	406 760	-42,7 %
Investoinnit yhteensä	-2 233 897	-180 000	-2 413 897	-1 044 195	1 369 702	-56,7 %

Taulukko: investointiosan investointimenojen ja -tulojen (netto) toteutuminen. Luvut euroina.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	1-12/2021		1-12/2020	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 682 064,08		2 489 247,36	
Maksutuotot	508 646,32		431 945,28	
Tuet ja avustukset	413 365,92		328 323,74	
Muut toimintatuotot	1 491 404,47	5 095 480,79	1 300 938,05	4 550 454,43
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-8 402 046,76		-7 989 065,30	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 086 647,42		-2 065 931,00	
Muut henkilösivukulut	-293 299,93		-259 628,59	
Palvelujen ostot	-30 545 692,71		-29 219 085,93	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 082 567,57		-1 977 338,65	
Avustukset	-755 074,08		-660 753,73	
Muut toimintakulut	-549 313,87	-44 714 642,34	-441 196,71	-42 612 999,91
Toimintakate		-39 619 161,55		-38 062 545,48
Verotulot		25 908 000,63		23 877 182,60
Valtionosuudet		17 459 268,00		18 725 369,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1 294,90		1 294,90	
Muut rahoitustuotot	176 843,71		204 017,92	
Korkokulut	-103 805,83		-112 844,96	
Muut rahoituskulut	-2 896,79	71 435,99	-3 636,88	88 830,98
Vuosikate		3 819 543,07		4 628 837,10
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 596 908,70		-2 646 331,18	
Arvonalentumiset	-10 096,25	-2 607 004,95		-2 646 331,18
Tilikauden tulos		1 212 538,12		1 982 505,92
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		629 214,66		689 747,56
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 841 752,78		2 672 253,48

3.2 Tase

VASTAAVAA	2021	2020
A Pysyvät vastaavat	40 775 159,74	42 031 440,88
I Aineettomat hyödykkeet	564 160,95	105 039,10
1. Aineettomat oikeudet	0,00	524,87
2. Muut pitkävaikutteiset menot	564 160,95	104 514,23
II Aineelliset hyödykkeet	32 542 544,53	34 602 494,52
1. Maa- ja vesialueet	5 182 866,14	5 212 698,37
2. Rakennukset	15 269 543,99	16 587 955,00
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 901 173,92	10 660 732,13
4. Koneet ja kalusto	109 502,40	132 141,71
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	79 458,08	2 008 967,31
III Sijoitukset	7 668 454,26	7 323 907,26
1. Osakkeet ja osuudet	7 439 641,79	7 092 744,79
3. Muut lainasaamiset	191 512,47	191 512,47
4. Muut saamiset	37 300,00	39 650,00
B Toimeksiantojen varat	383 378,92	386 031,25
2. Lahjoitusrahastojen varat	383 378,92	386 031,25
C Vaihtuvat vastaavat	6 959 863,78	5 882 139,76
II Saamiset	1 046 157,97	954 235,11
Lyhytaikaiset saamiset	1 046 157,97	954 235,11
1. Myyntisaamiset	390 745,66	338 729,92
2. Lainasaamiset	30 000,00	30 000,00
3. Muut saamiset	203 653,35	246 251,54
4. Siirtosaamiset	421 758,96	339 253,65
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 913 705,81	4 927 904,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	48 118 402,44	48 299 611,89

VASTATTAVAA	2021	2020
A Oma pääoma	29 000 924,78	27 159 172,00
I Peruspääoma	15 061 194,75	15 061 194,75
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	12 097 977,25	9 425 723,77
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 841 752,78	2 672 253,48
B Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	2 360 967,07	2 990 181,73
1. Poistoero	2 360 967,07	2 990 181,73
D Toimeksiantojen pääomat	584 567,69	587 560,76
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	584 567,69	587 560,76
E Vieras pääoma	16 171 942,90	17 562 697,40
I Pitkäaikainen	11 576 095,50	12 333 061,33
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 703 344,60	8 583 343,28
3. Lainat julkisyhteisöiltä	29 400,42	46 964,39
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	3 843 350,48	3 702 753,66
II Lyhytaikainen	4 595 847,40	5 229 636,07
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	879 998,68	879 998,68
3. Lainat julkisyhteisöiltä	17 564,07	17 024,22
5. Saadut ennakot	396 838,53	102 479,05
6. Ostovelat	1 566 956,14	2 494 285,12
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	332 215,98	269 406,70
8. Siirtovelat	1 402 274,00	1 466 442,30
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>48 118 402,44</u>	<u>48 299 611,89</u>

3.3 Rahoituslaskelma

	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 819 543,07		4 628 837,10	
Tulorahoituksen korjaukset	-308 879,31	3 510 663,76	-148 988,84	4 479 848,26
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 452 580,50		-1 745 992,12	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 040,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	401 346,00	-1 044 194,50	318 896,40	-1 427 095,72
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 466 469,26		3 052 752,54
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	2 350,00	2 350,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-897 022,80		-896 811,19	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-897 022,80	0,00	-896 811,19
Oman pääoman muutokset				0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-340,74		40 301,30	
Varojen muutos	2 652,33		42 216,10	
Pääomien muutos	-2 993,07		-1 914,80	
Saamisten muutos	-91 922,86		285 997,23	
Korottomien velkojen muutos	-493 731,70	-585 995,30	1 298 417,15	1 624 715,68
Rahoituksen rahavirta		-1 480 668,10		727 904,49
Rahavarojen muutos		985 801,16		3 780 657,03
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	5 913 705,81		4 927 904,65	
Rahavarat 1.1.	4 927 904,65	985 801,16	1 147 247,62	3 780 657,03

3.4 Konsernituloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2021	2020
Toimintatuotot	29 740 318,50	26 573 441,29
Toimintakulut	-66 833 936,99	-63 293 248,12
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	36 182,65	53 244,80
TOIMINTAKATE	-37 057 435,85	-36 666 562,03
Verotulot	25 888 284,22	23 837 610,17
Valtionosuudet	17 689 146,78	18 961 128,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4 212,40	10 381,24
Muut rahoitustuotot	176 853,01	204 295,17
Korkokulut	-251 392,91	-254 126,83
Muut rahoituskulut	-153 127,96	-133 634,36
VUOSIKATE	6 296 539,69	5 959 092,02
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 916 479,84	-3 912 473,98
Omistuksen eliminointierot	0,00	7 903,12
Arvonalentumiset	-10 096,25	-4 278,89
TILIKAUDEN TULOS	2 369 963,61	2 050 242,27
Tilinpäätössiirrot	177,55	189,01
Tilikauden verot	-184 267,98	-148 850,27
Laskennalliset verot	-115 523,89	21 282,79
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-294 804,29	-197 539,15
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 775 545,00	1 725 324,66

*Vuoden 2020 konsernin tuloslaskelmaan on tarkennettu kuntayhtymien omistuksen eliminointia. Vertailuvuoden toimintakulut ovat kasvaneet 117,19 €.

3.5 Konsernitase

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	74 850,50	52 658,69
Muut pitkävaikutteiset menot	632 663,35	553 795,03
Ennakkomaksut ja keskener. hyödykkeet	88 368,87	66 221,60
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	795 882,72	672 675,32
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 746 518,05	5 774 258,63
Rakennukset	26 269 740,51	27 953 780,46
Kiinteät rakenteet ja laitteet	19 956 349,70	11 752 252,25
Koneet ja kalusto	2 042 180,26	2 180 820,43
Muut aineelliset hyödykkeet	12 200,82	5 068 346,86
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	1 211 431,96	3 570 511,37
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	55 238 421,31	56 299 970,01
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 579 928,81	1 553 584,12
Muut osakkeet ja osuudet	489 077,25	482 038,46
Muut lainasaamiset	112 806,95	114 998,65
Muut saamiset	26 835,42	29 185,42
Sijoitukset yhteensä	2 208 648,43	2 179 806,65
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	58 242 952,46	59 152 451,98
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	122 257,48	119 351,17
Lahjoitusrahastojen varat	383 792,28	386 457,83
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	506 049,77	505 808,99
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	305 525,29	287 509,51
Vaihto-omaisuus yhteensä	305 525,29	287 509,51
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Laskennalliset verosaamiset	1 675,62	3 256,49
Muut saamiset	3 538,61	3 551,78
Siirtosaamiset	17 517,46	28 907,77
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	22 731,69	35 716,05
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 708 239,99	2 478 597,30
Lainasaamiset	31 445,14	30 896,82
Laskennalliset verosaamiset	2 211,95	22 317,31
Muut saamiset	797 739,59	713 710,62
Siirtosaamiset	616 844,87	528 923,53
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4 156 481,53	3 774 445,58
Saamiset yhteensä	4 179 213,22	3 810 161,62
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0,00	476,84
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	5 075,97	2 348,36
Joukkovelkakirjalainasaamiset	26 412,66	39 336,10
Muut arvopaperit	5 425,30	0,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	36 913,94	42 161,30
Rahat ja pankkisaamiset	10 069 265,56	8 549 610,14
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	14 590 918,01	12 689 442,57
VASTAAVAA YHTEENSÄ	73 339 920,24	72 347 703,55

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	15 061 194,75	15 061 194,75
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	4 296,97	4 296,97
Arvonkorotusrahasto	6 860,00	6 860,00
Muut omat rahastot	20 013,13	20 190,68
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 250 347,38	13 525 022,72
Tilikauden yli-/alijäämä	1 775 545,00	1 725 324,66
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	32 118 257,24	30 342 889,78
VÄHEMMISTÖSUUDET	680 000,56	574 998,55
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	567 963,52	522 939,22
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	567 963,52	522 939,22
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	122 257,81	119 351,46
Lahjoitusrahastojen pääomat	631 980,53	637 156,95
Muut toimeksiantojen pääomat	4,57	11,62
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	754 242,91	756 520,03
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 890 151,04	20 333 845,37
Lainat julkisyhteisöiltä	381 884,96	726 923,32
Lainat muilta luotonantajilta	3 340 678,95	3 504 514,53
Muut velat	5 237 225,02	4 958 669,43
Laskennalliset verovelat	4 204,75	5 549,12
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	28 854 144,73	29 529 501,77
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 577 896,18	1 507 523,43
Lainat julkisyhteisöiltä	107 375,14	141 877,61
Lainat muilta luotonantajilta	224 231,31	202 130,14
Saadut ennakot	429 019,84	136 853,88
Ostovelat	3 017 909,22	3 857 721,29
Muut velat	726 720,40	642 464,10
Siirtovelat	3 910 941,05	3 856 247,65
Laskennalliset verovelat	371 218,15	276 036,12
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	10 365 311,29	10 620 854,21
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	39 219 456,02	40 150 355,98
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	73 339 920,24	72 347 703,55

*Vuoden 2020 konsernin taseeseen on tarkennettu kuntayhtymien omistuksen eliminointia. Oman pääoman erät ovat muuttuneet edelliseen vuoteen 117,19 €.

3.6 Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 296 539,69	5 959 092,02
Tilikauden verot	-184 267,98	-148 850,27
Tulorahoituksen korjauserät	-286 246,48	-229 048,72
Yhteensä	<u>5 826 025,23</u>	<u>5 581 193,04</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 480 672,91	-4 852 564,18
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 040,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	783 326,85	322 029,37
Yhteensä	<u>-2 690 306,06</u>	<u>-4 530 534,81</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 135 719,17	1 050 658,23
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	4 541,70	4 590,84
Yhteensä	<u>4 541,70</u>	<u>4 590,84</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 380 463,47	4 199 874,07
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 263 164,65	-1 856 221,22
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11 895,61	59 419,28
Yhteensä	<u>-894 596,79</u>	<u>2 403 072,13</u>
Oman pääoman muutokset	-189 802,27	-658,35
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-2 517,89	35 501,32
Vaihto-omaisuuden muutos	-18 015,78	-35 353,07
Saamisten muutos	-390 888,20	-591 860,50
Korottomien velkojen muutos	-130 031,88	1 439 288,91
Yhteensä	<u>-541 453,75</u>	<u>847 576,66</u>
Rahoituksen rahavirta	-1 621 311,10	3 254 581,29
Rahavarojen muutos	1 514 408,06	4 305 239,52
Rahavarat 31.12.	10 106 179,50	8 591 771,44
Rahavarat 1.1.	<u>8 591 771,44</u>	<u>4 286 531,92</u>
Rahavarojen muutos	<u>1 514 408,06</u>	<u>4 305 239,52</u>

*Vuoden 2020 konsernin rahoituslaskelmaan on tarkennettu kuntayhtymien omistuksen eliminointia. Muutos näkyy vuosikatteesta ja tulorahoituksen korjauserissä 117,19 €.

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Pälkäneen kunnan poistosuunnitelmaa muutettiin 8.2.2016 ja poistosuunnitelmaa on sovellettu vuoden 2015 tilinpäätöksestä lähtien. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuus

Saamiset ja rahoitusomaisuus on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

4.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että valtion kunnille maksamat koronasta johtuvat korvaukset maksettiin vuonna 2021 kunnille pääosin erikseen haettavina toteutuneisiin kustannuksiin perustuvina valtionavustuksina, kun taas edellisenä vuonna 2020 tuki maksettiin kunnille suoraan valtionosuuksina. Pälkäneellä vuoden 2021 korona-avustus vähensi Kangasalan sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteistoiminta-alueen laskutusta yhteensä 535 469 eurolla. Tämä summa ei siis näy kunnan omissa toimintatuotoissa, mutta sisältyy sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan lukuihin.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Osakkuusyhteisöistä yhdistelemättä on jätetty asunto-osakeyhtiöt. Kunnalla on sääntöihin perustuva

määräysvalta Pälkäneen Tauko osuuskunnassa. Osuuskunta on jätetty yhdistelemättä konserniin. Em. tahoja ei ole yhdistelty konserniin, koska niiden merkitys on riittävän vähäinen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernia koskeva taulukko on esitetty toimintakertomuksen kohdassa 1.8.1.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtävälueittain

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Hallintopalvelut	767 751,41	426 738,00	675 916,68	354 354,34
Talous- ja tukipalvelut	441 222,56	379 873,56	441 224,84	379 877,19
Maankäyttö ja kaavoitus	2 231,50	4 284,21	2 231,50	4 284,21
Elinvoimapaalvelut	76 888,65	119 017,60	77 788,65	122 017,60
Sosiaali- ja terveyspalvelut	22 951 085,61	20 400 936,61	106 134,00	63 587,73
Sivistyspalvelut	883 366,83	826 114,46	850 993,03	797 264,31
Tekniset palvelut	3 205 572,84	3 049 659,63	1 446 010,15	1 382 741,22
Rakennus- ja ympäristöjaosto	184 584,59	142 791,10	184 584,59	143 061,10
Vesilaitos	1 227 614,51	1 224 026,13	1 310 597,35	1 303 266,73
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>29 740 318,50</i>	<i>26 573 441,29</i>	<i>5 095 480,79</i>	<i>4 550 454,43</i>

* Vuoden 2020 kunnan toimintatuotot korjattu täsmäämään tuloslaskelmaan

7. Verotulojen erittely

	Kunta	
	2021	2020
Kunnan tulovero	21 484 636,31	20 374 097,30
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 028 082,32	1 347 162,64
Kiinteistövero	2 395 282,00	2 155 922,66
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>25 908 000,63</i>	<i>23 877 182,60</i>

8. Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	14 804 412,00	15 933 931,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>	4 431 454,00	4 324 092,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-902 283,00	-722 989,00
Verotulomenetyksen kompensatio	3 557 139,00	3 514 427,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>17 459 268,00</i>	<i>18 725 369,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	27 210 656,82	25 449 487,86
Muiden palvelujen ostot	3 335 035,89	3 769 598,07
<i>Kaupungin / Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>30 545 692,71</i>	<i>29 219 085,93</i>

Liitetieto 11 – Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	Tasapoisto 5-20 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto 2 – 5 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto 10 - 30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto 15 vuotta
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Tasapoisto 10 – 30 vuotta
Koneet ja kalusto	Tasapoisto 3 – 15 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset	Tasapoisto 10 – 30 vuotta hankekohtaisesti

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	516 297,89	536 545,67	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	46 611,92	1 071,15	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-1 352,06	-21 318,93	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	561 557,75	516 297,89	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	6 641,33	6 891,32	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	480,63	212,42	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-716,20	-462,40	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	6 405,77	6 641,34	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	353 057,27	114 816,96	353 057,27	114 816,96
Osakkeiden luovutusvoitot	0,00	49 071,73	0,00	49 071,73
Muut luovutusvoitot	1 230,51	6 009,92	0,00	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>354 287,78</i>	<i>169 898,61</i>	<i>353 057,27</i>	<i>163 888,69</i>
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	44 177,96	0,00	44 177,96	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	0,00	14 899,85	0,00	14 899,85
Muut luovutustappiot	2 888,15	770,06	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>47 066,11</i>	<i>15 669,91</i>	<i>44 177,96</i>	<i>14 899,85</i>

*Konsernin muut luovutustappiot kasvaneet vuonna 2020 117,19 euroa kuntayhtymien eliminointieron korjauksen johdosta.

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2021	2020
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	73 393,08	117 417,84
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	73 182,16	73 182,16
<i>Yhteensä</i>	<i>146 575,24</i>	<i>190 600,00</i>

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18. Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	544,39	544,35	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,04	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	544,39	544,39	0,00	0,00
<i>Arvonkorotukset yhteensä</i>	<i>544,39</i>	<i>544,39</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

* Korjattu tilinpäätöskirjassa 2020 ilmoitettu luku vertailutietoihin.

19. Pysyvien vastaavien erittelyt

Aineettomat hyödykkeet

Kunta

	Tietokoneohjel- mistot	Muut pitkävaikuttei- set menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	524,87	104 514,23	0,00	105 039,10
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	496 501,00	0,00	496 501,00
Tilikauden poisto	-524,87	-36 854,28	0,00	-37 379,15
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	564 160,95	0,00	564 160,95
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	564 160,95	0,00	564 160,95
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista				0,00

Aineelliset hyödykkeet

Kunta

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 212 698,37	16 587 955,00	10 660 732,13	132 141,71	2 008 967,31	34 602 494,52
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	58 432,02	977 068,58	0,00	70 182,90	1 105 683,50
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	-7 040,00	0,00	0,00	-7 040,00
Vähennykset tilikauden aikana	-29 832,23	-62 634,46	0,00	0,00	0,00	-92 466,69
Siirrot erien välillä	0,00	248 044,61	1 245 050,27	0,00	-1 989 595,88	-496 501,00
Tilikauden poisto	0,00	-1 562 253,18	-974 637,06	-22 639,31	0,00	-2 559 529,55
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	-10 096,25	-10 096,25
Aktivoidut korkomenot						0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 182 866,14	15 269 543,99	11 901 173,92	109 502,40	79 458,08	32 542 544,53
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 182 866,14	15 269 543,99	11 901 173,92	109 502,40	79 458,08	32 542 544,53
Olennaiset lisäpoistot						
Erittely olennaisista lisäpoistoista						

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	205 588,86	158 870,09	71 757,48	25 038,71
Muut maa- ja vesialueet	5 540 384,80	5 614 844,15	5 111 108,66	5 187 659,66
Arvonkorotukset	544,39	544,39	0,00	0,00
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>5 746 518,05</i>	<i>5 774 258,63</i>	<i>5 182 866,14</i>	<i>5 212 698,37</i>

Sijoitukset**Osakkeet ja osuudet**

Kunta	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteis- yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 481 118,33	1 308 831,08	3 071 841,29	230 954,09	7 092 744,79
Lisäykset	346 897,00	0,00	0,00	0,00	346 897,00
Hankintameno 31.12.	2 828 015,33	1 308 831,08	3 071 841,29	230 954,09	7 439 641,79
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset				0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 828 015,33	1 308 831,08	3 071 841,29	230 954,09	7 439 641,79

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset**Kaupunki**

	Saamiset konserniyhtei- söt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	119 348,28	111 814,19	231 162,47
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-2 350,00	-2 350,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	119 348,28	109 464,19	228 812,47
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset			0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	119 348,28	109 464,19	228 812,47

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20.-22. Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kunnan		Konsernin		Kuntakonsernin	
		omistus-osuus %	omistus-osuus %	osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)	
Tytäryhteisöt							
Pälkäneen Asuntotuotanto Oy	0288890-4	100,0	100	828 037,38	1 226 212,87	0,00	
Pälkäneen Aluelämpö Oy	0422432-7	100,0	100	1 107 608,30	1 240 216,93	120 031,46	
Pälkäneen Valokuitu Oy	2708806-5	100,0	100	228 124,39	7 150 787,45	-420 399,76	
KKOy Luopioisten Pienteollisuustalo	0677345-0	78,0	78	105 553,70	0	191,17	
Kuntayhtymät							
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ky, konserni	0826597-8	2,0	1,933853	4 268 703,64	13 279 261,21	627 887,98	
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä, konserni	0206289-7	1,6	1,602107	152 114,79	43 032,21	-15 041,61	
Koulutuskuntayhtymä Tavastia, konserni	0205303-4	0,2	0,229545	64 655,01	17 254,98	2 569,32	
Pirkanmaan liitto	0828308-4	1,3	1,274032	21 824,05	52 862,08	-337,79	
Osakkuusyhteisöt							
Luopioisten Vesihuolto Oy	1530909-4	42,5	42,5	24 738,68	2 260,31	6 359,63	
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt							
As Oy Rantakukkiä	0607759-4	26,5	26,5	76 491,16	2 703,70	1 430,66	
As Oy Luopioisten Retkitie	0641734-1	17,2	17,2	54 409,84	41,24	-350,11	
As Oy Aitoonrivi *	0641733-3	26,6	26,6	66 079,61	0,00	53,33	
As Oy Kyläkantola	0736723-5	37,1	37,1	112 124,72	9 386,10	2 350,49	
As Oy Tiilivakki	0795223-1	40,2	40,2	145 406,61	150 955,45	-7 351,24	
As Oy Luopioisten Kokinrivi *	0862559-0	20,1	20,1	96 140,77	58,04	-2 242,82	

*Taulukossa esitetty vuoden 2020 luvut vuoden 2021 tilinpäätöksen vielä puuttuessa.

23. Saamisten erittely

	Kunta			
	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	868,28	0,00	1 340,80
Siirtosaamiset	0,00	4 993,15	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>5 861,43</i>	<i>0,00</i>	<i>1 340,80</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	162,40	0,00	115,50
Siirtosaamiset	0,00	284 089,06	0,00	197 538,59
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>284 251,46</i>	<i>0,00</i>	<i>197 654,09</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>290 112,89</i>	<i>0,00</i>	<i>198 994,89</i>

*Korjattu vuoden 2020 vertailutiedot

24. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Siirtyvät korot	72 278,48	71 766,92	73 182,16	73 182,16
Jaksotetut henkilöstökulut	55,69	224,56	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	81 674,08	79 018,79	40 000,00	40 000,00
Muut tuet ja avustukset	27 801,35	36 244,83	23 469,99	27 930,75
Hankeavustussaamiset	67 848,72	36 106,77	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset	177 875,73	140 750,94	69 206,76	73 784,31
Konsernin sisäiset muut siirtosaamiset	206 828,27	121 951,56	215 900,05	124 356,43
<i>Yhteensä</i>	<i>634 362,33</i>	<i>557 831,30</i>	<i>421 758,96</i>	<i>339 253,65</i>

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	15 061 194,75	15 061 194,75	15 061 194,75	15 061 194,75
Peruspääoma 31.12.	15 061 194,75	15 061 194,75	15 061 194,75	15 061 194,75
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	4 296,97	4 296,97	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	4 296,97	4 296,97	0,00	0,00
Arvonkorotusrahassto 1.1.	6 860,00	6 860,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahassto 31.12.	6 860,00	6 860,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Rahastopääomat 1.1.	4 623,60	4 812,61	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	8,33	94,12	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-185,87	-283,14	0,00	0,00
Rahastopääoma 31.12.	4 446,05	4 623,60	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	15 567,08	15 567,08	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	15 567,08	15 567,08	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	20 013,13	20 190,68	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	15 250 347,38	13 525 022,73	12 097 977,25	9 425 723,77
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	15 250 347,38	13 525 022,73	12 097 977,25	9 425 723,77
Tilikauden yli-/alijäämä	1 775 545,00	1 725 324,66	1 841 752,78	2 672 253,48
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>32 118 257,24</i>	<i>30 342 889,78</i>	<i>29 000 924,78</i>	<i>27 159 172,00</i>

27. Pitkäaikaiset velat

	Kunta	
	2021	2020
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 233 349,88	5 063 348,56
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>4 233 349,88</i>	<i>5 063 348,56</i>

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksu	561 557,75	516 297,89	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	6 405,77	6 641,33	0,00	0,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>567 963,52</i>	<i>522 939,22</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

30. Vieras pääoma

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	1 096,71	0,00	40 605,03
Siirtovelat	0,00	56 566,62	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>12 243,00</i>	<i>57 663,33</i>	<i>12 243,00</i>	<i>40 605,03</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	877 542,31	0,00	1 147 430,27
Siirtovelat	0,00	6 353,65	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>883 895,96</i>	<i>0,00</i>	<i>1 147 430,27</i>

31. Sekkitililimiitti

	Kunta	
	2021	2020
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	1 000 000,00	1 000 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	1 000 000,00	1 000 000,00

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut	5 201 347,22	4 902 651,38	3 843 350,48	3 702 753,66
Muut velat	35 877,80	56 018,05	0,00	0,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>5 237 225,02</i>	<i>4 958 669,43</i>	<i>3 843 350,48</i>	<i>3 702 753,66</i>

*Korjattu vuoden 2020 konsernin vertailuluku

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Siirtyvät korot	71 757,67	123 680,91	22 861,21	24 651,29
Jaksotetut henkilöstökulut	646 918,20	1 740 369,28	160 350,13	39 380,09
Lomapalkkajaksotukset	2 464 524,42	1 115 642,15	1 043 890,28	1 095 061,97
Tuloennakot	10 140,42	9 790,36	0,00	0,00
Muut tuet, avustukset ja korvaukset	182 490,37	184 924,44	0,00	0,00
Muut siirtovelat	528 879,19	559 092,05	112 252,11	298 583,49
Muut siirtovelat, konsernin keskinäiset	6 230,78	0,00	62 920,27	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>3 910 941,05</i>	<i>3 856 247,65</i>	<i>1 402 274,00</i>	<i>1 457 676,84</i>

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	449 267,53	441 272,35	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	8 925,62	10 413,18	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 075 747,84	901 701,07	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>1 075 747,84</i>	<i>901 701,07</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35.-37. Vakuudet ja takaukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	29 007,79	29 007,79	0,00	0,00
Yrityskiinnitykset	309 416,48	309 416,48	0,00	0,00
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	481,53	481,53	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>338 905,80</i>	<i>338 905,80</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

38. Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Toimitilojen vuokravastuut	39 125,68	47 948,35	0,00	0,00
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	6 177,45	9 750,54	0,00	0,00
Maa-aluiden vuokravastuut	21,47	21,47	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	7 534 332,76	7 426 748,03	39 925,00	45 969,84
Vuokravastuut yhteensä	7 579 657,35	7 484 468,40	39 925,00	45 969,84
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	578 304,32	535 384,50	39 925,00	45 969,84
Leasingvastuut yhteensä	355 546,55	434 836,03	130 760,30	199 769,80
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	145 419,81	154 431,27	82 923,26	89 863,22
<i>Yhteensä</i>	<i>7 935 203,90</i>	<i>7 919 304,43</i>	<i>170 685,30</i>	<i>245 739,64</i>

39.-40. Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			8 072 607,83	8 072 607,83
Jäljellä oleva pääoma			6 901 579,20	7 069 463,72
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 610 000,00	2 610 352,03	2 610 000,00	2 610 000,00
Jäljellä oleva pääoma	1 107 154,93	1 271 427,17	1 107 154,93	1 271 400,00

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastausta

	Kunta	
	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastausta 31.12.	45 355 457,00	42 925 431,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	29 710,00	26 746,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	2 801 200,00	2 237 600,00	2 801 200,00	2 237 600,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	64 000,00	0,00	64 000,00
Huoltosopimusvastuu	257,79	0,00	0,00	0,00
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>2 801 457,79</i>	<i>2 237 600,00</i>	<i>2 801 200,00</i>	<i>2 237 600,00</i>
Arvonlisäveron palautusvastuu	67 138,38	70 276,95	0,00	0,00

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kunta	
	2021	2020
Hallintopalvelut (sis. kuntajohtaminen)	19	20
Talous- ja tukipalvelut	39	37
Elinvoimapalvelut	3	5
Sivistyspalvelut	168	172
Tekniset palvelut	14	16
<i>Yhteensä</i>	<i>243</i>	<i>250</i>

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2021	2020
Pälkäneen Kokoomus	1 707,13	1 455,02
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	1 394,11	1 626,39
Suomen Keskusta	1 540,14	983,26
Pälkäneen Vihreät	901,35	553,13
Aitoon Kokoomus	360,30	540,00
Luopioisten Kokoomus	203,63	501,76
Pälkäneen Perussuomalaiset	137,50	0,00
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>6 244,16</i>	<i>5 659,56</i>

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2021	2020
KPMG Oy		
Tilintarkastus	19 335,00	7 936,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>19 335,00</i>	<i>7 936,00</i>

Liitetieto 46 – Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Pälkäneen kunnan ja Pälkäneen Valokuitu Oy:n väliset liiketoimet:

- Pälkäneen kunta on tilikaudella antanut Pälkäneen Valokuitu Oy:lle sijoitetun vapaan oman pääoman ehtoista tukea 346 897 euroa vahvistamaan yhtiön omaa pääomaa.
- Pälkäneen kunta on myöntänyt Pälkäneen Valokuitu Oy:lle omavelkaisia takauksia yhteensä 6 100 000 euron edestä. Lisäksi Pälkäneen kunta on tukenut Pälkäneen Valokuitu Oy:tä yhteensä noin 2,2 miljoonalla eurolla (sisältäen SVOP-sijoitukset sekä suorat tuet). Lainojen takauksista peritään takausprovisiota Euroopan komission ja De minimis-tuista annetun ohjeistuksen mukaisesti.

Pälkäneen kunnan ja muiden intressitahojen väliset liiketoimet:

- Kunnan keskeisissä luottamushenkilöissä on yritystoiminnassa mukana olevia henkilöitä. Kaikki mahdolliset hankinnat tehdään tavanomaisilla ehdoilla ja hankintalakia ja kunnan hankintaohjeita noudatetaan.

5 PÄLKÄNEEN VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

5.1 Toimintakertomus

Pälkäneen vesihuoltolaitos on kirjanpidollinen taseyksikkö, joka on eriytetty kunnan kirjanpidossa. Taseyksikkö noudattaa tasejatkuvuutta ja se pidetään talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä. Vesihuoltolaitos kattaa toimintansa kulut ja investoinnit toiminnasta saatavilla tuloilla ja liittymismaksuilla.

Vesihuoltolaitos on palveluntuottaja, joka huolehtii vedenotosta, talousveden jakelusta sekä jätevesien viemäroinnistä ja puhdistuksesta. Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on turvata kuntalaisille hyvä ja laadukas juomavesi sekä varmistaa ympäristön puhtaus laadukkaalla puhdistamotoiminnalla.

Toimintaa ja seurataan jatkuvan omavalvonnan lisäksi ulkopuolisen viranomaisen valvonnalla. Talousveden tulee täyttää vuoden jokaisena hetkenä terveydensuojelulain ja talousvesiasetuksen mukainen laatu. Jätevesien käsittely tulee toteuttaa ympäristön- ja vesiensuojelulakien mukaisesti (kaikkiaan toimintaa ohjaavia lakeja ja asetuksia on 14, joiden lisäksi useita säädöksiä).

Etäluettavien vesimittareiden asennukset aloitettiin. Vaihtotyö kilpailutettiin, mutta hankinta keskeytettiin tarjouksen korkeiden hintojen vuoksi. Mittarin vaihdot aloitettiin ja vaihtotyötä tehtiin tarpeen mukaan.

Pälkäneen vesihuoltolaitoksen seurantamittauksissa asetusten ja lainsäädännön edellyttämät tavoitteet toteutuivat 100% vaatimusten mukaisina.

Talous

Talouden osalta vesihuoltolaitoksen myyntituotot olivat 1 365 897 euroa (alv 0 %), josta puhdasvesi 617 605 € ja jätevesi 748 292 €.

Vuoden aikana talousarvion varauksia jouduttiin korjaamaan yhteensä 310 000 eurolla. Myyntituottoja alennettiin 150 000 eurolla ja palvelujen ostoja lisättiin 160 000 eurolla. Muutoksen jälkeen talousarvio vastasi liki edellisten vuosien tasoa.

5.1.1 Hallinto ja organisaatio

Pälkäneen vesihuoltolaitos on kunnan omistama vesihuoltolaitos ja kuuluu osaksi Pälkäneen kuntaa. Vesihuoltolaitoksen asiat päätetään Pälkäneen kunnan teknisessä lautakunnassa ja vesihuoltolaitos on osa teknisen toimen yksikköä.

Henkilöstö

Vesihuoltolaitoksella on vesihuollon työnjohtaja ja kaksi vesihuoltolaitoksen hoitajaa. Vesihuoltolaitoksen johtajana toimii tekninen johtaja.

Vesihuoltolaitoksen toiminta edellyttää ympärivuorokautista päivystystä. Oman henkilökunnan lisäksi päivystyspalvelua hankitaan ostopalveluna.

5.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

Toteutetut hankkeet

- Tommolan jätevedenpuhdistamon 2020 aloitetut työt saatettiin loppuun.
- Vimmun haara liitettiin Aitoon-Pälkäneen siirtoviemäriin.
- Muikkutien saneeraus saatettiin loppuun.
- Luopioisten vedenottamon saneeraus toteutettiin.
- Kankaanmaan runkolinjan siirto (160 m) toteutettiin.
- Rautajärven ja Luopioisten puhdistamon logiikat uusittiin.
- Niitty-Seppälän, Kukkolan ja Tehtaantien pumppaamoihin asennettiin taajuusmuuttajat.
- Luopioistentien ja Sappeentien risteyksessä sijaitseva paineenkorotuspumppaamo saneerattiin.
- Tommolan jätevedenpuhdistamon ylijäämälietteen pumppuihin asetettiin taajuusmuuttajat.

Edellä mainittujen lisäksi odottamattomia korjaustöitä olivat yhteensä viiden vesijohtoverkon vuotojen korjaustyöt sekä Hermannintien jätevesikaivon ja putkiston korjaustyöt.

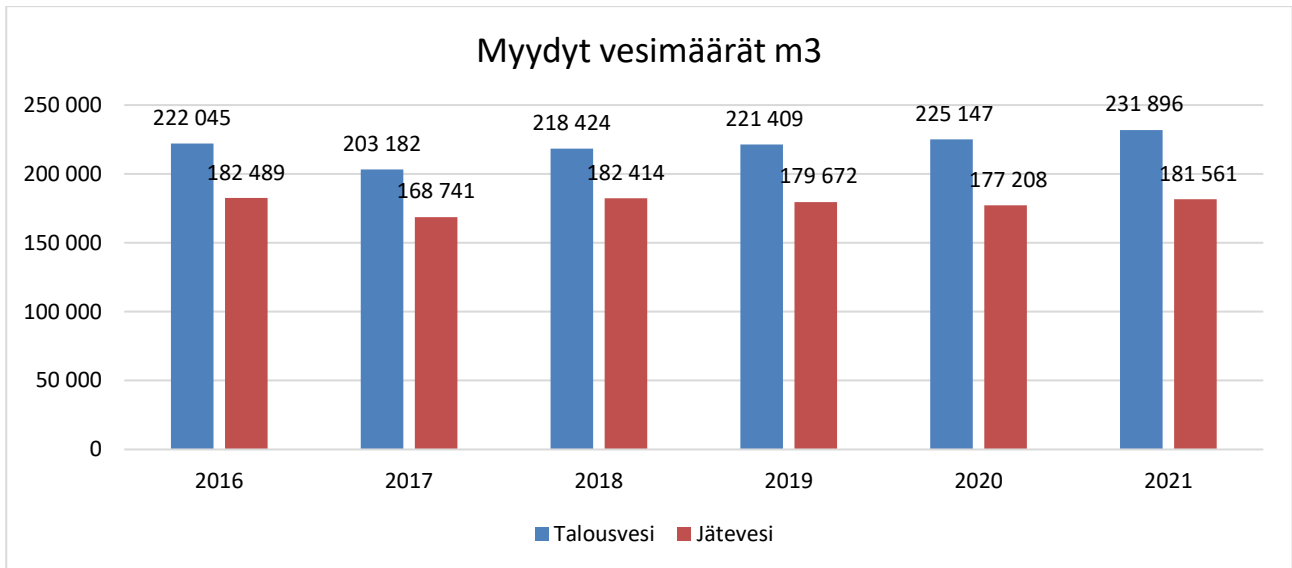
Toiminnalliset luvut

	2021	2020	2019
Liikevaihto (euroa)	1 365 897	1 338 208	1 376 003
Toimintakulut (euroa)	815 727	779 026	752 141
Verkostoon liitetyt kiinteistöt (kpl)	1 888	1 851	1 828
Laskutus (m³)			
- Vesi	231 896	225 147	221 409
- Jätevesi	181 561	177 208	179 672

Toiminnan tunnuslukutaulukko

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vesilaitos							
Laskutettu talousvesimäärä m3	212 561	222 045	203 182	218 424	221 409	225 147	231 896
Talousveden käyttömaksu €/m3 (alv0%)	1,39	1,39	1,7	2,01	2,01	2,01	2,01
Viemärlaitos							
Laskutettu jätevesimäärä m3	177 095	182 489	168 741	182 414	179 672	177 208	181 561
Jäteveden käyttömaksu €/m3 (alv 0%)	2,26	2,26	2,61	2,96	2,96	2,96	2,96

Mydyt vesimäärät

Myydyt vesimäärät m³

5.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Verkosto

Vuoden 2022 talousarviossa sekä vuoden 2023 taloussuunnitelmassa on investointihankkeita yhteensä 2 miljoonan euron edestä vesihuoltolaitoksen osalta. Ennen investointipäätösten toimeenpanoa päivitetään kunnan vesihuoltosuunnitelma, jossa huomioidaan pitkällä aikavälillä kehittämisalueet sekä kustannusten vaikutus vesihuollon pitkän aikavälin toimintaan ja vesimaksuihin.

Laitokset

Vedenottamot ja kaivot ovat Pälkäneellä hyvässä kunnossa Luopioisten vedenottamon uusinnan myötä. Puhdistamot toimivat ympäristölupavaatimusten mukaisesti. Tulevaisuuden saneeraustarpeet tulevat olemaan puhdistamoiden sähköissä ja automaatioissa.

5.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesilaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Merkittävin toimintariski liittyy talousveden puhtauteen ja sitä kautta ihmisten terveyteen ja elintarviketeollisuuden toimintaan. Verkoston ikääntyminen tulee olemaan yksi verkoston merkittävimmistä riskeistä talousveden puhtauteen, seuraavaksi merkittävin riski tulee olemaan pohjaveden saastuminen. Pälkäneen pohjavesialueilla on merkittävästi maanottoa ja maanotosta on tullut suuri riski alueen pohjavesille.

Lisäksi Pälkäneen pohjavesille merkittävä riski on VT12-tie ja tiealueella käytettävä tiesuola. Lisäksi VT12 alueella kulkeva liikenne ja varsinkin vaarallista kemikaalia sisältävä kuljetus on aina riski pohjavedelle ja pohjaveden laadulle.

Jäteveden joutuminen pohjaveteen tai jätevedenpumpkauksen tai puhdistamon toimintahäiriö saattaa aiheuttaa myös merkittävän riskin. Jätevedenpumpkauksen tai puhdistamon toimintahäiriö saattaa aiheuttaa vesistöjen saastumisen ja sitä kautta suuren ihmismassan sairastumisen esimerkiksi uimavedestä.

Jäteveden joutuminen pohjaveteen on epätodennäköistä ja vaatisi pitkään jatkuneen ongelman verkostossa tai pumpaamossa, mutta pohjaveteen joutuessaan aiheuttaisivat merkittävät ongelmat ihmisten terveydelle ja talousvettä toimittavalle laitokselle. Kaikissa toteutuvissa onnettomuuksissa ovat mukana myös taloudelliset tappiot.

5.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä

Selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä on kunnan varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Ympäristötekijät

Jätevedenpuhdistuksessa ja vedenhankinnassa toimitaan ympäristöluvan ehtojen puitteissa. Talousveden laatua tutkitaan Pälkäneen kunnan vesihuoltolaitoksen talousveden valvontatutkimuksen mukaisesti, joka päivitettiin vuoden 2020 keväällä. Jätevedenpuhdistamoiden toimintaa valvontaan ympäristölupien mukaisesti. Juomavedelle annetut määräykset saavutettiin vuoden jokaisena ajankohtana ja jätevedenpuhdistamoiden toiminta oli ympäristöluvan mukaista. Pumpaamoiden toimintaa valvontaan kaukovalvonnalla ja pumpaamot kierretään viikoittain.

5.1.6 Esitys tilikauden 2021 tuloksen käsittelystä

Tilikauden tuloksen -68 922,30 euroa käsittelystä esitetään seuraavaa:

- Tuloutetaan aikaisemmin tehtyjä poistoeroja 9 273,96 euroa
- Tilikauden alijäämä -59 648,34 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli- / alijäämätilille.

5.2 Talousarvion toteutuminen

5.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

TOIMIELIN:	Tekninen lautakunta
TOIMIALA:	Vesihuoltolaitos
TILIVELVOLLINEN:	Tekninen johtaja

Vesihuoltolaitos on taseyksikkö, jonka kustannuksia seurataan erillisenä yksikkönä.

Vesihuoltolaitoksen tehtävä on taata kuntalaisille hyvä talousveden laatu ja toimiva luvanmukainen jätevedenpuhdistus

Tavoitteet

Tavoite 1	Vesihuoltolaitokseen liittyminen ja vesimittarit	
	Mittari Hakemusten vastaanotto ja käsittely Lisähaarojen rakentaminen Vesimittareiden uusiminen	Tavoitetaso Nopea käsittely ja asiakaspalvelu Teknisen lautakunnan päätösten täytäntöönpano. Nykyaikaiset etäluettavat mittarit
Toteutuminen	Hakemusten käsittely on tapahtunut nopeasti ja asiakaspalvelua on annettu sitä tarvitseville. Lisähaarojen rakentaminen toteutettu lautakunnan päätösten mukaisesti. Vesimittareiden uusiminen toteutunut osittain. Vaihtotyön kilpailutusta ei tilattu korkean tarjouksen vuoksi. Yksittäisiä mittareita on vaihdettu aina tarpeen mukaisesti.	

Tavoite 2	Talousveden laatu	
	Mittari Talousveden tarkkailutulosten toteutuminen	Tavoitetaso Talousveden laatuvaatimusten täyttyminen vuoden jokaisena ajankohtana
Toteutuminen	Toteutunut.	

Tavoite 3	Puhdistamojen ympäristölupien vaatimusten täyttyminen	
	Mittari Puhdistamoiden tarkkailutulokset.	Tavoitetaso Ympäristöluvan lupamääräykset
Toteutuminen	Toteutunut. Tarkkailutulokset ovat olleet lupamääräysten mukaiset.	

Tavoite 4	Pumpatun talousveden määrän pienentäminen ja saapuvan hulevesimäärän vähentäminen puhdistamolle.	
	Mittari Saneeraussuunnitelmat	Tavoitetaso Saneeraussuunnitelman ja verkoston tilan selvittämisen teko aloitettu.
Toteutuminen	Saneeraustöitä on toteutettu tarpeen edellyttämässä laajuudessa. Erillistä suunnitelmaa ei ole laadittu.	

Vesihuoltolaitos	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama	Poikkeama -%
Toimintatulot	1 347 241	1 491 016	-150 000	1 341 016	1 366 449	25 432	1,90%
Liikevaihto	1 338 208	1 490 854	-150 000	1 340 854	1 365 897	25 042	1,87%
Muut tulot	9 033	162		162	552	390	240,74%
<i>josta sisäiset</i>	<i>43 974</i>	<i>81 380</i>		<i>81 380</i>	<i>55 851</i>	<i>-25 529</i>	<i>-31,37%</i>
Toimintamenot	-779 026	-656 930	-160 000	-816 930	-815 727	1 203	-0,15%
Materiaalit ja palvelut	-577 673	-457 723	-160 000	-617 723	-632 022	-14 299	2,31%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-213 108	-191 260		-191 260	-195 066	-3 806	1,99%
Palvelujen ostot	-364 565	-266 463	-160 000	-426 463	-436 956	-10 493	2,46%
Henkilöstön menot	-187 219	-195 712		-195 712	-169 061	26 651	-13,62%
Muut menot	-14 134	-3 495		-3 495	-14 644	-11 149	318,97%
<i>josta sisäiset</i>	<i>-27 282</i>	<i>-8 551</i>		<i>-8 551</i>	<i>-19 286</i>	<i>-10 735</i>	<i>125,53%</i>
Toimintakate	568 215	834 087	-310 000	524 087	550 722	26 635	5,08%
Rahoitustulot- ja menot	-85 767	-111 600	0	-111 600	-42 581	69 019	-61,84%
Muut rahoitustulot	-110	2 400		2 400	21 737	19 337	805,73%
Korkomenot sisäiset	-55 704	-65 000		-65 000	-49 492	15 508	-23,86%
Korvaus peruspääomasta	-12 038	-15 000		-15 000	-8 025	6 975	-46,50%
Muut rahoitusmenot	-17 916	-34 000		-34 000	-6 802	27 198	-80,00%
Poistot ja arvonalentumiset	-571 943	-561 926	0	-561 926	-577 063	-15 137	2,69%
Suunnitelman mukaiset poistot	-571 943	-561 926		-561 926	-566 967	-5 040	0,90%
Arvonalentumiset					-10 096	-10 096	
Tilikauden tulos	-89 495	160 560	-310 000	-149 440	-68 922	80 517	-53,88%
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	9 274	9 274		9 274	9 274	0	0,00%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-80 221	169 834	-310 000	-140 166	-59 648	80 517	-57,44%
Tehtävän kokonaiskustannukset	-80 221	169 834	-310 000	-140 166	-59 648	80 517	-57,44%

5.3 Tilinpäätöslaskelmat

5.3.1 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	TP 2021		TP 2020	
Liikevaihto		1 365 896,81		1 338 208,28
Liiketoiminnan muut tuotot		551,94		9 032,84
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-195 066,18		-213 108,46	
Palvelujen ostot	-436 956,30	-632 022,48	-364 564,74	-577 673,20
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-138 592,00		-153 526,67	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-24 622,72		-27 912,24	
Muut henkilösivukulut	-5 846,26	-169 060,98	-5 779,95	-187 218,86
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-566 966,55		-571 942,71	
Arvonalentumiset	-10 096,25	-577 062,80		-571 942,71
Liiketoiminnan muut kulut		-14 643,78		-14 133,81
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-26 341,29		-3 727,46
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	21 737,42		-109,97	
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut	-49 491,98		-55 704,17	
Muille maksetut korkokulut	-6 667,60		-17 915,57	
Korvaus peruspääomasta	-8 025,20		-12 037,78	
Muut rahoituskulut	-133,65	-42 581,01		-85 767,49
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia		-68 922,30		-89 494,95
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-68 922,30		-89 494,95
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		9 273,96		9 273,96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-59 648,34		-80 220,99

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-0,11	-0,07
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-0,52	-0,77
Voitto, %	-5,05	-6,69

5.3.2 Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	2021	2020
A PYSYVÄT VASTAAVAT	10 124 395,31	10 156 217,82
I Aineettomat hyödykkeet	0,00	524,87
1. Aineettomat oikeudet	0,00	524,87
II Aineelliset hyödykkeet	10 118 795,31	10 150 092,95
1. Maa- ja vesialueet	183 080,17	183 080,17
2. Rakennukset	3 309 480,00	3 329 552,83
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 581 787,02	5 776 773,69
4. Koneet ja kalusto	12 830,84	14 765,96
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	31 617,28	845 920,30
III Sijoitukset	5 600,00	5 600,00
4. Muut saamiset	5 600,00	5 600,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	138 968,59	127 652,78
II Saamiset	138 968,59	127 652,78
Lyhytaikaiset saamiset	138 968,59	127 652,78
1. Myyntisaamiset	98 373,54	90 162,80
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	0,00
4. Muut saamiset	40 526,87	37 489,98
5. Siirtosaamiset	68,18	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>10 263 363,90</u>	<u>10 283 870,60</u>

VASTATTAVAA	2021	2020
A OMA PÄÄOMA	-1 380 981,96	-1 321 333,62
I Peruspääoma	1 605 037,46	1 605 037,46
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-2 926 371,08	-2 846 150,09
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-59 648,34	-80 220,99
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	45 357,97	54 631,93
1. Poistoero	45 357,97	54 631,93
E VIERAS PÄÄOMA	11 598 987,89	11 550 572,29
I Pitkäaikainen	5 609 376,48	5 782 111,66
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 736 678,00	2 050 010,00
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	29 348,00	29 348,00
9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	3 843 350,48	3 702 753,66
II Lyhytaikainen	5 989 611,41	5 768 460,63
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	419 998,00	313 332,00
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	3 130 012,75	3 847 924,54
6. Saadut ennakot	1 431,78	2 611,84
7. Ostovelat	62 891,65	110 239,85
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	2 247 052,16	1 432 835,63
9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	83 268,55	33 768,63
10. Siirtovelat	44 956,52	27 748,14
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 263 363,90	10 283 870,60

TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	-13,02	-12,32
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	848,74	857,16
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-2 986	-2 926
Lainakanta 31.12., 1 000 €	5 287	6 211

5.3.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Liikeliijäämä (-allijäämä)	-26 341,29		-3 727,46	
Poistot ja arvonalentumiset	577 062,80		571 942,71	
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-42 581,01		-85 767,49	
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	508 140,50	0,00	482 447,76
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-545 240,29	-545 240,29	-430 976,34	-430 976,34
Toiminnan ja investointien rahavirta		-37 099,79		51 471,42
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-206 666,00		-313 332,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-717 911,79		-431 047,60	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	-924 577,79	0,00	-744 379,60
Oman pääoman muutokset				0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	0,00		0,00	
Saamisten muutos	-11 315,81		10 091,48	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	814 216,53		514 944,83	
Korottomien velkojen muutos	158 776,86	961 677,58	167 871,87	692 908,18
Rahoituksen rahavirta		37 099,79		-51 471,42
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Investointien tulorahoitus, %	93,20	111,94
Laskennallinen lainanhoitokate	0,75	0,58
Lainanhoitokate	3,00	1,71
Kassan riittävyys, pv	0,00	0,00
Quick ratio	0,02	0,02
Current ratio	0,02	0,02

5.4 Vesihuoltolaitoksen liitetiedot

5.4.1 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu kunnan tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Laatimisperiaatteet on kuvattu tilinpäätöksen kohdassa 4.1.1 kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.

5.4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 8. Toimintatuotot

	2021	2020
Vesilaitoksen myyntituotot	617 604,94	603 036,10
Viemärlaitoksen myyntituotot	748 291,87	735 172,18
<i>Liikevaihto yhteensä</i>	<i>1 365 896,81</i>	<i>1 338 208,28</i>
Vesilaitoksen muut tuotot	551,94	7 777,63
Viemärlaitoksen muut tuotot	0,00	1 255,21
<i>Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä</i>	<i>551,94</i>	<i>9 032,84</i>

Liitetieto 12 - Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Rakennukset	10-30 vuotta, tasapoisto	3,3 - 10,0 %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-30 vuotta, tasapoisto	3,3 - 10,0 %
Koneet ja kalusto	5 - 20 vuotta, tasapoisto	5,0 - 20,0 %
Laitteiden ohjelmistot	2 - 3 vuotta, tasapoisto	33,3 - 50 %

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu pääsääntöisesti vuosikuluksi.

5.4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Maa- ja vesialueet erittely

	2021	2020
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	50 620,39	50 620,39
Muut maa- ja vesialueet	132 459,78	132 459,78
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>183 080,17</i>	<i>183 080,17</i>

19. Pysyvien vastaavien erittelyt

Aineettomat hyödykkeet

Pätkäneen vesi

	Aineettomat oikeudet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	524,87	0,00	524,87
Tilikauden poisto	-524,87	0,00	-524,87
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00
Olennaiset lisäpoistot Erittely olennaisista lisäpoistoista			

Aineelliset hyödykkeet

Pätkäneen vesi

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	183 080,17	3 329 552,83	5 776 773,69	14 765,96	0,00	845 920,30	10 150 092,95
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	-28 524,42	551 422,61	0,00	0,00	22 342,10	545 240,29
Siirrot erien välillä	0,00	248 044,61	578 504,26	0,00	0,00	-826 548,87	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-239 593,02	-324 913,54	-1 935,12	0,00	0,00	-566 441,68
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-10 096,25	-10 096,25
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	183 080,17	3 309 480,00	6 581 787,02	12 830,84	0,00	31 617,28	10 118 795,31
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	183 080,17	3 309 480,00	6 581 787,02	12 830,84	0,00	31 617,28	10 118 795,31
Olennaiset lisäpoistot Erittely olennaisista lisäpoistoista							

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

	Jvk-lainasaamiset	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	5 600,00	5 600,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	5 600,00	5 600,00
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset			0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	5 600,00	5 600,00

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Muut siirtosaamiset	68,18	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>68,18</i>	<i>0,00</i>

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

28. Oman pääoman erittely

	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	1 605 037,46	1 605 037,46
Peruspääoma 31.12.	1 605 037,46	1 605 037,46
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-2 926 371,08	-2 846 150,09
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-2 926 371,08	-2 846 150,09
Tilikauden yli-/alijäämä	-59 648,34	-80 220,99
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>-1 380 981,96</i>	<i>-1 321 333,62</i>

30. Pitkäaikaiset velat

	2021	2020
Velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	533 350,00	796 682,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>533 350,00</i>	<i>796 682,00</i>

36. Muiden velkojen erittely

	2021	2020
Muut velat		
Liittymismaksut	3 843 350,48	3 702 753,66
Muut velat	0,00	0,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>3 843 350,48</i>	<i>3 702 753,66</i>

37. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

2021	2020
------	------

Lomapalkkavelan ja henkilöstökulujen jaksotukset	19 126,46	23 090,27
Muut palkkojen ja henkilöstökulujen jaksotukset	24 256,79	3 015,63
Korkojaksotukset	1 573,27	1 642,24
<i>Yhteensä</i>	<i>44 956,52</i>	<i>27 748,14</i>

5.4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni	
	2021	2020
Sopimusvastuut		
Vahvistetut kaavoista vesilaitokselle aiheutuvat velvoitteet	1 106 600,00	1 106 600,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	0,00
Maankäyttö Sopimuksista vesilaitokselle aiheutuvat velvoitteet	627 600,00	683 600,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0,00	56 000,00

5.4.5 Henkilöstöä ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2021	2020
Kokoaikaiset	3	3
<i>Yhteensä</i>	<i>3</i>	<i>3</i>

6 PÄLKÄNEEN KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Pälkäneellä 29. maaliskuuta 2022
PÄLKÄNEEN KUNNANHALLITUS

Rainer Zeitlin

Erkki Hyöki

Maria Aho

Jani Luukkonen

Reetta Mathier

Elina Mäkinen

Kirsi Saarinen

Pertti Salminen

Tommi Vuorinen

Pauliina Pikka

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Tampereella päivä kuuta 2022

KPMG Oy Ab

Mari Säynätjoki
JHT, KHT

7 LUETTELOT JA SELVITYKSET

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
"Sähköisessä järjestelmässä, paperitulosteet"

TOSITELAJIT

Kirjanpito

AIF

AKT

ALV

AS

Kman

KPA

MuistioE

MuistSisLa

Palkka

Pankki

TAPAHTUMA

AIF tositekonsersio

Aktivoinnit

ALV-maksuajo

Alkusaldo

Asiakkaan man. kuittaukset

Kirjanpitotapahtuman palautustapahtuma

Muistiotositteet Excelistä

Muistiotositteet Sisäinen laskutus

Palkat Populus

Pankkitositteet

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Myyntireskontra

Ltappio

Man

PERINTÄ

Vii

10 - 92

Luottotappiokirjaus

Manuaaliset suoritukset

Perintä toimeksiantoliittymä

Viitesuoritukset

Laskulajit 10-92

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

OL

OM

ORK

Ostolaskut

Ostoreskontran maksut

Ostoreskontran kohdistustapahtumat

maksutosite

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM

XAKOM

Käyttöomaisuus

Kom-konversio

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä